

REGERINGSKANSLIET

Bilaga 2 till regeringsbeslut

A2014/1284/A

2014-03-27

Arbetsmarknadsdepartementet

Förslag till
nationellt socialfondsprogram för
investeringar för tillväxt och sysselsättning

2014–2020

CCI-nummer 2014SE05M9OP001

Innehåll

Innehåll	2
Sammanfattning.....	7
Avsnitt 1 Strategi för det operativa programmets bidrag till unionens strategi för smart och hållbar tillväxt för alla och för att uppnå ekonomisk, social och territoriell sammanhållning	11
1.1 Beskrivning av det operativa programmets strategi för att bidra till unionens strategi för smart och hållbar tillväxt för alla och för att uppnå ekonomisk, social och territoriell sammanhållning.....	11
Ram för socialfondsinsatserna.....	11
Utmaningar på den svenska arbetsmarknaden	17
Utmaningar ur ett regionalt perspektiv	29
Politikens inriktning	32
Sveriges partnerskapsöverenskommelse med EU-kommissionen...35	
Socialfondens inriktning i Sverige - en översikt.....	36
Förhandsutvärdering av utkast till nationellt socialfondsprogram 2014–2020	40
1.2 Motivering för anslaget.....	42
Medfinansiering.....	42
Projekt på nationell och regional nivå.....	43
Fördelning av medel på nationell och regional nivå.....	43
Finansieringsplan.....	44
Avsnitt 2 Programområden.....	48
2.1 Programområde 1 Kompetensförsörjning.....	48
Motivering av inrättandet av ett programområde som omfattar mer än en regionkategori, tematiskt mål eller fond.....	48
Investeringsprioritering 10.3	48
Investeringsprioritering 10.3 - specifika mål och förväntade resultat	48
Målgrupp och insatser som stöds inom investeringsprioritet 10.3 i programområde 1	51
Investeringsprioritering 10.4	53
Investeringsprioritering 10.4 - specifika mål och förväntade resultat	53

Målgrupp och insatser som stöds inom investeringsprioritet 10.4 i programområde 1	55
2.2 Programområde 2 Öka övergångarna till arbete.....	59
Motivering för inrättandet av ett programområde som omfattar mer än en regionkategori, tematiskt mål eller fond.....	59
Investeringsprioritering 8.1	59
Investeringsprioritering 8.1 - specifika mål och förväntade resultat	59
Målgrupp och insatser som stöds inom investeringsprioritet 8.1 i programområde 2	62
Investeringsprioritering 8.2	64
Investeringsprioritering 8.2 - specifika mål och förväntade resultat	64
Målgrupp och insatser som stöds inom investeringsprioritet 8.2 i programområde 2	67
Investeringsprioritering 9.1	69
Investeringsprioritering 9.1 - specifika mål och förväntade resultat	69
Målgrupp och insatser som stöds inom investeringsprioritet 9.1 i programområde 2	72
2.3 Programområde 3 Sysselsättningsinitiativet för unga.....	74
Motivering av inrättandet av ett programområde som omfattar mer än en regionkategori, tematiskt mål eller fond.....	74
Investeringsprioritering 8.2	74
Investeringsprioritering 8.2 - specifika mål och förväntade resultat	74
Målgrupp och insatser som stöds inom investeringsprioritet 8.2 inom programområde 3.....	76
2.4 Vägledande principer för urval av insatser inom programområde 1, 2 och 3	79
2.5 Finansiella instrument i programområde 1,2 och 3.....	80
2.6 Större projekt inom programområde 1,2 och 3	81
2.7 Aktivitetsindikatorer samt resultatindikatorer (per investeringsprioritering) för programområde 1, 2 och 3	81
2.8 Social innovation, transnationell verksamhet, programmets bidrag till de tematiska målen 3 och 6 samt genomförandet av insatser inom programområde 1, 2 och 3	89

Social innovation	89
Transnationellt samarbete i Socialfonden.....	90
Programmets bidrag till de tematiska målen för ESI-fonderna utöver de tematiska målen 8-10.....	91
2.9 Resultatramverk.....	92
Ytterligare information om utformningen av resultatramverket	93
2.10 Insatskategorier (per insatsområde)	94
2.11 Sammanfattning av den planerade användningen av tekniskt stöd, inklusive, vid behov, åtgärder för att förstärka den administrativa kapaciteten hos de myndigheter som deltar i förvaltning och kontroll av programmen och stödmottagarna (i tillämpliga fall) (per insatsområde)	95
2.12 Programområde 4 Tekniskt stöd	95
Anledningar till att inrätta ett insatsområde som omfattar mer än en regionkategori (i tillämpliga fall).....	95
Särskilda mål och förväntade resultat	96
Resultatindikatorer för tekniskt stöd	96
Åtgärder som ska få stöd och hur de förväntas bidra till de specifika målen (per insatsområde)	96
Aktivitetsindikatorer som förväntas bidra till resultaten (per insatsområde)	96
Insatskategorier	97
Avsnitt 3 Finansieringsplan.....	98
3.1 Anslag från varje fond och belopp för resultatreserven.....	98
3.2 Summa anslag per fond och nationell medfinansiering.....	99
Avsnitt 4 Integrerat arbetssätt för territoriell utveckling	102
4.1 Lokalt ledd utveckling (i tillämpliga fall)	102
4.2 Hållbar stadsutveckling (i tillämpliga fall)	102
4.3 Integrerad territoriell investering (i tillämpliga fall).....	103
4.4 Bestämmelser för interregionala och transnationella åtgärder inom de operativa programmen, där stödmottagarna finns i mer än en medlemsstat (i tillämpliga fall)	103
4.5 De enligt programmets planerade insatsernas bidrag till makroregionala strategier och havsområdesstrategier, enligt de behov för programområdet som fastställts av medlemsstaten	105
EU:s Östersjöstrategi samt annan transnationell verksamhet	106

Avsnitt 5	Särskilda behov i geografiska områden med relativt hög fattigdom eller hos målgrupper som är särskilt utsatta för diskriminering eller utestängning (i tillämpliga fall)	108
5.1	Geografiska områden med relativt hög fattigdom eller målgrupper som är särskilt utsatta för diskriminering.....	108
5.2	Strategi för att möta särskilda behov i geografiska områden/målgrupper med relativt hög fattigdom och, i tillämpliga fall, bidraget till det integrerade tillvägagångssättet som anges i partnerskapsöverenskommelsen.....	110
Avsnitt 6	Demografiska utmaningar och behov i vissa geografiska områden	112
	Sammanfattningsvis handlar om det om följande utmaningar.	112
Avsnitt 7	Myndigheter och organ med ansvar för förvaltning, kontroll och revision samt relevanta parter roll.....	113
7.1	Relevanta myndigheter och organ.....	113
7.2.	De relevanta parternas engagemang	113
7.2.1	Åtgärder som vidtagits för att engagera parterna i utarbetandet av det operativa programmet och parternas roll i genomförandet, övervakningen och utvärderingen av programmet.....	113
	Programförberedelserna.....	114
	Nationella och regionala satsningar	115
	Övervakningskommittén.....	119
	De regionala strukturfondspartnerskapen och det nationella programmet för Socialfonden.....	119
7.2.2	Global grants.....	120
Avsnitt 8	Samordning mellan fonderna, EJFLU, EHFF och andra finansieringsinstrument på unionsnivå och nationell nivå samt EIB....	121
8.1	Beskrivning av åtgärder för att säkerställa samordning mellan ESI-fonderna och med unionens och nationella finansieringsinstrument.	121
	Koordineringsmekanismer på nationell och regional nivå mellan berörda myndigheter som är ansvariga för programgenomförandet	121
8.2	En beskrivning av villkoren för samordning av ESI-fonderna med andra EU- och nationella finansieringsinstrument och EIB	122
Avsnitt 9	Förhandsvillkor	125
9.1	Förhandsvillkor	125
	Generella förhandsvillkor	148

9.2 Beskrivning av åtgärder för att uppfylla förhandsvillkoren, ansvariga organ och tidsplan.....	171
Avsnitt 10 Minskning av den administrativa bördan för stödmottagarna.....	172
Avsnitt 11 Horisontella principer.....	173
11.1 Hållbar utveckling.....	173
11.2 Främja lika möjligheter och icke-diskriminering.....	174
Icke-diskriminering.....	174
Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.....	175
11.3 Främja jämställdhet mellan kvinnor och män	176
Avsnitt 12 Separata delar	178
12.1 Större projekt som ska genomföras under programperioden	178
12.2 Resultatram för det operativa programmet	178
12.3 Relevanta parter som deltagit i utarbetandet av programmet	178
Bilagor	180
Särskild bilaga 1 Utmaningar och styrkor på arbetsmarknaden ur ett regionalt perspektiv.....	180
Översiktlig beskrivning av regionernas analysunderlag för det nationella programmet för Europeiska socialfonden 2014–2020...180	
Särskild bilaga 2 Rekommendationer från förhandsutvärderingen .185	
Särskild bilaga 3 Uppföljning och utvärdering	190
Bestämmelser om uppföljning och rapportering	190
Utvärdering och lärande	191
Förutsättningar för utvärdering	192

Sammanfattning

Det nationella programmet för Europeiska socialfonden 2014–2020 genomförs som ett led i Europa 2020-strategin, EU:s strategi för smart, hållbar och inkluderande tillväxt. Socialfonden ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad och en varaktigt ökad sysselsättning på lång sikt. Insatserna syftar till att

- stimulera kompetensutveckling som stärker individers ställning på arbetsmarknaden,
- förstärka kopplingen mellan utbildning och arbetsliv,
- öka övergångarna till arbete bland personer som står långt ifrån arbetsmarknaden, samt
- underlätta ungas etablering i arbetslivet och deltagande i utbildning.

Utgångspunkten för fondmedlens användning under programperioden är att dessa ska förstärka och utveckla den nationella arbetsmarknadspolitiken och bidra till att nå Europa 2020-strategins målsättningar.

Målet för regeringens arbetsmarknadspolitik är full sysselsättning. Tillväxtens viktigaste bestämningsfaktorer är hur produktiviteten och antalet arbetade timmar utvecklas i ekonomin. Detta innebär att ökad sysselsättning och höjd kompetens i arbetskraften hänger intimt samman med en ökad tillväxt. Fler i arbete sänker också samhällets kostnader för arbetslöshet. Full sysselsättning är därmed en förutsättning för att Sverige ska förbli ett konkurrenskraftigt land med långsiktigt hållbar tillväxt.

Socialfonden ska förstärka den nationella arbetsmarknadspolitiken. Utformningen av politiken har sin utgångspunkt i att fler kvinnor och män ska komma i arbete och att färre ska stå utanför arbetsmarknaden. Politiken måste skapa fler vägar till jobb eller eget företagande för dem som står långt ifrån arbetsmarknaden. Den utdragna lågkonjunkturen har förstärkt de strukturella problemen på den svenska arbetsmarknaden. Långtidsarbetslösheten har ökat och en del grupper har fått svårare att etablera sig på arbetsmarknaden.

Den höga arbetslösheten är en följd av att fler söker arbete samtidigt som efterfrågan på arbetskraft har varit dämpad. Arbetslösheten är i dag högre bland män än bland kvinnor i flertalet län, vilket till stor del är en följd av att mansdominerade branscher drabbats hårdare av finanskrisen. Det är viktigt att fortsatt stimulera arbetskraftsutbudet eftersom det på sikt påverkar sysselsättningen positivt. Arbetsmarknadspolitiken måste dock samtidigt effektivt motverka långtidsarbetslöshet bl.a. genom att på olika sätt stödja och rusta arbetslösa som har svagare förutsättningar för

etablering på arbetsmarknaden. Även matchningen på arbetsmarknaden behöver förbättras, bl.a. genom att kopplingen mellan utbildning och arbetsmarknad förstärks. Socialfonden ger möjligheter att förstärka insatserna för att bidra till denna utveckling.

Socialfonden ska också bidra till att utveckla den nationella arbetsmarknadspolitiken. Genom utvecklad samverkan mellan olika aktörer på nationell, regional och lokal nivå, skapas förutsättningar för utveckling och tillämpning av nya metoder som kan bidra till att uppnå målet om full sysselsättning. Socialfonden kan skapa mervärde genom att underlätta insatser som förutsätter kopplingar mellan politik- och insatsområden som ofta är organisatoriskt åtskilda. Mervärde kan också skapas genom att inkludera grupper som står långt från arbetsmarknaden i verksamheter där dessa inte har lika stort fokus inom ordinarie verksamhet. Socialfonden kan även bidra till att skapa innovativa lösningar t.ex. genom att utveckla och stärka kopplingen mellan social ekonomi och konventionellt näringsliv. Med ett stärkt fokus på effektutvärdering av programmets insatser ges förutsättningar för att identifiera framgångsrika metoder som kan implementeras i ordinarie verksamhet.

Det nationella programmet för Socialfonden genomförs i projekt vilkas huvudsyfte kan vara såväl metodutveckling som enbart tillämpning av metoder och arbetssätt som bidrar till att stärka individers ställning på arbetsmarknaden, öka övergångarna till arbete eller till att förstärka kopplingen mellan utbildning och arbetsmarknad. Projekten kan genomföras på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Programmet ska genomföras i åtta geografiska programområden, vilka är gemensamma med Regionalfonden, och inom varje sådant programområde ska det finnas en regional handlingsplan. Det ska även finnas en nationell handlingsplan som anger utgångspunkter och prioriteringar för satsningar på nationell nivå. Handlingsplanerna fastställs av övervakningskommittén. I syfte att möjliggöra fler riktade nationella satsningar på kompetensförsörjning och ökade övergångar till arbete, och därmed ökat genomslag för nationella prioriteringar, kommer Socialfondens resurser i större utsträckning än föregående programperiod att fördelas på nationell nivå.

Inför programperioden 2014–2020 har ett regelverk tagits fram på EU-nivå bestående av förordningar rörande dels Socialfonden specifikt,¹ dels Socialfonden jämte övriga Europeiska struktur- och investeringsfonder.²

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1304/2013 av den 17 december 2013 om Europeiska socialfonden och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1081/2006.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala

Fondernas gemensamma namn är Europeiska struktur- och investeringsfonder, ESI-fonder.³ Det nationella programmet för Socialfonden styrs av dessa förordningar till såväl innehåll som programstruktur. Socialfondens verksamhet bör vara i linje med Europa 2020-strategins centrala mål och stödda medlemsstaternas åtgärder enligt de integrerade riktlinjer som antagits. Det nationella programmets inriktning och prioritering ligger även i linje med Sveriges nationella reformprogram för 2013 och arbetet med reformprogrammet för 2014 samt rådets landsspecifika rekommendationer för Sverige för 2013.

Det nationella programmet bygger på Socialfondsprogrammet 2007–2013 inte minst för att främja kontinuiteten mellan programperioderna. Samtidigt sker en vidareutveckling i syfte att i större utsträckning än tidigare samordna genomförandet av Europeiska socialfonden och Europeiska regionala utvecklingsfonden. Det handlar om att uppnå en effektivare användning av medlen och samtidigt förenkla för projektanordnare och för dem som ska dra nytta av stödet, såsom deltagande verksamheter och deltagare.

Alla medlemsländer upprättar en partnerskapsöverenskommelse med EU-kommissionen. För Sveriges del anger överenskommelsen vilka utmaningar som Sverige behöver komma till rätta med för att bidra till Europa 2020-strategins mål, och vilka prioriteringar som valts för de fonder som omfattas av överenskommelsen. Vidare beskrivs viktiga områden för samordning mellan berörda ESI-fonder och vilka åtgärder som vidtas för att förenkla programgenomförandet för att på så sätt bidra till arbetet för smart, hållbar och inkluderande tillväxt.

Socialfondens insatser ska genomföras inom ramen för ett operativt program och s.k. prioriteringsaxlar, översatta till programområden. Det svenska genomförandet av Socialfonden omfattar följande programområden: programområde 1 Kompetensförsörjning, programområde 2 Ökade övergångar till arbete, och programområde 3 Satsningar på ungdomar inom ramen för EU:s Sysselsättningsinitiativ för unga. Därutöver tillkommer programområde 4 Tekniskt stöd. I samband med överlämnandet av förslaget till program till EU-kommissionen via det berörda elektroniska systemet för datautbyte kan

utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006.

³ Benämns i detta dokument för Regionalfonden, Socialfonden, Landsbygdsfonden och Havs- och fiskerifonden.

vissa redaktionella förändringar förekomma i förhållande till denna promemoria.

Avsnitt 1 Strategi för det operativa programmets bidrag till unionens strategi för smart och hållbar tillväxt för alla och för att uppnå ekonomisk, social och territoriell sammanhållning

1.1 Beskrivning av det operativa programmets strategi för att bidra till unionens strategi för smart och hållbar tillväxt för alla och för att uppnå ekonomisk, social och territoriell sammanhållning.

Ram för socialfondsinsatserna

Europa 2020-strategin

Europa 2020-strategin utgör sedan juni 2010 EU:s gemensamma tillväxt- och sysselsättningsstrategi. Syftet med strategin är att förbättra förutsättningarna för full sysselsättning och hållbar tillväxt för alla till år 2020. Strategin bygger på tre prioriteringar som ska förstärka varandra:

- smart tillväxt; utveckla en ekonomi baserad på kunskap och innovation,
- hållbar tillväxt; främja en resurseffektivare, grönare och konkurrenskraftigare ekonomi, samt
- tillväxt för alla; stimulera en ekonomi med hög sysselsättning och med social och territoriell sammanhållning.

Användningen av Socialfonden i Sverige⁴ är framförallt kopplad till de tre överordnade målen som ligger under de integrerade sysselsättningsriktlinjerna, nämligen:

1. Sträva efter att öka sysselsättningsgraden bland kvinnor och män i åldrarna 20–64 år till 75 procent, bl.a. genom ökat deltagande av ungdomar, äldre arbetstagare och lågutbildade samt genom bättre integration av utrikes födda legala invandrare.
2. Främja social delaktighet, framför allt genom fattigdomsminskning, genom att sträva efter målet att åtminstone 20 miljoner människor ska komma ur en situation där de riskerar att drabbas av fattigdom och social utestängning.

⁴Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013.

3. Förbättra utbildningsnivån, särskilt genom att sträva efter att minska antalet elever som i förtid avbryter sin skolgång till mindre än 10 procent och genom att öka den andel 30–34-åringar som har avslutat en eftergymnasial utbildning eller motsvarande utbildning till minst 40 procent.

Målen har brutits ned till medlemsstatsnivå och de mål som Sverige satt inom ramen för Europa 2020-strategin⁵ är i de flesta fall mer långtgående än EU:s överordnade mål enligt Europa 2020-strategin (se faktauppgifter nedan). Sveriges måluppfyllelse är god på de flesta områden.

Europa 2020-strategins övergripande mål

Forsknings- och utvecklingsmål

När det gäller målet om forskning och innovation så investerade Sverige 2011 3,4 procent av BNP i forskning och utveckling (FoU), vilket är betydligt över EU:s genomsnitt.

Sveriges nationella forsknings- och utvecklingsmål

Att offentliga och privata investeringar i forskning och utveckling ska uppgå till ungefär 4 procent av BNP 2020.

Klimat- och energimål

EU:s klimatmål till 2020 är att minska utsläppen av växthusgaser med 20 procent jämfört med 1990 års nivå, varav 15 procent var uppfyllt år 2011. Sveriges åtagande gentemot EU är att till år 2020 minska utsläppen av växthusgaser som inte regleras av utsläppshandelssystemet EU ETS med 17 procent jämfört med 2005 års nivå.

EU har också som mål att andelen förnybar energi ska uppgå till minst 20 procent av primärenergianvändningen år 2020. År 2010 var andelen förnybar energi cirka ca 48 procent i Sverige och cirka 12,5 procent i hela EU.

Det tredje målet på området handlar om energieffektivitet och mäts i form av minskad primär energianvändning. EU har som mål att primärenergianvändningen ska minska till 1474 Mtoe, dvs. minska med 20 procent till 2020 jämfört med en referensbana med utgångspunkt i 2007 års energianvändning. År 2010 hade energianvändningen minskat med 3,4 procent inom EU.

⁵ Prop. 2010/11:100, s.234.

Sveriges nationella klimat- och energimål

På klimat- och energiområdet fastställdes Sveriges nationella mål redan 2009. Sverige ska enligt EU:s ansvarsfördelning minska utsläppen av växthusgaser med 17 procent 2020 jämfört med 2005.

Sveriges nationella klimatmål är att våra utsläpp bör vara 40 procent lägre 2020 än utsläppen 1990. Detta motsvarar en minskning med cirka 33 procent jämfört med 2005 års utsläppsnivå. Målet gäller för de verksamheter som inte omfattas av systemet för handel med utsläppsrätter inom EU (EU-ETS). Målet ska nås genom inhemska åtgärder och med hjälp av insatser i andra EU länder eller genom flexibla mekanismer som Clean Development Mechanism (CDM).

Sverige har också åtagit sig att andelen förnybar energi ska öka till 49 procent 2020. Det nationella målet är satt till minst 50 procent av den totala energianvändningen 2020. Riksdagen har dessutom beslutat om ett mål för energieffektivitet, uttryckt som en minskad energiintensitet med 20 procent till 2020 jämfört med 2008.

Sysselsättningsmålet

När det gäller målsättningarna för inkluderande tillväxt kan konstateras att Sverige har en sysselsättningsgrad på 79,4 procent av befolkningen 20–64 år, vilket är 4,4 procentenheter över EU-målet. Bedömningen är att Sverige har goda förutsättningar att nå sitt nationella mål. Kvinnors sysselsättningsgrad uppgår till 76,8 procent. För utrikes födda kvinnor uppgår den endast till 61,2 procent.⁶ Det finns även regionala variationer i sysselsättningsgraden. Samtliga svenska regioner på NUTS 2-nivå ligger över 75 procent, men endast tre regioner når upp till 80 procent i sysselsättningsgrad: Småland med öarna (80,8 procent), Västsverige (80 procent) och Östra Sverige (80,3 procent).

Sveriges nationella sysselsättningsmål

Att eftersträva en höjning av sysselsättningsgraden till väl över 80 procent för kvinnor och män i åldrarna 20–64 år till år 2020. Höjningen ska främst ske i grupper med en svag förankring på arbetsmarknaden, såsom unga och utrikes födda, och genom att motverka långa tider utan arbete. Skillnaden i sysselsättningsgrad mellan kvinnor och män ska minska genom en ökning av kvinnors sysselsättningsgrad.

Utbildningsmålet

En annan målsättning för smart tillväxt handlar om eftergymnasial utbildning där Sverige satt som nationellt mål att andelen av befolkningen som har en eftergymnasial utbildning ska ligga mellan 40

⁶AKU, SCB (2012).

och 45 procent i åldersgruppen 30–34 år, medan EU som helhet har målsättningen 40 procent. År 2012 låg Sverige över målsättningen, med en andel på 47,9 procent (53,7 procent av kvinnorna och 42,4 procent av männen), medan EU låg under sin målsättning med en andel på 35,7 procent.⁷

Både Sveriges nationella mål och EU-målet avseende 18–24-åringar som inte fullföljt gymnasieskolan och som inte deltar i någon utbildning är att andelen ska vara lägre än 10 procent år 2020. Andelen svenska 18–24-åringar utan fullföljd gymnasieutbildning och som inte befann sig i utbildning uppgick 2012 till 7,5 procent (6,3 procent för kvinnor och 8,5 procent för män), medan EU-genomsnittet låg på 12,7 procent.

Sveriges nationella utbildningsmål

Att andelen 18–24-åringar som inte har en fullföljd gymnasieutbildning och som ej heller deltar i någon form av studier ska vara mindre än 10 procent 2020.

Målet för ökad social delaktighet

Målet för ökad social delaktighet innebär att befolkningsandelen som är i riskzonen för fattigdom eller social utestängning ska minska. EU som helhet har en målsättning om en minskning av denna grupp med 20 miljoner personer, vilket motsvarar en minskning med drygt 16 procent jämfört med 2005 års nivå. Sverige har som mål att andelen kvinnor och män utanför arbetsmarknaden (utom heltidsstuderande), samt andelen långtidsarbetslösa eller långtidssjukskrivna ska minska till betydligt under 14 procent år 2020. Sverige har under perioden 2010–2012 minskat denna andel från 14,4 procent till 13,1 procent.

Sveriges nationella mål för ökad social delaktighet

Att öka den sociala delaktigheten genom att minska andelen kvinnor och män 20–64 år som är utanför arbetskraften (utom heltidsstuderande), långtidsarbetslösa eller långtidssjukskrivna till väl under 14 procent 2020.

⁷ För att uppnå bästa möjliga jämförbarhet EU-länderna emellan mäts måluppfyllelsen för båda dessa mål utifrån samma enkätundersökning i alla länder (Labour Force Survey). Förutom den urvalsosäkerhet som därmed uppkommer finns också en bortfallsbias som bör beaktas när graden av måluppfyllelse ska bedömas. Den registerbaserade totalräknade statistiken visar t.ex. att andelen 30–34-åringar med eftergymnasial utbildning uppgår till 43,4 procent, dvs. cirka fyra procentenheter lägre än den av EU-kommissionen angivna andelen. Den verkliga andelen ligger därför inom det av Sverige uppsatta målintervall.

EU-kommissionens positionspapper

EU-medlen bör enligt EU-kommissionen användas koncentrerat och med en stark koppling mellan åtgärder som främjar konkurrenskraft och en innovationsdriven ekonomi, som stärker en hållbar och effektiv användning av resurser för en hållbar tillväxt, och som främjar anställningsbarhet och förbättrar tillgången till arbetsmarknaden. I EU-kommissionens positionspapper som presenterades i november 2012 utvecklar EU-kommissionen sin syn på hur Sverige bör implementera och använda ESI-fonderna under nästa programperiod.⁸ EU-kommissionen anser att Sverige i allmänhet presterar väl i förhållande till Europa 2020-strategin, men pekar även på flera utmaningar.

Arbetslösheten bland unga och utsatta grupper, särskilt icke-EU-medborgare och personer med utländsk bakgrund, är fortsatt hög. För prioriteringen *inkluderande tillväxt* bör Sverige enligt EU-kommissionen fokusera på att:

- minska arbetslösheten bland ungdomar,
- underlätta för personer som är utrikes födda vad gäller deras inkludering på arbetsmarknaden,
- främja ett aktivt och hälsosamt åldrande för ett längre arbetsliv, och
- ge stöd till anpassning och förstärkning av kompetens och färdigheter.

EU-kommissionen anser att Sveriges konkurrenssituation hotas när företagen minskar sina investeringar i FoU och pekar även på otillräcklig kommersialisering av innovationer. Därtill har Sverige särskilda utmaningar för att förbättra förvaltandet av naturresurser och kostnadseffektiva åtgärder relaterat till klimatförändringarna. Under prioriteringen *smart tillväxt* menar EU-kommissionen att det är särskilt viktigt att Sverige

- stärker länkarna mellan entreprenörskap och innovation,
- fokuserar på smart specialisering, och
- förbättrar miljön för FoU-investeringar i företag.

För prioriteringen *hållbar tillväxt* poängteras

- en förbättrad energieffektivitet, och

⁸ Position of the Commission Services on the development of Partnership Agreement and programmes in Sweden for the period 2014–2020. Ref. Ares(2012) 1320495 – 09/11/2012.

- övergången till en koldioxidsnål ekonomi genom utveckling och användning av förnyelsebara energikällor och produkter.

Sveriges nationella reformprogram 2013

I april varje år överlämnar medlemsstaterna nationella reformprogram till EU-kommissionen.⁹ Dessa redovisar genomförandet av Europa 2020-strategin i den nationella politiken och gjorda åtaganden och uppnådda framsteg under det gångna året, samt beskriver planerade insatser. Rapporteringen ska spegla de övergripande prioriteringarna för den europeiska terminen.¹⁰

I reformprogrammet 2013 anger regeringen förbättrade möjligheter till jobb för personer med svag förankring på arbetsmarknaden, särskilt för unga och utrikes födda, som en av de viktigaste uppgifterna. För att motverka den ökande långtidsarbetslösheten behöver arbetsutbudet upprätthållas samtidigt som efterfrågan på dem som står långt ifrån arbetsmarknaden stärks. Det är därför viktigt att säkerställa kvaliteten och aktivitetsnivån i insatserna för dem som har varit utan arbete under en längre tid.

Det är väsentligt att förbättra matchningen mellan dem som söker arbete och arbetsgivare som söker arbetskraft. Möjligheterna att utbilda sig och flytta eller pendla till platser där arbetstillfällena finns behöver också förbättras. Regionala skillnader i arbetslöshet visar på behovet av geografisk rörlighet och en tillväxtpolitik som kommer hela landet till del.

De landspecifika rekommendationerna till Sverige

De landspecifika rekommendationerna utgör en viktig del av den europeiska terminen för stärkt ekonomisk samordning inom EU, och ett ambitiöst genomförande av Europa 2020-strategin samt stabilitets- och tillväxtpakten. I rådsbeslut från den 9 juli 2013¹¹ rekommenderades Sverige inom sysselsättningsområdet bl.a. att:

⁹ Sveriges nationella reformprogram 2013. Europa 2020 – EU:s strategi för smart och hållbar tillväxt för alla.

¹⁰ Europeiska planeringsterminen: Den europeiska planeringsterminen syftar till att öka samstämmigheten i rapporteringen och granskningen av medlemsländernas åtgärder inom ramen för EU:s tillväxt- och sysselsättningsstrategi (EU 2020), Stabilitets- och tillväxtpakten samt förfarandet för övervakning av makroekonomiska obalanser. Den fjärde europeiska planeringsterminen inleds i november 2014 med att EU-kommissionen i den årliga tillväxtöversikten presenterar förslag till övergripande prioriteringar för den ekonomiska politiken i EU för det kommande året.

¹¹ Rådets rekommendation av den 8 juli 2013 om Sveriges nationella reformprogram 2013, med avgivande av rådets yttrande om Sveriges konvergensprogram för 2012–2016.

- Satsa ytterligare på att förbättra integrationen på arbetsmarknaden för lågutbildade ungdomar och personer med invandrarbakgrund genom kraftfullare och mer målinriktade åtgärder för att stärka deras anställningsbarhet och efterfrågan på dessa gruppers arbetskraft.
- Stärka satsningarna på att underlätta övergången från skola till arbete, bl.a. genom bredare användning av lärande på arbetsplatsen, lärlingsplatser och andra avtalsformer som kombinerar arbete och utbildning.
- Komplettera jobbgarantin för ungdomar så att den i högre utsträckning omfattar ungdomar som varken deltar i utbildning eller fortbildning.

Rådsrekommendation om införande av ungdomsgarantier

Rådet antog den 22 april 2013 en rekommendation om en ungdomsgaranti.¹² Rekommendationen uppmanar medlemsstaterna att säkerställa att alla unga under 25 år inom en period av fyra månader efter att de blivit arbetslösa eller avslutat sin formella utbildning får ett högkvalitativt erbjudande om sysselsättning, vidareutbildning, lärlingsutbildning eller praktik. Rekommendationen är inte bindande utan bör ses som en politisk uppmaning till handling.

Utmaningar på den svenska arbetsmarknaden

Sverige – liksom flertalet länder i Europa – står inför långsiktiga utmaningar som följer av den demografiska utvecklingen. I vissa delar av landet kan kompetens- och arbetskraftsbrist förutses. Utvecklingen förstärks av flytt- och etableringsmönster där bl.a. ungdomars, särskilt unga kvinnors, tendens att flytta till storstadsregionerna innebär att medelåldern och försörjningsbördan ökar betydligt snabbare utanför storstadsområdena. Kvinnor och män deltar på arbetsmarknaden i nästan samma utsträckning, men i olika yrken och sektorer. Könsuppdelningen på den svenska arbetsmarknaden förstärker utmaningarna som följer av den demografiska förändringen. Mot bakgrund av denna utveckling är det av avgörande betydelse för möjligheterna att säkra

¹² Faktapromemoria 2012/13:FPM42. Rekommendation om inrättande av en ungdomsgaranti.

konkurrenskraften och välfärden för kommande generationer att samhället tar tillvara den kompetens och den arbetskraft som finns.

Den långsiktiga utmaningen förstärks av sviterna från den finansiella krisen. En svag efterfrågan på arbetskraft drabbar särskilt unga, kvinnor och män födda utanför EU, och personer med funktionsnedsättningar som påverkar arbetsförmågan. Risken är påtaglig att många personer i dessa grupper hamnar allt längre från arbetsmarknaden och får svårt att komma tillbaka när efterfrågan förändras. Att motverka en sådan utveckling har varit en central utgångspunkt vid utformningen av programmet för Socialfonden.

Den utveckling som beskrivs understryker betydelsen av att skapa ett långsiktigt hållbart arbetsliv där människors potential tas till vara och utvecklas under hela arbetslivet.

Hösten 2013 var arbetslösheten fortsatt hög och förväntas stiga något under 2014. Från 2015 väntas en uppgång i konjunkturen, men det finns fortsatta risker i omvärlden, vilka kan innebära att kommande återhämtning och framtida nedgång i arbetslösheten försenas. De som drabbas av arbetslöshet i en lågkonjunktur är framför allt de som har en svag ställning på arbetsmarknaden och de som är på väg att träda in på arbetsmarknaden.

På vissa delar av arbetsmarknaden föreligger både arbetskraftsbrist och arbetslöshet. Tillgången och efterfrågan på arbetskraft med rätt kompetens påverkas bl.a. av den pågående generationsväxlingen och könsuppdelningen på arbetsmarknaden. Den demografiska utvecklingen medför ett ökat behov av att ta till vara den arbetskraft som finns och att i högre utsträckning bredda perspektivet såväl vad gäller att se kompetensen hos olika sökandegrupper som geografiskt, där både arbetsgivare och arbetstagare kan behöva söka matchning utanför sin lokala arbetsmarknad. Uppmärksamhet behöver också riktas mot förekomsten av könsstereotypa sök- och matchningsmönster. Investeringar i utbildning och kompetensutveckling är avgörande för vår framtida konkurrenskraft och välfärd och behöver utgå från individers och arbetsmarknadens behov av och möjligheter till utveckling.

Med relevant kompetens kan individens ställning på arbetsmarknaden stärkas, vilket förbättrar förutsättningarna för rörlighet mellan yrken och branscher och även möjligheterna att stanna kvar längre tid i arbetslivet. OECD:s undersökning av vuxnas färdigheter¹³ visar att stora delar av

¹³ OECD (2013). OECD Skills Outlook 2013, First results from the survey of adult skills. OECD:s studie av vuxnas färdigheter (PIAAC) har genomförts i 23 länder och riktas till vuxna (16–65 år). Genom undersökningen skattas tre grundläggande förmågor: att läsa,

befolkningen i Sverige har de färdigheter som behövs för ett aktivt deltagande i samhället och på arbetsmarknaden. Sverige är också ett av de länder som har högst deltagande i utbildning och livslångt lärande. Samtidigt finns det en ganska stor andel av den svenska befolkningen i arbetsför ålder som uppvisar en låg nivå inom de grundläggande färdigheter som studerats. I denna grupp ingår dels många med kort utbildning, dels många utrikes födda. Dessa resultat understryker behovet av kompetensutvecklingsinsatser för redan anställda för att höja den grundläggande kunskapsnivån och rusta för ett föränderligt arbetsliv. En utvärdering av effekterna av kompetensutvecklingsinsatser inom ramen för socialfonden under programperioden 2007–2013 visar att dessa bidragit till att stärka deltagarnas ställning i arbetslivet.¹⁴ Utvärderingen visar både en mer positiv löneutveckling för deltagare än för icke deltagare och att kompetensutvecklingen stärkte förutsättningarna för rörlighet. Sannolikheten att ha bytt yrke ett år efter deltagandet i en kompetensutvecklingsinsats var 45 procent högre än för kontrollgruppen.

Erfarenhet från bl.a. EU:s temaår om solidaritet mellan generationerna och projekt inom Socialfonden visar betydelsen av en strukturerad kompetensöverföring från äldre till yngre på arbetsplatsen. Kompetensöverföringen bör inte begränsas till enbart en riktning utan kan i många fall ge ömsesidiga vinster. Där den äldre kan ge av sin erfarenhet och yrkeskunskap, kan den yngre dela med sig av ny kunskap och nya perspektiv. En öppenhet för att ta till vara potentialen i en ömsesidig kunskapsöverföring medför ett värde för såväl berörda personer som för arbetsplatsen.

Den gymnasiala yrkesutbildningen har stor betydelse för arbetsgivares möjligheter att trygga sin kompetensförsörjning. Under flera år har ungdomars intresse för yrkesutbildning minskat. Detta uppfattas av många branscher som ett hot mot den framtida kompetensförsörjningen. Insatser behöver göras för att öka yrkesutbildningens kvalitet och attraktionskraft samt förstärka kopplingen mellan yrkesutbildning och arbetsliv.

Långtidsarbetslöshet

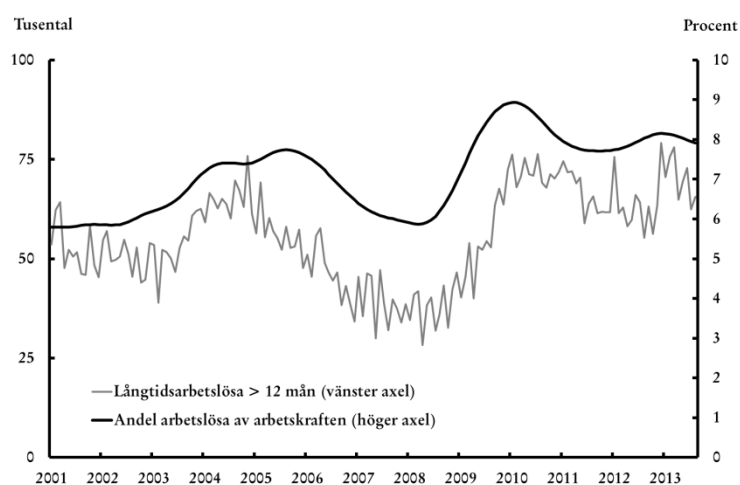
De senaste årens relativt höga arbetslöshet förklaras huvudsakligen av att arbetslöshetstiderna har förlängts. Sverige har en av de lägsta nivåerna i EU vad gäller långtidsarbetslöshet, men också här går många utan arbete

räkna och lösa problem med hjälp av informationsteknik. Med kort utbildning avses gymnasial utbildning kortare än två år och förgymnasial utbildning.

¹⁴ Ramböll (2013). Utvärdering av Europeiska Socialfonden i Sverige - Slutrapport.

en längre tid. Antalet personer som har varit inskrivna som arbetssökande vid Arbetsförmedlingen längre än två år (730 dagar) var hösten 2013 nästan dubbelt så stort som före finanskrisen 2008. Den ökande långtidsarbetslösheten är ett allvarligt problem. Sannolikheten att hitta ett jobb minskar med tiden som arbetslös och därigenom ökar risken för långvarigt utanförskap. För individen leder långa tider utan arbete också till lägre inkomst och risk för ohälsa. En ökad långtidsarbetslöshet riskerar även att påverka det samlade välståndet under lång tid framöver, eftersom den kan leda till lägre varaktig sysselsättning och en minskad produktionskapacitet i ekonomin.

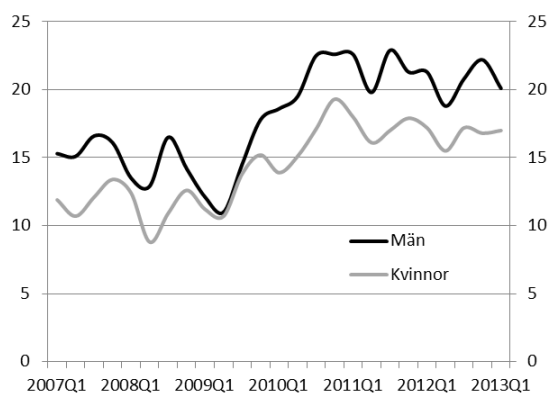
Diagram 1. Andel arbetslösa och antal i långtidsarbetslöshet över tolv månader.

Källa: SCB.

Män är långtidsarbetslösa i större utsträckning än kvinnor, utom i åldern 55–74 år. Störst skillnad föreligger i åldrarna 25–54 år där 27,2 procent av de arbetslösa männen 2013 hade varit arbetslösa i mer än tolv månader. Bland kvinnorna var motsvarande andel 20,9 procent.

Diagram 2. Andel långtidsarbetslösa (+ tolv månader) av totalt antal arbetslösa fördelat på kön, procent.

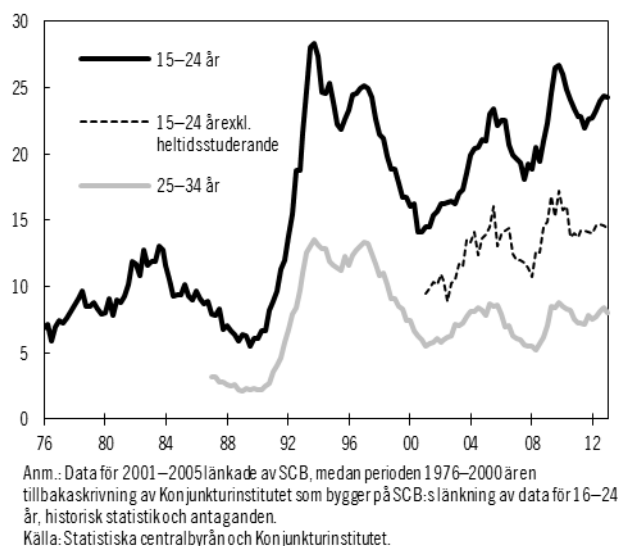

Källa: SCB.

Unga på arbetsmarknaden

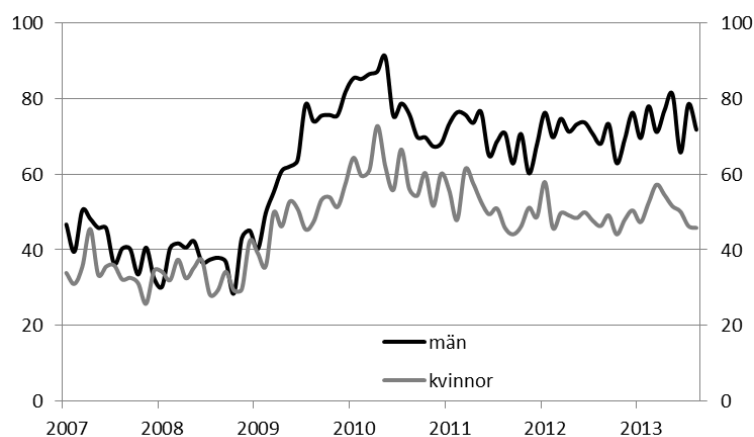
Många unga har svårt att komma in på arbetsmarknaden och arbetslösheten inom gruppen är fortsatt hög (se diagram 3). Det är därför viktigt att skapa nya och bredare vägar till jobb för unga.

Diagram 3. Arbetslöshet i åldersgruppen 15–24 år, procent av arbetskraften.

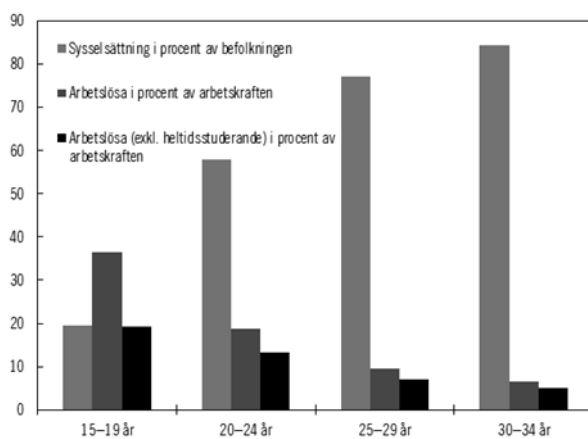
Innan finanskrisen var skillnaden mellan antalet arbetslösa unga kvinnor och män relativt liten. Under 2009 ökade arbetslösheten i högre utsträckning för unga män. Därefter har skillnaderna mellan könen bestått. Unga män är också långtidsarbetslösa i högre utsträckning medan unga kvinnor oftare har upprepade perioder av arbetslöshet. Både unga med erfarenhet av en eller flera korta perioder och långtidsarbetslösa ungdomar uppger oro i högre grad och en högre förekomst av hälsobesvär än unga som aldrig varit arbetslösa.¹⁵

¹⁵ Ungdomsstyrelsen 2013, Unga med attityd.

Diagram 4. Antal arbetslösa 15-24 år fördelat på kön, 1000-tal.

Källa: SCB.

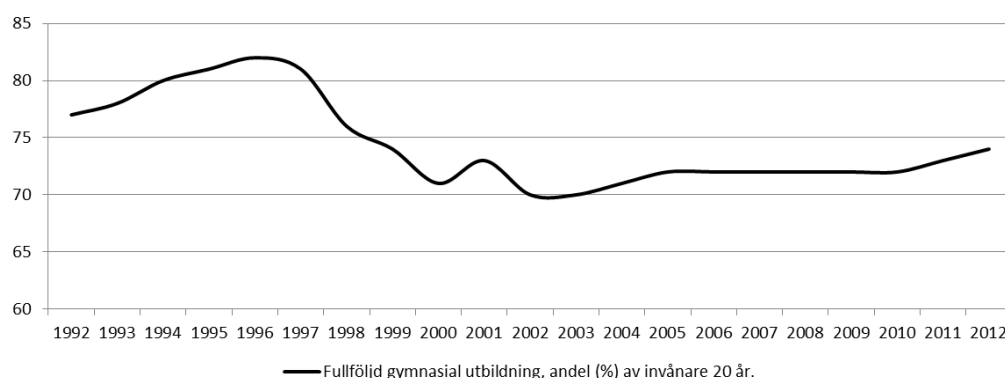
Arbetsmarknadsanknytningen och orsakerna till arbetslöshet skiljer sig åt inom gruppen unga arbetslösa. En stor del av de unga arbetslösa är studerande som söker extrajobb eller feriejobb vid sidan av studierna. För de flesta unga är också arbetslöshetsperioderna relativt korta och de lyckas ganska snabbt etablera sig på arbetsmarknaden. Arbetslösheten sjunker och sysselsättningsgraden stiger snabbt med åldern.

Diagram 5. Ungdomars sysselsättning och arbetslöshet 2012.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Samtidigt finns dock en betydande grupp bland de unga arbetslösa som står långt ifrån arbetsmarknaden och har stora svårigheter att hitta vägar in till arbetslivet. Den största risken för långtidsarbetslöshet och framtida arbetsmarknadsrelaterade problem finns bland unga som saknar fullföljd gymnasieutbildning, är utrikes födda eller har nedsatt arbetsförmåga till följd av funktionsnedsättning.

Diagram 6. Andel 20-åringar med fullföljd gymnasieutbildning, procent.

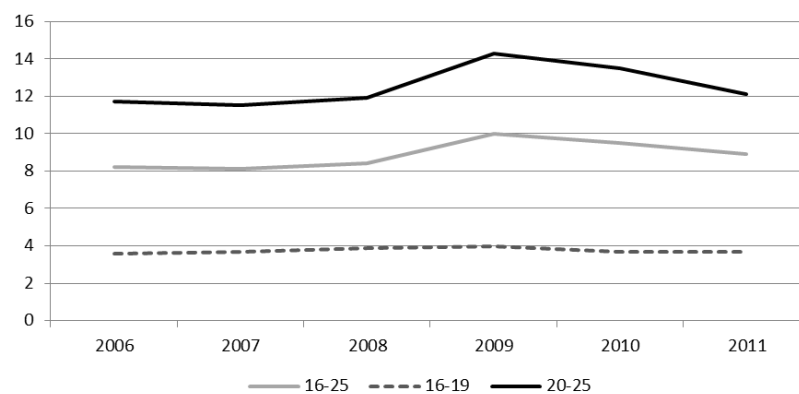

Källa: Skolverket.

Sedan mitten av 1990-talet har andelen 20-åringar som har fullföljt sin gymnasieutbildning minskat från över 80 procent till under 75 procent. Med andra ord saknar fler än var fjärde 20-åring en fullföljd gymnasieutbildning. Samtidigt har gymnasieutbildning alltmer kommit att bli ett grundläggande krav för att få ett arbete.

Att unga ofta blir arbetslösa kan till viss del ses som en del av etableringsprocessen på arbetsmarknaden där unga befinner sig i övergången mellan utbildning och arbetsliv. Både för individen och för samhället som helhet finns det emellertid behov av att förenkla och korta vägen in i arbetslivet. Vissa unga, t.ex. de som saknar fullgjord gymnasieutbildning, riskerar mer varaktiga problem att få en fast förankring på arbetsmarknaden.

Diagram 7. Andel ungdomar som varken studerar eller arbetar, procent.

Källa: SCB/Temagruppen Unga i arbetslivet.

Samtidigt som många ungdomar saknar arbete uttrycker flera branscher oro för den framtida kompetensförsörjningen. Detta pekar på förekomsten av matchningsproblem; mellan arbetsgivare och arbetsökande, mellan utbildningsutbud och efterfrågan på arbetsmarknaden samt mellan ungdomars val av utbildning och efterfrågan av kompetens. Det märks bl.a. en utveckling med ett tydligt minskat intresse för de yrkesförberedande programmen i gymnasieskolan. Andelen av förstaårseleverna som påbörjar ett yrkesprogram har enligt Skolverket minskat från 35 procent 2007 till 28 procent 2012. Från hösten 2011 har den gymnasiala yrkesutbildningen fått en starkare anknytning till arbetsmarknaden och samverkan mellan skola och arbetsliv har förstärkts både nationellt och lokalt. För att möta efterfrågan på arbetsmarknaden och för att underlätta övergången från skola till arbetsliv är det viktigt att fortsätta utveckla kopplingarna mellan skolan och arbetslivet samt att öka intresset för gymnasial yrkesutbildning.

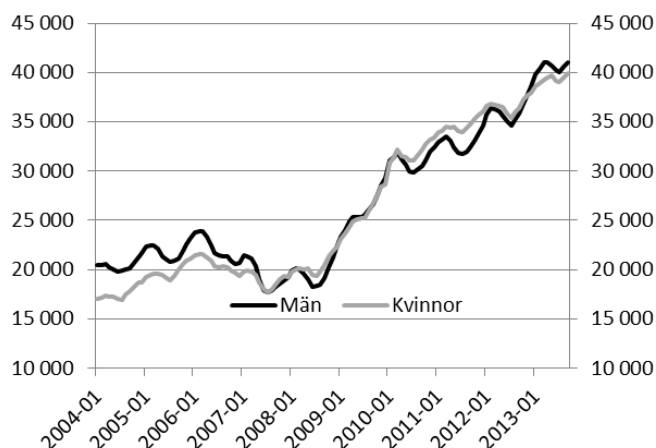
Höga kostnader för att anställa (lön och socialavgifter) kan också medföra svårigheter för unga att komma in på arbetsmarknaden.¹⁶ Dels kan det vara svårt för arbetsgivare att bedöma produktiviteten hos en ung person som saknar tidigare arbetslivserfarenhet och jobbrelaterade nätverk. Dels saknar många unga tillräckliga kunskaper eller erfarenheter för att arbetsgivarna ska anse det lönsamt att anställa dem till rådande kostnader.

Personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

Av dem som någon gång under 2012 var inskrivna hos Arbetsförmedlingen hade 219 000 personer en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga (Arbetsförmedlingens årsredovisning för 2012). Det var 13 000 personer fler än 2011 och 30 000 fler än 2010. Personer med en funktionsnedsättning ökade även som andel av de inskrivna under 2012 och uppgick till 26 procent. Tillsammans med utomeuropeiskt födda är detta den grupp av arbetslösa som har ökat snabbast de senaste åren.

¹⁶ Se t.ex. OECD (2013) Employment Outlook 2013.

Diagram 8. Inskrivna på Arbetsförmedlingen: personer med funktionsnedsättning.

Källa: Arbetsförmedlingen.

Den huvudsakliga anledningen till att antalet arbetssökande med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga har ökat är att fler personer som tidigare varit sjukskrivna nu är inskrivna hos Arbetsförmedlingen. Från januari 2010 till oktober 2012 hade drygt 65 000 personer gått över från Försäkringskassan till Arbetsförmedlingen. Många personer har därmed återkommit till arbetskraften efter en lång period av sjukskrivning.

Reformeringen av sjukförsäkringen har också medfört att fler personer med funktionsnedsättning har gått vidare till arbete eller utbildning. Under 2011 ökade antalet personer med funktionsnedsättning som gick över till arbete eller utbildning med 12 000 jämfört med 2010, och 2012 var det 3 300 fler än 2011 som lämnade Arbetsförmedlingen för arbete eller studier. Sammantaget ökade antalet inskrivna personer med funktionsnedsättning och nedsatt arbetsförmåga med 16 procent mellan 2010 och 2012, medan antalet som gått vidare till jobb eller utbildning ökade med 20 procent.

Könsfördelningen är jämn i gruppen arbetssökande personer med funktionsnedsättning. Däremot finns tydliga skillnader i vilka insatser som erbjuds kvinnor respektive män. Arbetslivsinriktad rehabilitering och förberedande utbildning domineras av kvinnor, medan män i större utsträckning får ta del av Arbetsförmedlingens insatser med olika lönestöd för arbete.¹⁷

¹⁷ SOU 2012:31 Sänkta trösklar – högt i tak.

Sjukskrivnas återgång till arbete

Arbetsförmedlingen har ett gemensamt uppdrag med Försäkringskassan om tidiga och aktiva insatser för sjukskrivnas återgång till arbete. Denna satsning skapar goda möjligheter att ge ett samordnat stöd till de personer som behöver arbetslivsinriktad rehabilitering som ett led till egen försörjning.

Under 2012 genomfördes närmare 20 000 gemensamma kartläggningar och 11 100 personer (55 procent) deltog i aktiva insatser inom ramen för det förstärkta samarbetet. Majoriteten av deltagarna har varit personer med funktionsnedsättning och nedsatt arbetsförmåga. Av de omkring 4 000 personer som hunnit lämna det förstärkta samarbetet under det första halvåret 2013 har 38 procent gått till arbete eller utbildning, deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program eller är fortsatt aktuella på Arbetsförmedlingen som aktivt arbetssökande.

Därutöver har under 2012 8 900 personer (2011: 18 900, 2010: 38 300) påbörjat programmet arbetslivsintroduktion, som är ett program särskilt avsett för de personer som har uppnått maximalt antal dagar i sjukförsäkringen. Syftet med programmet är att kartlägga deltagarnas förutsättningar för att ta del av Arbetsförmedlingens tjänsteutbud. Arbetsförmedlingen har redovisat i en återrapport¹⁸ att personerna som deltar i programmet ofta har en bristande förankring på arbetsmarknaden på grund av långvarig ohälsa och arbetslöshet. Mellan 40 och 50 procent är personer med funktionsnedsättning och nedsatt arbetsförmåga. Av dem som avslutade programmet under 2012 har drygt hälften 90 dagar efter programmet gått vidare till arbete (med eller utan stöd), utbildning, ett annat arbetsmarknadspolitiskt program hos Arbetsförmedlingen eller blivit öppet arbetslösa (2011: 55 procent, 2010: 59 procent).

Unga med aktivitetsersättning

Antalet unga (19–29 år) som beviljas aktivitetsersättning på grund av sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan har ökat kraftigt de senaste åren. Tre av fyra av dem som har aktivitetsersättning på grund av nedsatt arbetsförmåga har någon form av psykisk funktionsnedsättning. I december 2012 hade totalt ca 28 800 personer aktivitetsersättning, varav 13 500 kvinnor och 15 300 män. För att dessa unga ska få möjlighet att försörja sig själva genom förvärvsarbete behöver de ofta ett samordnat stöd för att återfå arbetsförmåga och kunna etablera sig på arbetsmarknaden.

¹⁸ A2013/1254/A.

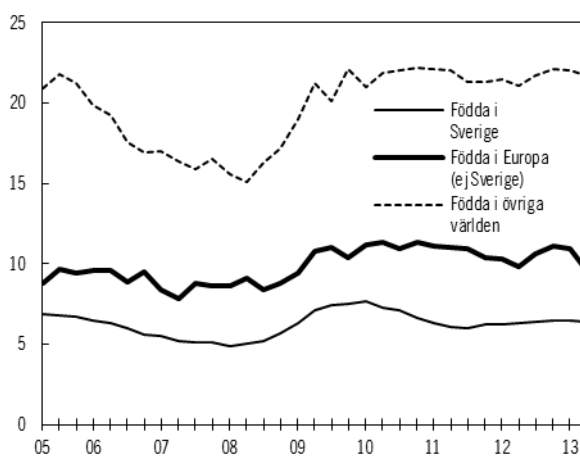
Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan samarbetar allt mer när det gäller att ge ett sådant stöd, men det är fortfarande bara 12 procent av unga med aktivitetsersättning som deltar i någon form av insats hos Arbetsförmedlingen.¹⁹ För att ytterligare stödja personer med aktivitetsersättning att komma ut i arbete har Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan 2013 fått i gemensamt uppdrag att inom ramen för samordningsförbundens verksamhet och genom samverkan med andra relevanta aktörer ge förstärkt stöd till unga med aktivitetsersättning.

Utrikes födda

Utrikes födda utgör en allt större del av den svenska arbetskraften. År 2012 var ca 15 procent av de sysselsatta i Sverige födda utanför Sverige. Antalet sysselsatta som är födda utanför Sverige har ökat med ca 150 000 personer sedan 2006.

Utrikes födda har dock fortfarande en betydligt lägre sysselsättningsgrad och en högre arbetslöshet än inrikes födda. Det gäller i synnerhet gruppen födda utanför Europa. Personer som invandrar från andra nordiska länder eller länder i Europa har däremot i regel mindre problem att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden.

Diagram 9. Arbetslöshet fördelat på födelseland, procent av arbetskraften.

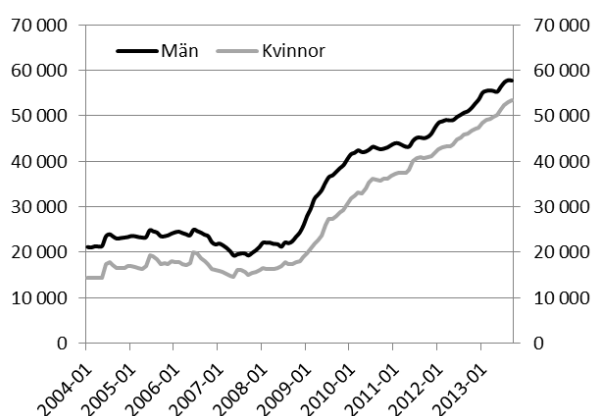
De flesta som invandrat till Sverige försörjer sig själva. Tiden det tar att etablera sig på arbetsmarknaden och finna egen försörjning varierar dock för olika grupper av invandrare och skiljer sig mellan könen. Det tar betydligt längre tid för utrikes födda kvinnor att etablera sig på arbetsmarknaden jämfört med utrikes födda män. Nyanlända kvinnor tar

¹⁹ Socialförsäkringsrapport 2013:2, Tio år med aktivitetsersättning.

också i lägre utsträckning del av arbetsförberedande insatser, och det finns skillnader i vilken typ av insatser som kvinnor och män erbjuds. Män är tydligt överrepresenterade i insatser som ligger närmare arbetsmarknaden som t.ex. arbetsmarknadsutbildning, subventionerade anställningar och praktik.²⁰

Arbetskraftsinvandrare, studenter och i allmänhet även EU- och EES-medborgare med uppehållsrätt etablerar sig relativt snabbt. Många utrikes födda från länder utanför EU har dock svårt att hitta ett första jobb. Det gäller särskilt personer som kommit till Sverige som skyddsbehövande eller som anhöriginvandrare. I dessa grupper har i synnerhet kvinnorna svårt att få fotfäste på arbetsmarknaden. Tio år efter invandringen har mellan 40 och 50 procent av kvinnorna en förvärvsinkomst vilket kan jämföras med 60–65 procent av männen.²¹

Diagram 10. Antal utrikes födda inskrivna på Arbetsförmedlingen.

Källa: Arbetsförmedlingen.

Kunskaper i svenska är viktiga för möjligheterna att få jobb. Att nyanlända utrikes födda så snabbt som möjligt får ta del av en väl fungerande undervisning i svenska är därför av stor vikt för att förbättra arbetsmarknadssituationen. Detta gäller såväl utbildning i svenska för invandrare (sfi) för nyanlända vuxna som undervisning i svenska för elever som kommer till Sverige under skolåldern. Skillnaderna i resultat har ökat mellan elever födda i Sverige och elever födda utomlands.²² Elever som anländer till Sverige sent under sin skoltid möter särskilt stora utmaningar. Många elever har inte fått den extra hjälp som de hade behövt för att fullfölja sin utbildning med godkända resultat, vilket

²⁰ SOU 2012:69 Med rätt att delta – nyanlända kvinnor och anhöriga på arbetsmarknaden.

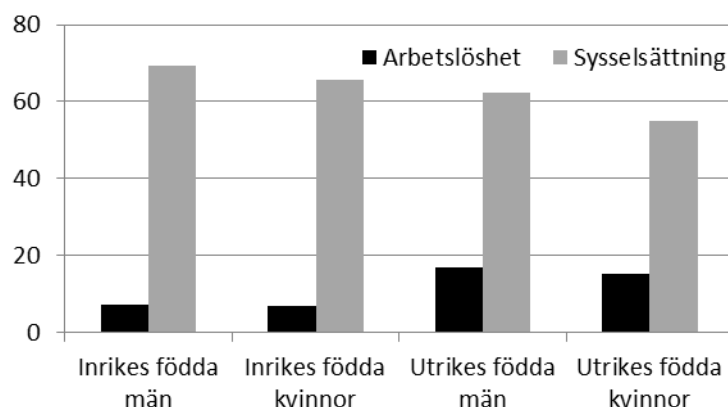
²¹ Ibid.

²² Statistiska centralbyrån (2013), Integration – en beskrivning av läget i Sverige, Integration rapport 6.

påverkar deras förutsättningar för att få ett arbete eller gå vidare till högre studier.

Utrikes föddas problematiska arbetsmarknadssituation kan också förklaras av att utbildning och arbetslivserfarenhet från hemlandet inte alltid är direkt överförbara till den svenska arbetsmarknaden. Tillgången till jobbrelaterade nätverk är dessutom ofta sämre bland utrikes än inrikes födda. Därtill förekommer diskriminering på arbetsmarknaden, vilket oftare drabbar kvinnor och män med utomeuropeisk bakgrund. Många utrikes födda bor i stadsdelar med utbrett utanförskap. Personers livsvillkor tenderar att gynnas om de närboende i hög utsträckning har arbete. Att skapa sysselsättning för personer som bor i utsatta områden är därför av stor vikt för att förbättra de utrikes föddas etablering på arbetsmarknaden samt för långsiktig tillväxt och sammanhållning.

Diagram 11. Arbetslöshet och sysselsättning 2012 fördelat på födelseland och kön.

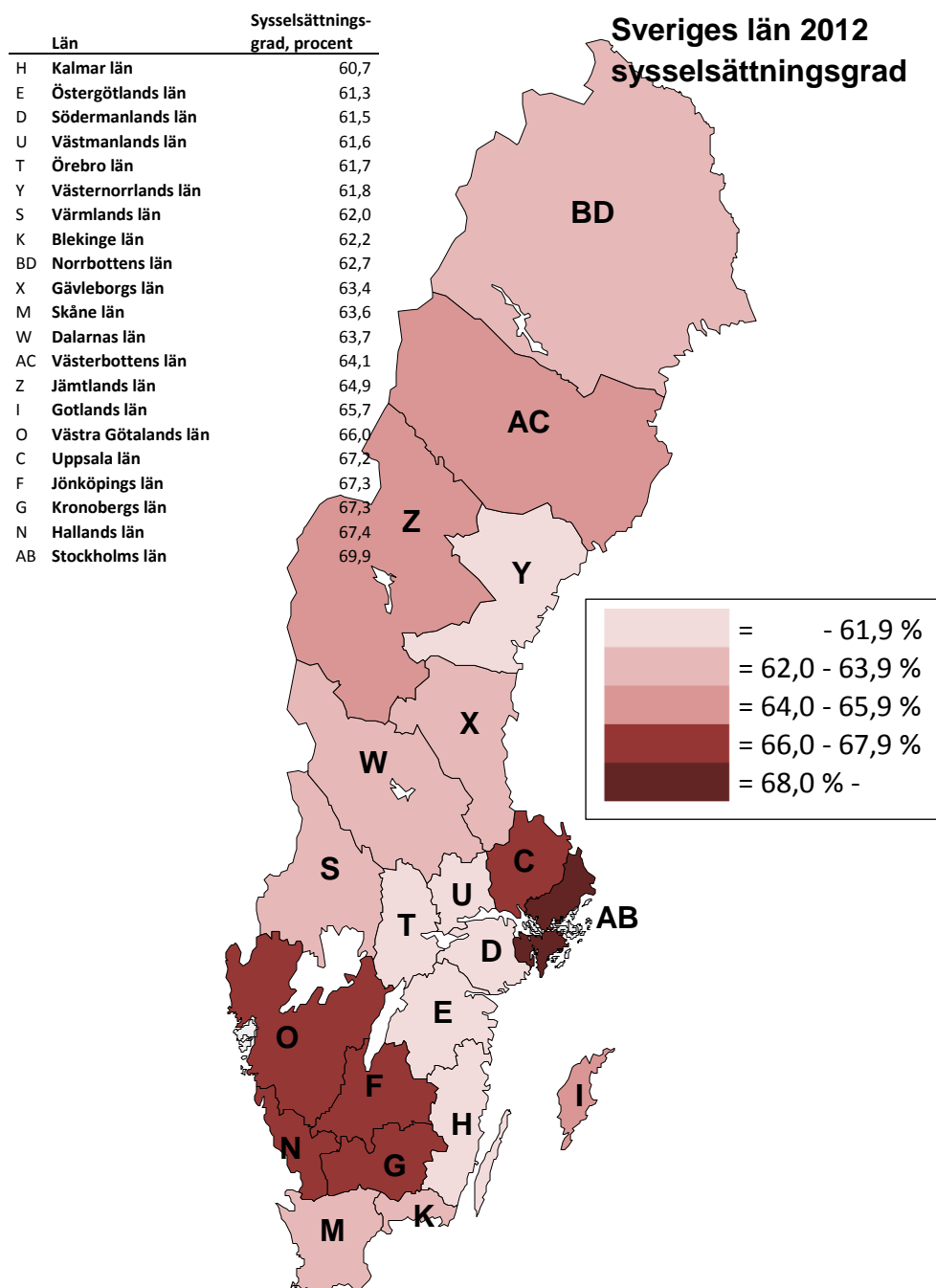

Källa: SCB.

Utmaningar ur ett regionalt perspektiv

Arbetsmarknadsläget uppvisar relativt stora skillnader inom landet. Även regionernas förutsättningar avseende t.ex. demografi, näringsliv, tillgänglighet och utbildning skiljer sig åt. Regionala analyser har lämnats som underlag för programutformningen och nedan presenteras huvuddragen i regionernas beskrivningar.²³ En utförligare sammanfattning av vilka utmaningar som anges i de regionala analysunderlagen återfinns i en bilaga till programmet, se särskild bilaga 1.

²³ N2013/571/RT, A2013/1930/A och A2013/2333/A.

Källa: SCB.

Glesbygdsregionerna kännetecknas i hög grad av en åldrande befolkning och utflyttning av delar av den unga befolkningen. Detta medför en befolkningsminskning som innebär en tydlig demografisk utmaning för länen i Övre Norrland och Mellersta Norrland och i viss utsträckning i Norra Mellansverige. I övriga delar av Sverige uppvisar regionerna en befolkningstillväxt. Stockholmsregionen utmärker sig mest, men även i Skåne-Blekinge och Västsverige ökar befolkningen.

Regioner med befolkningsminskning identifierar förmåga att attrahera personer med utländsk bakgrund och att ta tillvara denna kompetens som viktiga faktorer för att hantera demografin. Även ökad jämställdhet kan ha betydelse för in- och utflyttning i regionerna. En tydligt könsuppdelad arbetsmarknad innebär både en risk för inlåsning och ett matchningsproblem. Detta ökar arbetslösheten i vissa delregioner och försämrar individens möjligheter att bo kvar på orten. En ökad rörlighet på arbetsmarknaden, geografiskt såväl som mellan yrken och branscher, samt inkludering av personer i utanförskap krävs för att få till stånd en mer positiv demografisk utveckling. Arbetskraftens rörlighet och företagets förmåga att hitta rätt kompetenser påverkas också av möjligheterna till arbetspendling. Bristande infrastruktur identifieras som hinder för att öka sysselsättningen i drabbade län och orter i t.ex. Övre Norrland, Mellersta Norrland och i Norra Mellansverige.

Den ekonomiska aktiviteten i landet är ojämnt fördelad och ofta koncentrerad till större städer och regioncentra. Tillväxten är stark i Stockholmsregionen och i Göteborgsområdet. I Östra Mellansverige är det de större regionala centra som uppvisar den mest expansiva utvecklingen. Flera regioner rapporterar lägre aktivitet på orter med verksamhet kopplad till tillverkningsindustrin. I samhällen med låg sysselsättningsgrad finns behov av insatser för en ökad omställningsförmåga hos både näringslivet och arbetstagarna. Nyföretagande och egenföretagande är betydelsefullt för att de som blivit arbetslösa till följd av strukturomvandlingen ska finna nya vägar till arbete. I Övre Norrland är attityden till nyföretagande något mindre positiv än i Sverige som helhet och även i Norra Mellansverige är nyföretagandet lågt. I Stockholm är företagandet högst i landet.

De flesta regionerna har drabbats av en ökande arbetslöshet de senaste åren. Stockholmsregionen utgör ett undantag samtidigt som det råder stor variation mellan kommuner och stadsdelar. I Övre Norrland, Mellersta Norrland och Norra Mellansverige är arbetslösheten över genomsnittet i riket. Även i Skåne-Blekinge är arbetslösheten över genomsnittet i riket. Ungdomar, utrikes födda, korttidsutbildade samt personer med funktionsnedsättning och nedsatt arbetsförmåga är genomgående överrepresenterade bland de arbetslösa.

Ungdomsarbetslösheten är ett problem som har drabbat stora delar av landet och regionerna identifierar stora behov av insatser för unga som är arbetslösa, i synnerhet för dem som varken söker arbete eller studerar. Många kommuner i Norra Mellansverige och Mellersta Norrland uppvisar höga andelar av ungdomar i utanförskap och även Stockholm

uppvisar en större andel unga som varken studerar eller arbetar jämfört med Sverige i övrigt.

Arbetskraftens utbildningsnivå är avgörande för näringslivets och arbetsmarknadens möjligheter att möta strukturomvandlingen. I Övre Norrland finns både kommuner med högst andel eftergymnasialt utbildade och kommuner med lägst andel med eftergymnasial utbildning. I Mellersta Norrland är utbildningsnivån generellt låg. Norra Mellansverige tillhör de län i riket som har lägst andel med eftergymnasial utbildning och den regionala arbetsmarknaden förmår inte försörja företag med rätt kompetenser. Utbildningsnivån i Östra Mellansverige har ökat väsentligt inom samtliga arbetsmarknadsregioner. Stockholmsregionen, som ligger bäst till vad gäller högre utbildning, har dock samtidigt svaga resultat i grund- och gymnasieskolan. Göteborgsregionen har en betydligt högre utbildningsnivå än övriga delar av Västsverige. I Smålandsregionen är utbildningsnivån låg och 20 procent av 20-åringarna saknar slutbetyg från gymnasiet. Också Skåne-Blekinge har en högre andel 20–24-åringar som endast har grundskoleutbildning eller en kort gymnasieutbildning (huvudsakligen IV-programmet) än genomsnittslänet, och även en hög andel elever som lämnar grundskolan utan gymnasiekompetens. Insatser för att minska andelen som saknar fullgjord gymnasieutbildning identifieras som avgörande för att höja tillväxten i regionen.

Politikens inriktning

Målet för arbetsmarknadspolitikerna är att insatserna ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad. De arbetsmarknadspolitiska resurserna ska tydligt prioriteras och inriktas mot matchning mellan arbetssökande och lediga jobb samt mot dem som står långt ifrån arbetsmarknaden. Det är viktigt att motverka långa tider i arbetslöshet. Arbetsmarknadspolitikerna ska bidra till att uppfylla regeringens mål om full sysselsättning. Sveriges mål kopplat till EU 2020-målen är en ökad sysselsättningsgrad till väl över 80 procent för kvinnor och män i åldrarna 20–64 år till år 2020. Ökningen ska främst ske i grupper med svag förankring på arbetsmarknaden, såsom unga och utrikes födda. Skillnaden i sysselsättningsgrad mellan kvinnor och män ska minska genom en ökning av kvinnors sysselsättningsgrad.

Sysselsättningspolitikens viktigaste uppgift är att varaktigt öka sysselsättningen. En svag förankring på arbetsmarknaden för individen riskerar att leda till långvarigt utanförskap. Regeringens arbetsmarknadspolitik är inriktad mot att långsiktigt och strukturellt förbättra arbetsmarknadens funktionssätt. Matchningen ska fungera och de som behöver stöd för att finna, få och behålla ett arbete ska kunna få

det. Uppföljningen av arbetssökande ska säkerställas och personer som riskerar långtidsarbetslöshet ska kunna erbjudas stöd i form av tidiga insatser. Aktivitetsnivån och kvaliteten ska vara hög i jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för ungdomar, och även för dem som varit borta från arbetsmarknaden längst tid ska övergång till arbete stå i fokus för de arbetsmarknadspolitiska insatserna.

Utbildning och relevant kompetens är viktigt för full sysselsättning. Den globaliserade ekonomin innebär ett ökande tryck på förändring och utveckling i arbetslivet. Det handlar om ständiga förnyelser i produktion, teknik och kunskap i företag och organisationer. Utvecklingen har medfört en förskjutning i vad som anses vara grundläggande färdigheter som individer behöver såväl i arbetslivet som i sin vardag. Detta accentuerar betydelsen av en nära samverkan mellan den grundläggande yrkesutbildningen och arbetslivet, men också av att möta behov av fortlöpande kompetensutveckling bland redan anställda för att arbetskraften ska stå rustad med nya färdigheter och rätt kompetens inför dessa förändringar.

Med relevant kompetens stärks individens ställning på arbetsmarknaden och möjligheterna förbättras att byta yrke och bransch och att stanna kvar längre tid i arbetslivet. I många avseenden har Sverige redan i dag en väl utbildad arbetskraft, men det finns också en ganska stor andel av den vuxna befolkningen som uppvisar en låg nivå vad gäller de grundläggande färdigheterna.²⁴ Kompetensutvecklingsinsatser är särskilt viktigt dels för anställda i mindre och medelstora företag, dels för dem som har en låg nivå vad gäller de grundläggande färdigheterna och därmed en svagare ställning på arbetsmarknaden. Globaliseringen och den snabba teknikutvecklingen tillsammans med de förändringskrav som följer av den demografiska utvecklingen kräver att sysselsatta får chans att vidareutveckla sin kompetens för att sysselsättning och konkurrenskraft ska upprätthållas. I första hand är sådan kompetensutveckling ett ansvar för arbetsgivarna.

För att förebygga att ungdomar hamnar i utanförskap senare i livet är det viktigt med förebyggande åtgärder, t.ex. i form av en utvecklad studie- och yrkesvägledning. Det är också viktigt att höja relevansen och kvaliteten i såväl allmän som yrkesinriktad utbildning. Den gymnasiala yrkesutbildningen utgör en viktig del av den nationella

²⁴ OECD (2013) OECD Skills Outlook 2013, First results from the survey of adult skills. OECD:s studie av vuxnas färdigheter (PIAAC) har genomförts i 23 länder och riktas till vuxna (16-65 år). Genom undersökningen skattas tre grundläggande förmågor: att läsa, räkna och lösa problem med hjälp av informationsteknik.

kompetensförsörjningen. Såväl i samband med gymnasiereformen 2011 som senare har olika åtgärder vidtagits för att höja kvaliteten. Det behövs dock ytterligare insatser. Genom att yrkeselever tillförsäkras arbetsplatsförlagt lärande av hög kvalitet ges ungdomar chansen att börja bygga ett kontaktnät med potentiella framtida arbetsgivare. Arbetsplatsförlagt lärande kan utgöra en brygga till arbetslivet genom att eleverna får aktuella yrkeserfarenheter, och genom delaktigheten i en verklig arbetsgemenskap kan eleverna börja utveckla en egen yrkesidentitet.

En smidig övergång från skola till arbetsliv underlättas om utbildningarna har tydliga yrkesutgångar som utarbetats i samarbete med branscher, parterna på arbetsmarknaden och de regionala kompetensplattformarna. För att detta ska vara möjligt måste respektive bransch ha formulerat tydliga kompetenskrav för olika yrken och arbetsuppgifter. I detta arbete har olika branscher nått olika långt. Vissa branscher har lång erfarenhet av att tydliggöra och att kommunicera sådana krav till utbildningssystemet, både nationellt och regionalt. Andra branscher saknar både erfarenhet och organisation för att arbeta strategiskt med branschens långsiktiga kompetensförsörjning.

För att trygga den framtida kompetensförsörjningen, förbättra matchningen mellan utbildning och behoven på arbetsmarknaden samt underlätta ungdomars etablering på arbetsmarknaden, behöver samarbetet mellan skola och arbetsliv förstärkas lokalt, regionalt och nationellt. Ett viktigt led i arbetet för att förstärka bryggan mellan skola och arbetsliv utgörs av regeringens satsning på stöd för yrkesintroduktionsanställningar. Genom lönesubventioner och ekonomiskt stöd till handledning till arbetsgivare som anställer unga som saknar relevant kunskap eller erfarenhet, kan fler unga få ett jobb till avtalsenlig lön där arbete kombineras med handledning och utbildning. Även kommunernas arbete med informationsansvaret för ungdomar, som inte har fyllt 20 år och inte genomfört eller har fullföljt en utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan eller motsvarande utbildning, är viktigt för att tidigt fånga upp dessa ungdomar och ge dem stöd att återgå till utbildningen eller att komma in på arbetsmarknaden.

Ett sammanhållet samhälle är också ett jämställt samhälle: ett samhälle där kvinnor och män, flickor och pojkar, har samma förutsättningar att utvecklas och växa som individer. Den svenska arbetsmarknaden är alltjämt tydligt könsmissigt segregerad där kvinnor och män till stor del arbetar i olika yrken och sektorer. Kvinnor har generellt sett ett lägre arbetskraftsdeltagande än män, högre sjukskrivningstal, lägre disponibel

inkomst och tar större ansvar för det obetalda hemarbetet och omsorgen om barn och äldre. Samtidigt är arbetslösheten i de flesta arbetsmarknadsregioner lägre bland kvinnor än män. Åtgärder för att bidra till jämställda villkor leder till ett minskat utanförskap, mer effektivt tillvaratagande av resurser och minskad risk för fattigdom. De demografiska förändringarna på arbetsmarknaden innebär dessutom att allt färre ska försörja fler, vilket ställer ökade krav på ett mer hållbart arbetsliv som gör det möjligt för kvinnor och män att stanna kvar på arbetsmarknaden högre upp i åldrarna.

Politiken för en väl fungerande arbetsmarknad behöver därför ta sikte på att skapa förutsättningar för ett hållbart arbetsliv för både kvinnor och män. Det handlar om att både kvinnors och mäns kompetens ska tas till vara och utvecklas och att stärka individens ställning på arbetsmarknaden. Det handlar även om tillgång för såväl kvinnor som män till insatser som utifrån deras individuella förutsättningar ökar deras jobbchanser.

Sveriges partnerskapsöverenskommelse med EU-kommissionen

Inför programperioden 2014–2020 har EU-kommissionen, som ett led i arbetet med målsättningarna i Europa 2020-strategin, tagit fram ett gemensamt ramverk för ESI-fonderna.²⁵ Av denna förordning framgår bl.a. att en så kallad partnerskapsöverenskommelse mellan varje medlemsstat och EU-kommissionen ska tas fram.

Partnerskapsöverenskommelsen ska fungera som Sveriges övergripande strategi för ESI-fonderna och innehålla de övergripande svenska prioriteringarna 2014–2020 för att uppnå målen i Europa 2020-strategin. Användningen av var och en av ESI-fonderna spänner över sammanlagt tio av totalt elva tematiska mål som är formulerade med koppling till Europa 2020-strategin.

²⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013.

Socialfondens inriktning i Sverige - en översikt

Övergripande mål

Det övergripande målet för det nationella socialfondsprogrammet är att bidra till en väl fungerande arbetsmarknad och en varaktigt ökad sysselsättning på lång sikt.

Programområden, tematiska mål och investeringsprioriteringar

Insatserna ska genomföras inom ramen för programmets fyra programområden.

Programområde 1 Kompetensförsörjning

Programområde 2 Öka övergångarna till arbete

Programområde 3 Sysselsättningsinitiativet för unga

Programområde 4 Tekniskt stöd

Dessa programområden knyter an till tre av de elva tematiska mål som framgår av det gemensamma ramverket för ESI-fonderna.²⁶

- Främja hållbar och kvalitativ sysselsättning och arbetskraftens rörlighet (tematiskt mål 8).
- Främja social delaktighet och bekämpa fattigdom och diskriminering (tematiskt mål 9).
- Investera i utbildning och i vidareutbildning, inklusive yrkesutbildning för färdigheter och livslångt lärande (tematiskt mål 10).

De tre tematiska målen omfattar 16 olika investeringsprioriteringar.²⁷

Det nationella socialfondsprogrammet omfattar fem av dessa.

Regeringens politik för en varaktigt ökad sysselsättning och de viktigaste utmaningarna som kan förutses på arbetsmarknadsområdet, samt viljan att vidareutveckla socialfondsprogrammet 2007–2013 har utgjort utgångspunkterna för valet av investeringsprioriteringar. Även synpunkter som framkommit i den externa dialogen rörande programförberedelser har utgjort ett viktigt underlag.

Insatser i **programområde 1** ska bidra till sysselsättning, tillväxt och ett hållbart arbetsliv genom kompetensutveckling som utgår från verksamhetens krav och arbetsmarknadens behov. Satsningarna ska bidra dels till att ställningen på arbetsmarknaden stärks för deltagande kvinnor och män, dels tillgodose arbetsmarknadens behov av arbetskraft och

²⁶Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013.

²⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1304/2013.

kompetens. Insatserna ska också syfta till att utveckla och tillämpa metoder och former för samverkan som förstärker kopplingen mellan utbildning och arbetsliv.

Programområde 1 omfattar insatser inom ramen för tematiskt mål 10 med följande investeringsprioriteringar:

”Att stärka lika tillgång till livslångt lärande för alla åldersgrupper i formella, icke-formella och informella sammanhang, höja arbetskraftens kunskaper, färdigheter och kompetens och främja flexibla utbildningsvägar inklusive genom yrkesvägledning och validering av förvärvad kompetens,”(10.3) och

”Att förbättra utbildningens relevans för arbetsmarknaden, underlätta övergången från utbildning till arbete, förstärka yrkesutbildningssystemen och deras kvalitet, inbegripet genom mekanismer för att förutse kompetensbehoven, anpassning av kursplaner och inrättande och utveckling av arbetsbaserade system för lärande, inbegripet system med både teori och praktik och lärlingsystem.” (10.4)

Insatser i **programområde 2** ska syfta till att tillämpa och utveckla metoder som bidrar till att kvinnor och män som står långt från arbetsmarknaden utvecklas och kommer i arbete eller kommer närmare arbetsmarknaden. Insatserna ska också syfta till att tillämpa och utveckla metoder som underlättar ungas etablering i arbetslivet och deltagande i utbildning.

Programområde 2 omfattar insatser inom ramen för tematiskt mål 8 och 9, med följande investeringsprioriteringar:

”Tillgång till anställning för arbetssökande och icke-förvärvsarbetande, inbegripet långtidsarbetslösa och personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden, samt genom lokala sysselsättningsinitiativ och stöd till arbetstagarnas rörlighet.” (8.1) och

”Varaktig integration på arbetsmarknaden för ungdomar, särskilt de som inte arbetar eller studerar, inklusive ungdomar som löper risk för social utestängning och ungdomar från marginaliserade grupper, vilket inbegriper genomförandet av ungdomsgarantin.”(8.2)

”Aktiv integration, inklusive för att främja lika möjligheter, aktivt deltagande samt förbättra anställningsbarheten.” (9.1)

Programområde 3 Sysselsättningsinitiativet för ungdomar syftar till att tillämpa metoder som underlättar ungas etablering i arbetslivet och deltagande i utbildning. Följande tre regioner omfattas av programområde 3: Mellersta Norrland, Norra Mellansverige och Skåne-Blekinge.

Programområde 3 omfattar insatser inom ramen för tematiskt mål 8, med följande investeringsprioritering:

”Varaktig integration på arbetsmarknaden för ungdomar, särskilt de som inte arbetar eller studerar, inklusive ungdomar som löper risk för social utestängning och ungdomar från marginaliserade grupper, vilket inbegriper genomförandet av ungdomsgarantin.”(8.2)

Programområde 4 avser tekniskt stöd.

I tabell 1 nedan redovisas hur de fyra programområdena relaterar till de tematiska mål som det nationella programmet är inriktat mot, de valda fem investeringsprioriteringarna samt till Rådets rekommendationer till Sverige.

Socialfondens mervärde

Programmets inriktning, prioriteringar och mål innebär att insatser inom ramen för Socialfonden regionalt och nationellt indirekt även kan komma att bidra till målet Öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag (tematiskt mål 3) respektive målet Stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi inom alla sektorer (tematiskt mål 4).²⁸

Socialfondens verksamhet syftar till att stärka individers ställning på arbetsmarknaden och att öka övergångarna till arbete för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Projektens huvudsyfte kan vara metodutveckling men också enbart tillämpning av metoder och arbetssätt som visat sig bidra till att öka övergångarna till arbete för kvinnor och män i programmets prioriterade grupper eller till att förstärka kopplingen mellan utbildning och arbetsmarknad. Tillämpning eller utveckling av metoder och arbetssätt kan ske på nationell, regional eller lokal nivå. Metodik och arbetssätt kan utvecklas eller anpassas till de behov och förutsättningar för projektgenomförande som projektsökanden identifierat.

²⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013.

Utvärdering

Erfarenheter från programperioden 2007–2013 gör gällande att utvärderingsinsatser i programgenomförandet behöver avgränsas, målinriktas och effektiviseras i syfte att ge dem en tydlig inriktning och förbättra förutsättningarna för lärande genom utvärdering. En utgångspunkt är att utvärderingar ska initieras som fokuserar på programmets effekter på arbetslöshet och sysselsättning. Kunskap från utvärdering ska lägga grunden för att identifiera och sprida de åtgärder eller metoder som är bäst ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Effekttvärderingar av programmets projekt bör samordnas för ökad likvärdighet i metod och angreppssätt. Detta ger även förutsättningar för jämförelser såväl mellan resultat i programmets olika projekt på regional och nationell nivå som med resultat i ordinarie arbetsmarknadspolitiska insatser.

Utvärderingarna ska kopplas till programmets mål och underlätta spridning av metoder, förutsättningar och andra resultat. Insatserna inklusive förutsättningar som skapats för att kunna pröva metodiken, liksom målgruppens karaktäristika, ska därför dokumenteras, följas upp och systematiskt utvärderas enligt programmets utvärderingsansats (se särskild bilaga 3). Därigenom möjliggörs att goda resultat kan tillämpas och få spridning på lokal, regional eller nationell nivå. Genom ökat fokus på effekttvärdering av insatserna blir det därmed möjligt för bl.a. Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, utbildningsanordnare och kommuner att dra lärdom av vilka metoder som visat sig vara mest effektiva. På sikt ska utvärderingarna sammantaget synliggöra projektens bidrag till programmets mål och målen i EU 2020.

Analys och spridning av resultat

Programmet möjliggör finansiering av insatser för analys och spridning av resultat i syfte att bidra till ett effektivt programgenomförande. En viktig uppgift för Svenska ESF-rådet är att arbeta med kunskapsuppbyggnad och spridning av resultat på nationell, regional och lokal nivå, samt transnationell nivå. Programmet ger möjligheter till finansiering av projektverksamhet som syftar till analys och spridning av projektresultat. Det är viktigt att utformningen av sådan projektverksamhet ges en nära koppling till det övriga programgenomförandet. Resultaten av insatserna bör analyseras på ett systematiskt sätt för att kunna ligga till grund för beslut om kommande satsningar och öka nyttan av fondprojektens erfarenheter. Det är viktigt att en sådan analys relaterar till ordinarie verksamhet för att jämförelser ska kunna göras mellan ordinarie verksamhet och projektverksamhet vad gäller organisering, arbetsätt och utfall.

Svenska ESF-rådet ges därutöver ett tydligare uppdrag än tidigare att, utifrån de samlade erfarenheterna och resultaten av socialfondens projektverksamhet, och efter samråd med berörda myndigheter, identifiera behov av eventuella förändringar i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Socialfondens insatser kan med fördel drivas och genomföras inom ramen för eller med koppling till regionala eller lokala samverkansorgan såsom de regionala kompetensplattformarna, arbetsmarknadsråden, regionala och nationella branschråd för att därigenom bidra till brett förankrade insatser som kan leda till en långsiktigt förbättrad matchning av efterfrågan på och utbudet av arbetskraft. Sådana satsningar kan vara fleråriga.

Förhandsutvärdering av utkast till nationellt socialfondsprogram 2014–2020

I arbetet med utformningen av det nationella programmet för Socialfonden 2014–2020 har programförslaget blivit föremål för en förhandsutvärdering. Syftet med förhandsutvärderingen var att förbättra kvaliteten på utformningen av förslaget till program. Uppdraget har redovisats muntligt och skriftligt i form av en delrapport²⁹ och en slutrapport³⁰. Slutrapporten är baserad på ett utkast till programförslag daterat september 2013. Slutsatser och rekommendationer från slutrapporten har tillvaratagits i arbetet med det slutliga programförslaget.

Statskontorets samlade bedömning i slutrapporten från förhandsutvärderingen³¹ är att utformningen av det svenska förslaget till program för Europeiska socialfonden 2014–2020 avseende val av inriktning och insatser ger förutsättningar för att programmet ska kunna bidra till europeiska och nationella mål på området. Avgörande för ett effektivt genomförande framhålls dock vara att roll- och ansvarsfördelningen mellan aktörerna inom genomförandeorganisationen förtydligas och att fördelningen av programmedel anpassas till programmets mål. Bedömningsmoment och rekommendationer framgår av en bilaga till programmet, se särskild bilaga 2.

²⁹ Statskontoret (2013). *Förhandsutvärdering av nationellt program för Europeiska socialfonden – Delrapport*. Dnr 2013/34-5.

³⁰ Statskontoret (2013). *Förhandsutvärdering av nationellt program för Europeiska socialfonden 2014–2020*. Dnr 2013/34-5.

³¹ *Ibid.*

Tabell 1. Motivering för valet av tematiska mål och investeringsprioriteringar.

Valt tematiskt mål	Vald investeringsprioritering (Koppling till aktuell investeringsprioritering anges inom parentes.)	Motivering för valet (Koppling till aktuell investeringsprioritet anges inom parentes.)
<p>Investera i utbildning och yrkesutbildning för kompetens och livslångt lärande. (Mål 10)</p>	<p>Stärka lika tillgång till livslångt lärande för alla åldersgrupper i formella, icke-formella och informella sammanhang, höja arbetskraftens kunskaper, färdigheter och kompetens och främja flexibla utbildningsvägar inklusive genom yrkesvägledning och validering av förvärvad kompetens. (10.3)</p>	<p>Landsspecifik rekommendation nr 4:</p> <p>”Förstärka ansträngningarna för att förbättra integrationen på arbetsmarknaden för lågutbildade ungdomar och personer med invandrarbakgrund genom kraftfullare och mer målinriktade åtgärder för att stärka deras anställbarhet och efterfrågan på dessa gruppers arbetskraft.” (8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)</p> <p>”Stärka satsningarna på att underlätta övergången från skola till arbete, bland annat genom bredare användning av lärande på arbetsplatsen, lärlingsplatser och andra avtalsformer som kombinerar arbete och utbildning.” (8.2 och 10.4)</p> <p>”Komplettera ungdomsgarantin så att den bättre omfattar ungdomar som varken går någon utbildning eller fortbildning.” (8.2)</p>
	<p>Förbättra utbildningens relevans för arbetsmarknaden, underlätta övergången från utbildning till arbete, förstärka yrkesutbildningssystemen och deras kvalitet, inbegripet genom mekanismer för att förutse kompetensbehoven, anpassning av kursplaner och inrättande och utveckling av arbetsbaserade system för lärande, inbegripet system med både teori och praktik och lärlingssystem. (10.4)</p>	

Främja varaktig sysselsättning av god kvalitet och stödja arbetskraftens frivilliga rörlighet. (Mål 8)	Tillgång till sysselsättning för arbetssökande och icke-förvärvsarbetande, inkl. lokala sysselsättningsinitiativ, samt stöd till arbetstagarnas rörlighet. (8.1)	
	Varaktig integration av ungdomar på arbetsmarknaden, framför allt ungdomar som inte arbetar eller studerar. (8.2)	
Främja social integration, bekämpa fattigdom och diskriminering. (Mål 9)	Aktiv inkludering, framför allt för att öka anställbarheten. (9.1)	

1.2 Motivering för anslaget

I linje med regeringens nationella arbetsmarknadspolitik fördelas Socialfondens medel med tonvikt på insatser som syftar till att öka övergångarna till arbete. Insatser för att öka övergångarna till arbete sker framförallt inom ramen för programområde 2. Även insatser inom programområde 1 Kompetensförsörjning kan dock bidra till fler vägar till arbete. Det handlar bl.a. om stöd till kompetensutveckling för personer som saknar tidigare relevant erfarenhet i yrket och som erbjuds organiserad handledning och utbildning som en del av anställningen samt utveckling av metoder och samverkan som stärker kopplingen mellan utbildning och arbetsmarknad. Metoder och arbetssätt som utvecklats i programområde 1 kan tillämpas i större skala för ett större antal deltagare inom ramen för programområde 2.

Medfinansiering

Nationell medfinansiering inom programområde 1
Kompetensförsörjning omfattar dels offentliga medel som särskilt

anvisas på anslag till Svenska ESF-rådets disposition, dels privat medfinansiering respektive sådan medfinansiering som offentliga projektanordnare svarar för.

Inom programområde 2 Öka övergångarna till arbete sker medfinansiering till viss del med medel som särskilt anvisas på anslag till Svenska ESF-rådets disposition. Dessa medel ska i första hand användas för medfinansiering av projekt som riktar sig till de personer som står längst från arbetsmarknaden, och som saknar eller har en mycket låg ersättning från trygghetssystemen. I övrigt och för programområde 3 Sysselsättningsinitiativet för unga utgörs medfinansieringen med offentliga medel till största delen av stöd till projektdeltagarnas försörjning enligt regelverk inom arbetsmarknadspolitikens och socialförsäkringspolitikens områden. Den nationella medfinansieringen kommer i första hand från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och kommunerna, men till viss del även från andra offentliga huvudmän. Även privat medfinansiering kan förekomma och kan då ersätta offentlig medfinansiering.

Nationell medfinansiering inom programområde 4 Tekniskt stöd sker främst med medel från förvaltningsanslag på statsbudgeten.

Projekt på nationell och regional nivå

Det nationella programmet för Socialfonden ska genomföras i projekt på såväl nationell som regional och lokal nivå. En geografisk indelning sker i åtta NUTS II-regioner, vilka är desamma som för regionala program inom Regionalfonden. Inom varje programområde ska det finnas en regional handlingsplan. De regionala handlingsplanerna möjliggör en närmare anpassning av det nationella programmets inriktning till regionala förhållanden. Det ska även finnas en nationell handlingsplan som ska ange utgångspunkter och prioriteringar för användningen av programmets nationella medel. Regionala handlingsplaner respektive nationell handlingsplan beskrivs i avsnitt 7.

Fördelning av medel på nationell och regional nivå

Socialfonden ska användas till att förstärka och utveckla den nationella arbetsmarknadspolitikens. Socialfondens resurser ska i betydligt större utsträckning än tidigare fördelas på nationell nivå. Detta medför möjligheter till fler riktade satsningar på kompetensförsörjning och ökade övergångar till arbete, och därmed ett ökat genomslag för nationella prioriteringar, än under föregående programperiod. I det nationella socialfondsprogrammet fördelas därför medlen i

programområde 1 och 2 enligt följande: 75 procent av medlen avser insatser på regional nivå och 25 procent på nationell nivå.

Satsningarna inom ramen för de nationella medlen kan omfatta en eller flera delar av landet, eller hela landet. Nationella satsningar innebär ofta samverkan mellan nationella aktörer, såsom Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Sveriges Kommuner och Landsting, arbetsmarknadens parter och organisationer och branschförbund och regionala och lokala företrädare, såsom kommuner och regionförbund.

Samverkan mellan olika aktörer är en framgångsfaktor. Ju bättre samverkan på strukturell nivå, dvs. på nationell nivå, desto bättre fungerar det regionalt och lokalt. Nationella satsningar skapar också goda förutsättningar för kvalificerade uppföljningar och effektutvärderingar av hög kvalitet. Detta bidrar till ökade kunskaper om långtidseffekter av insatserna samtidigt som det stimulerar till spridning av framgångsrika metoder hos ansvariga myndigheter.

Satsningar inom programområde 3, såväl nationella som regionala, kan bara omfatta Sydsverige (Skåne och Blekinge län), Norra Mellansverige (Gävleborg, Dalarnas och Värmlands län) och Mellersta Norrland (Jämtlands och Västernorrlands län).

Medlen i programområde 3 fördelas på följande sätt: 50 procent av medlen avser insatser på regional nivå och 50 procent insatser som utgår från den nationella nivån.³² De sistnämnda medlen kan bara sökas av Arbetsförmedlingen, men gärna i samverkan med andra aktörer i de tre berörda regionerna. Arbetsförmedlingen kan även delta i regionala satsningar.

Handlingsplaner ska tas fram för närmare prioriteringar av de regionala respektive nationella medlen inom programområde 1, 2 och 3, se avsnitt 7.

Finansieringsplan

Finansieringsplanen för Socialfonden 2014–2020 framgår av tabell 2. Uppgifter är fördelade per tematiskt mål, EU-finansiering och nationell finansiering.

³² De medel som avser insatser som utgår från den nationella nivån benämns fortsättningsvis nationella medel även om de avser insatser i de tre för programområde 2 aktuella regionerna.

Tabell 2. Översikt över investeringsstrategin för det operativa programmet.

Insatsområde	Fond	Unionens stöd (euro)	Andel av unionens sammanlagda stöd till det operativa programmet	Tematiskt mål	Investerings-prioritering (IP)	Specifika mål i linje med IP	Gemensamma och programspecifika resultatindikatorer för vilka ett mål har fastställts
1	ESF	206 830 954	25,5	<p>Investera i utbildning och yrkesutbildning för kompetens och livslångt lärande. (Mål 10)</p>	<p>Stärka lika tillgång till livslångt lärande för alla åldersgrupper i formella, icke-formella och informella sammanhang, höja arbetskraftens kunskaper, färdigheter och kompetens och främja flexibla utbildningsvägar inklusive genom yrkesvägledning och validering av förvärvad kompetens. (10.3)</p>	<p>Bidra till sysselsättning, tillväxt och ett hållbart arbetsliv genom kompetensutveckling som utgår från verksamhetens krav och arbetsmarknadens behov. Satsningarna ska bidra till att ställningen på arbetsmarknaden stärks för deltagande kvinnor och män och till att tillgodose arbetsmarknadens behov av arbetskraft och kompetens.</p>	Deltagare i projekt.
				<p>Investera i utbildning och yrkesutbildning för</p>	<p>Förbättra utbildningens relevans för arbetsmarknaden, underlätta övergången från utbildning till</p>	<p>Utveckla och tillämpa metoder och former för samverkan vilka förstärker</p>	

				kompetens och livslångt lärande. (Mål 10)	arbete, förstärka yrkesutbildningssystemen och deras kvalitet, inbegripet genom mekanismer för att förutse kompetensbehoven, anpassning av kursplaner och inrättande och utveckling av arbetsbaserade system för lärande, inbegripet system med både teori och praktik och lärlingssystem. (10.4)	kopplingen mellan utbildning och arbetsliv.	
2	ESF	482 605 559	59,56	Främja varaktig sysselsättning av god kvalitet och stödja arbetskraftens frivilliga rörlighet. (Mål 8)	Tillgång till sysselsättning för arbetssökande och icke-förvärvsarbetande, inkl. lokala sysselsättningsinitiativ, samt stöd till arbetstagarnas rörlighet. (8.1)	Tillämpa och utveckla metoder som bidrar till att kvinnor och män som står långt från arbetsmarknaden utvecklas och kommer i arbete eller kommer närmare arbetsmarknaden.	Deltagare i projekt.
				Främja varaktig sysselsättning av god kvalitet och stödja arbetskraftens frivilliga rörlighet. (Mål 8)	Varaktig integration av ungdomar på arbetsmarknaden, framför allt ungdomar som inte arbetar eller studerar. (8.2)	Tillämpa och utveckla metoder som underlättar ungas etablering i arbetslivet och deltagande i utbildning.	Deltagare i projekt.

				Främja social integration, bekämpa fattigdom och diskriminering. (Mål 9)	Aktiv inkludering, framför allt för att öka anställbarheten. (9.1)	Tillämpa och utveckla metoder som bidrar till att kvinnor och män som står långt från arbetsmarknaden utvecklas och kommer i arbete eller kommer närmare arbetsmarknaden.	Deltagare i projekt.
3	ESF	44 163 096	5,45 %	Främja varaktig sysselsättning av god kvalitet och stödjande arbetskraftens frivilliga rörlighet. (Mål 8)	Varaktig integration av ungdomar på arbetsmarknaden, framför allt ungdomar som inte arbetar eller studerar. (8.2)	Tillämpa metoder som underlättar ungas etablering i arbetslivet och deltagande i utbildning.	Deltagare i projekt.
Tekniskt stöd	ESF	32 406 780	4 %				

Avsnitt 2 Programområden

2.1 Programområde 1 Kompetensförsörjning

Motivering av inrättandet av ett programområde som omfattar mer än en regionkategori, tematiskt mål eller fond.

Ej aktuellt.

Investeringsprioritering 10.3

Investeringsprioritering 10.3 - specifika mål och förväntade resultat

Mål

1.1 Bidra till sysselsättning, tillväxt och ett hållbart arbetsliv genom kompetensutveckling som utgår från verksamhetens krav och arbetsmarknadens behov. Satsningarna ska bidra till att ställningen på arbetsmarknaden stärks för deltagande kvinnor och män och till att tillgodose arbetsmarknadens behov av arbetskraft och kompetens.

Resultatindikatorer

Tabell 4. Gemensamma resultatindikatorer för vilka ett målvärde har fastställts och programspecifika resultatindikatorer för mål 1.1.

ID	Indikator	Måttenhet för indikatorn	Gemensam aktivitetsindikator som ligger till grund för uppställning av mål	Utgångsvärde			Måttenhet för utgångsvärde och målvärde	Basår	Målvärde (2023)			Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
				M	K	S			M	K	S		
	Deltagande i projekt	Antal	Deltagare i projekt			0	Antal	2014			195 000	Svenska ESF-rådets ärendehanteringssystem	1 gång/år

Mål 1.1 omfattar flera mål på olika lång sikt

Mål på kort sikt:

- Kompetensutvecklingsinsatser genomförs som når minst 195 000 deltagare med behov av kompetensutveckling för att stärka sin ställning på arbetsmarknaden.
- Kompetensutvecklingsinsatser genomförs som syftar till att utveckla arbetsorganisationen i företaget.

Mål på medellång sikt:

- Deltagande kvinnor och män stärker sin ställning på arbetsmarknaden genom bl.a. ökad kompetens och större nätverk.
- Deltagande arbetsgivare breddar sin rekryteringsbas.

Mål på lång sikt:

- Bidra till att arbetsmarknadens behov av arbetskraft och kompetens tillgodoses.
- Bidra till ett hållbart arbetsliv.

Exempel på resultatindikatorer och utvärderingsfrågor som hanteras inom utvärderingssystemet

1. Utvärderingsfråga: Har de individer som deltagit stärkt sin ställning på arbetsmarknaden?
Resultatindikator: Inkomstutvecklingen hos deltagare som är anställda eller egenföretagare. Datakälla: Hanteras inom utvärderingssystemet.
Resultatindikator: Antal deltagare (ur prioriterade grupper i programområde 2) som efter sex månader respektive två år är i arbete, utbildning eller arbetsmarknadspolitiska program.
Datakälla: Hanteras inom utvärderingssystemet.
2. Utvärderingsfråga: Har deltagarnas syn på möjliga arbeten breddats? Resultatindikator: Antal deltagare som bytt arbete eller deltagit i längre formell utbildning. Datakälla: SCB.
3. Utvärderingsfråga: Har deltagande arbetsgivare upplevt att kompetensutvecklingsinsatsen bidragit till att deras behov av arbetskraft och kompetens tillgodosetts?
4. Utvärderingsfråga: Har deltagande arbetsgivare breddat sin rekryteringsbas?
5. Utvärderingsfråga: I de fall ESF-projekten har kopplingar till andra EU-program eller finansieringsverktyg, hur kan dessa kopplingar beskrivas?

Målgrupp och insatser som stöds inom investeringsprioritet 10.3 i programområde 1

Kompetensutveckling

Målgruppen för insatser inom programområde 1 är alla sysselsatta, såväl företagare som anställda, oavsett anställningsform och tidslängd och inom privat och offentlig sektor, samt verksamma inom ideell sektor. Målgruppsdefinitionen är bred i syfte att möta behov av kompetensutveckling i alla typer av verksamheter. Givet programmets syfte att bidra till ökad tillväxt och sysselsättning, är kompetensutvecklingen i små och medelstora företag särskilt betydelsefull.

Målgruppen för programområdet omfattar dessutom kvinnor och män som är prioriterade i programområde 2.

Med ett högt omvandlingstryck i ekonomin ställs stora krav på arbetsmarknadens omställningsförmåga. Inom ramen för programområdet ska satsningar göras på att förnya och utveckla kompetensen hos personer i programmets målgrupper. Med ökad kompetens stärks individens möjligheter att klara pågående strukturomvandling. Detta innebär att insatserna för kompetensutveckling inriktas på att personer i målgruppen utvecklar sin kompetens, dels sådan kompetens som är relevant utifrån arbetsmarknadens nuvarande och framtida behov, dels sett till den enskilda arbetsplatsens behov av kompetens, vilka ska framgå av en analys av verksamhetens förutsättningar, möjligheter och behov. Det är väsentligt att befintlig kompetens och erfarenhet synliggörs i analysen och att de personer som deltar i insatser kan stärka sin position på den egna arbetsplatsen, samtidigt som deras anställningsbarhet och förmåga till omställning och karriärväxling ökar. Ledningens och de anställdas engagemang och delaktighet i analysen, planeringen och genomförandet av insatserna utgör en viktig förutsättning för att uppnå ett gott resultat.

Insatserna inom detta programområde ska vidare bidra till ett hållbart arbetsliv med goda möjligheter till utveckling för både kvinnor och män samtidigt som verksamheten utvecklas positivt. I praktiken kan detta innebära insatser med syfte att utveckla såväl individernas kompetens som arbetsorganisationen, t.ex. genom att synliggöra och dokumentera kompetensöverföring mellan erfarna och nyanställda medarbetare.

Genom att kvinnor och män i de grupper som är prioriterade i programområde 2 kan delta i kompetensutvecklingsinsatserna kan även de få arbetslivserfarenhet, referenser och tillgång till ett arbetsrelevant

nätverk. Samtidigt kan insatserna underlätta för de deltagande organisationerna och arbetsgivarna vad gäller att få tillgång till arbetskraft med rätt kompetens.

I vissa branscher har parterna tecknat yrkesintroduktionsavtal eller motsvarande, vilka ger möjlighet till anställningar där arbete kombineras med handledning och utbildning. Som en följd av trepartssamtalen införs fr.o.m. 2014 ett ekonomiskt stöd för yrkesintroduktionsanställningar för unga. Inom både de nationella och regionala medlen ska prioritet ges till bransch- eller partsgemensamma projektinitiativ som på motsvarande sätt syftar till att, genom kompetensutveckling och lärande på arbetsplatsen, bredda vägarna in på arbetsmarknaden för personer som saknar relevant yrkeserfarenhet och som hör till de prioriterade grupperna. Stöd till sådana kompetensutvecklingsinsatser kan, med hänsyn till EU:s statsstödsregler, enbart avse initiativ som riktar sig till personer som inte redan omfattas av det ekonomiska stödet för yrkesintroduktionsanställningar.

Utvärdering, analys, spridning, stödstrukturer

För att möjliggöra en effektiv utvärdering av resultat och effekter kan nationella och regionala medel finansiera initiativ avseende utvärdering och analys- och spridningsverksamhet.

Nationella och regionala medel kan även finansiera initiativ som syftar till att effektivisera programgenomförandet. Vid utformningen av sådana initiativ bör erfarenheter från de s.k. processtöden under programperioden 2007–2013 beaktas. Det rör bl.a. stöd avseende tillämpning av programmets horisontella principer, stöd i samband med projektinitiering samt stöd till pågående projekt med fokus på deras insatser för att sprida projektresultat.

Dessa stödstrukturer kan, där så bedöms vara relevant, vara gemensamma med andra ESI-fonder. Såväl processtöd som stöd för analys och spridning av resultat ska vara motiverade utifrån programmets prioriteringar och mål.

Investeringsprioritering 10.4

Investeringsprioritering 10.4 - specifika mål och förväntade resultat

Mål

1.2 Utveckla och tillämpa metoder och former för samverkan vilka förstärker kopplingen mellan utbildning och arbetsliv.

Resultatindikatorer

Tabell 4. Gemensamma resultatindikatorer för vilka ett målvärde har fastställts och programspecifika resultatindikatorer för mål 1.2.

ID	Indikator	Måttenhet för indikatorn	Gemensam aktivitetsindikator som ligger till grund för uppställning av mål	Utgångsvärde			Måttenhet för utgångsvärde och målvärde	Basår	Målvärde (2023)			Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
				M	K	S			M	K	S		
	Deltagande aktörer i projekt	Antal	Deltagande aktörer fördelat på privat, offentlig och ideell sektor.			0	Antal	2014				Svenska ESF-rådets ärendehanteringssystem	1 gång/år

Mål 1.2 omfattar flera mål på olika lång sikt

Mål på kort sikt:

- Utveckla metoder för samverkan mellan branscher, utbildningsanordnare och myndigheter avseende organisering och kvalitetssäkring av lärande på arbetsplatsen.

Mål på medellång sikt:

- Förbättrad tillgång till och relevans i lärande på arbetsplatsen.
- Förstärkt koppling mellan utbildning och arbetsliv.

Mål på lång sikt:

- Arbetsmarknadens behov av kompetens tillgodoses.
- Övergången mellan utbildning och arbetsliv underlättas för ungdomar och andra nyutbildade på arbetsmarknaden.

Exempel på resultatindikatorer och utvärderingsfrågor som hanteras inom utvärderingssystemet

1. Utvärderingsfråga: Har metoder och samverkan som förstärker kopplingen mellan utbildning och arbetsliv utvecklats, dokumenterats, utvärderats respektive spridits, i syfte att möjliggöra tillämpning i reguljär verksamhet på lokal, regional och nationell nivå?
2. Utvärderingsfråga: I de fall ESF-projekten har kopplingar till andra EU-program eller finansieringsverktyg, hur kan dessa kopplingar beskrivas?

Målgrupp och insatser som stöds inom investeringsprioritet 10.4 i programområde 1

Strukturer för arbetsplatsförlagt lärande och en stärkt koppling mellan utbildning och arbetsliv

Målgruppen omfattar organisationer, myndigheter, företag och andra arbetsgivare inom privat, offentlig och ideell sektor.

För att skapa nya och bredare vägar till jobb och förbereda ungdomar och andra nyutbildade för yrkeslivet är det viktigt att det finns kapacitet för lärande i arbetslivet. Lärande på arbetsplatsen – inom ramen för yrkesutbildning i gymnasieskolan, kommunala vuxenutbildningen och yrkeshögskolan, eller i form av en yrkesintroduktionsanställning – ger konkret och aktuell yrkeskunskap och kan även ge ett vidgat perspektiv vad gäller arbetsmarknaden och möjliga studievägar.

Arbetsplatsförlagt lärande ger även deltagarna möjlighet att skapa kontakter med potentiella framtida arbetsgivare.

Ett fungerande arbetsplatsförlagt lärande utgör en central del i utvecklingen av modeller för yrkesutbildning, där samverkan mellan aktörer inom utbildning och arbetsliv är en viktig komponent. Insatser inom detta område kan förstärka de insatser som görs inom utbildningspolitikens område i syfte att utveckla samverkan mellan berörda branscher, utbildningsanordnare och myndigheter och förbättra tillgången till och kvaliteten i det arbetsplatsförlagda lärandet. Insatserna kan även avse lokala eller regionala satsningar för ökat samarbete mellan utbildningsanordnare och arbetsgivare eller branscher.

Utveckling av yrkesutbildningar kan innebära insatser som syftar till att förstärka utbildningens relevans och kvalitet, för att därigenom långsiktigt stärka kopplingen mellan utbildning och arbetsliv. Exempel på sådana insatser är olika branschinitiativ av exempelvis yrkesnämnder eller inom ramen för de olika collegekoncept som utvecklats inom flera branscher (t.ex. Vård- och omsorgscollege, samt Teknikcollege). Arbetsgivare som tar emot lärlingar och elever på arbetsplatsförlagt lärande har i flera sammanhang vittnat om betydelsen av en nära kontakt och välstrukturerad samverkan med skolans yrkeslärare. Projekt som inkluderar möjligheter till praktik och kompetensutveckling för yrkeslärare kan därför vara av stort värde för att stärka kopplingen mellan den skol- och den arbetsplatsförlagda delen av yrkesutbildningen.

Insatserna kan bl.a. ta sikte på att, utifrån behoven hos olika grupper av ungas och vuxna, utveckla metoder för arbetslivsorientering och studie- och yrkesvägledning, vilka kan bredda yrkesvalen för kvinnor och män och öka attraktiviteten och kvaliteten i yrkesutbildningen. Insatserna kan även avse utveckling av kvaliteten hos och former för utbildning av handledare, metodstöd för den arbetsplatsförlagda delen i yrkesutbildningen, inklusive lärlingsutbildning och yrkespraktik, samt modeller för hur olika aktörer ska involveras. Det kan även handla om insatser för att förtydliga yrkesingångar och bygga upp stödstrukturer för arbetsgivare som tar emot elever för arbetsplatsförlagt lärande.

Inom programområdet är det även möjligt att initiera insatser som syftar till att utveckla standarder och kvalitetssäkring av validering av kompetens. Det kan exempelvis handla om metodutveckling som syftar till en förbättrad individanpassning av vuxenutbildning riktad till personer med kort utbildning för att utveckla s.k. nyckelkompetenser³³,

³³ EU:s åtta nyckelkompetenser för ett livslångt lärande omfattar en kombination av kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som anses nödvändiga för arbetslivet och ett

eller utveckla och pröva eller tillämpa valideringsmetoder som syftar till att förkorta studietiden för vuxenstuderande. Initiativen kan vidare avse samverkan inom satsningar som berör utbildningsanordnare, företag eller branscher, t.ex. avseende utveckling och tillämpning av ett nationellt kvalifikationsramverk (NQF) inom en viss bransch.

Viktiga steg för att öka möjligheterna till lärande på arbetsplatsen har tagits inom ramen för trepartssamtalen, bl.a. i form av stöd till yrkesintroduktionsanställningar. En viktig komponent inom yrkesintroduktionsanställningarna är ett strukturerat lärande genom utbildning eller handledning i syfte att höja individens kompetens. Även i relation till yrkesintroduktionsanställningarna finns behov av att utveckla och stärka stödstrukturerna för lärande på arbetsplatsen. Utvecklade stödstrukturer kan säkerställa kvalitet i lärandet och möjliggöra för fler arbetsgivare att erbjuda arbete med ett definierat utbildningsinnehåll.

Inom programområde 1 ryms insatser för att bygga upp stödstrukturer på branschnivå med koppling till satsningarna för att främja yrkesintroduktionsanställningar. Stödstrukturer för ett framgångsrikt lärande på arbetsplatsen kan omfatta stöd för arbetsplatsernas planering, uppföljning och dokumentation av lärandet samt tillgång till kompetenta handledare. Projekt inom området kan avse utveckling av kompetensprofiler och valideringsmodeller för olika yrken, och utveckling av system för certifiering av aktörer som kan bistå arbetsplatser med att upprätta utbildningsplaner och följa upp lärandet. Projekten kan även avse utveckling av branschkriterier för handledarutbildningar och certifiering av sådana handledarutbildningar som motsvarar branschens krav. Även projekt som avser vidareutveckling av regional samverkan för att stödja lärande på arbetsplatserna kan omfattas av programområdet. Att säkra kvaliteten i det lärande som sker på arbetsplatsen inom ramen för yrkesintroduktionsanställningar och i det arbetsplatsförlagda lärandet som sker inom den gymnasiala yrkesutbildningen handlar i stor utsträckning om samma sak. Projekt inom programområdet kan därför med fördel vara inriktade på att utveckla samverkan och ta till vara möjliga synergieffekter mellan dessa båda former av lärande på arbetsplatsen.

aktivt medborgarskap. Bland dessa kompetenser möter även sådant som individer utvecklar genom informell utbildning och icke-formellt lärande som till exempel initiativförmåga och företaganda. I en studie bland samtliga EU:s medlemsländer framgår att cirka hälften av nyckelkompetenserna aldrig bedöms på ett sådant sätt att individen får ett formellt erkännande av sin kompetens. Även i Sverige saknar vi generellt erkända metoder för att validera kompetenser som människor förvärvat vid sidan av de formella systemen.

Regeringens förhoppning är att modellen med yrkesintroduktion i framtiden får en bredare användning och kan ge nya vägar till jobb för fler arbetslösa med svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Inom ramen för detta programområde är det därför också möjligt att bygga upp stödstrukturer för lärande på arbetsplatsen för personer som inte omfattas av det statliga stödet för yrkesintroduktionsanställningar.

Projekt inom hela programområdet kan även omfatta insatser för att höja kompetensen i projektet i form av pedagogiskt stöd, stöd för att ta tillvara kunskaper från forskning om lärande och arbetsorganisation samt stöd för att underlätta kompetensanalys och karriärväxling.

Utvärdering, analys, spridning, stödstrukturer

För att möjliggöra en effektiv utvärdering av resultat och effekter kan nationella och regionala medel finansiera initiativ avseende utvärdering och analys- och spridningsverksamhet.

Nationella och regionala medel kan även finansiera initiativ som syftar till att effektivisera programgenomförandet. Vid utformningen av sådana initiativ bör erfarenheter av de s.k. processtöden under programperioden 2007–2013 beaktas. Det rör bl.a. stöd avseende tillämpning av programmets horisontella principer, stöd i samband med projektinitering samt stöd till pågående projekt med fokus på deras insatser för att sprida projektresultat.

Dessa stödstrukturer kan, där så bedöms vara relevant, vara gemensamma med andra ESI-fonder. Såväl processtöd som stöd för analys och spridning av resultat ska vara motiverade utifrån programmets prioriteringar och mål.

2.2 Programområde 2 Öka övergångarna till arbete

Motivering för inrättandet av ett programområde som omfattar mer än en regionkategori, tematiskt mål eller fond

Programområde 2 omfattar tematiskt mål 8 och 9. Valet anses som relevant med hänvisning till att de målgrupper och insatser som är aktuella huvudsakligen är gemensamma för båda tematiska målen. Dock ges insatserna med bäring på tematiskt mål 9 en större betoning på förberedande insatser jämfört med karaktären på insatserna med koppling till tematiskt mål 8.

Investeringsprioritering 8.1

Investeringsprioritering 8.1 - specifika mål och förväntade resultat

Mål

2.1 Tillämpa och utveckla metoder som bidrar till att kvinnor och män som står långt från arbetsmarknaden utvecklas och kommer i arbete eller kommer närmare arbetsmarknaden.

Resultatindikatorer

Tabell 4. Gemensamma resultatindikatorer för vilka ett målvärde har fastställts och programspecifika resultatindikatorer för mål 2.1

ID	Indikator	Måttenhet för indikatorn	Gemensam aktivitetsindikator som ligger till grund för uppställning av mål	Utgångsvärde			Måttenhet för utgångsvärde och målvärde	Basår	Målvärde (2023)			Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
				M	K	S			M	K	S		
	Deltagande i projekt	Antal	Deltagare i projekt			0	Antal	2014			30 000	Svenska ESF-rådets ärendehanteringssystem	1 gång/år

Mål 2.1 omfattar flera mål på olika lång sikt.

Mål på kort sikt:

- Tillämpa eller utveckla metoder där kvinnor och män som står långt från arbetsmarknaden deltar i insatser som syftar till att de utvecklas och kommer i arbete eller kommer närmare arbetsmarknaden.

Mål på medellång sikt:

- Deltagarna stärker sin ställning på arbetsmarknaden genom bl.a. ökad kompetens och större nätverk.
- Relevanta främjandeaktörer utvecklar sin förmåga att möta målgruppens behov.

Mål på lång sikt:

- Bidra till att kvinnor och män som står långt från arbetsmarknaden kommer i arbete eller kommer närmare arbetsmarknaden.

Exempel på resultatindikatorer och utvärderingsfrågor som hanteras inom utvärderingssystemet

1. Utvärderingsfråga: Har de individer som deltagit stärkt sin ställning på arbetsmarknaden?
Resultatindikator: Antal deltagare som efter sex månader respektive efter två år är i arbete, utbildning eller arbetsmarknadspolitiska program. Datakälla: Arbetsförmedlingen, SCB.
2. Utvärderingsfråga: Har deltagarnas syn på möjliga arbeten breddats?
3. Utvärderingsfråga: Har deltagande arbetsgivare breddat sin rekryteringsbas?
4. Utvärderingsfråga: Har deltagande organisationer utvecklat former för samverkan som bidrar till att de bättre kan möta målgruppens behov?
5. Utvärderingsfråga: Har deltagande organisationer efter projektmedverkan fortsatt tillämpa den aktuella metodiken etc. i den egna verksamheten, eller där så är relevant, fortsatt komplettera ordinarie verksamhet genom tillämpning av metodiken?
6. Utvärderingsfråga: I de fall ESF-projekten har kopplingar till andra EU-program eller finansieringsverktyg, hur kan dessa kopplingar beskrivas?

Målgrupp och insatser som stöds inom investeringsprioritet 8.1 i programområde 2

Öka övergångarna till arbete

Insatserna ska riktas till kvinnor och män som

- är unga (15–24 år),
- är långtidsarbetslösa (mer än tolv månader),
- är nyanlända invandrare,
- har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, eller
- är eller har varit sjukskrivna och har behov av stöd för återgång i arbete.

Insatser inom programområdet kan även omfatta personer verksamma inom den privata, den offentliga och den ideella sektorn, vilka inom sina respektive verksamheter kan bidra till att stärka övergången till arbete för kvinnor och män i de prioriterade grupperna. Det kan t.ex. handla om medverkan i metodutveckling eller deltagande i kompetensutveckling som rör en viss metodik inom ramen för ett projekt. För att stärka arbetsgivarens möjligheter att erbjuda arbete eller praktik kan utbildning för sysselsatta i t.ex. handledning och anpassning av arbetets innehåll och organisering ha stor betydelse.

Socialfondens medel i programområde 2 ska användas till att tillämpa, pröva eller utveckla metoder för att öka övergångarna till arbete. Insatserna ska vara i linje med den nationella arbetsmarknadspolitiken och syfta till att förstärka och utveckla denna.

Insatser inom programområde 2 kan göras med en hög grad av individanpassning. Samverkan är ett viktigt inslag och insatser som innefattar en bred, utvecklad och relevant samverkan ska prioriteras. Projekt som innefattar samverkan med Arbetsförmedlingen bör särskilt prioriteras. Andra viktiga projektaktörer, vid sidan av Arbetsförmedlingen, är enskilda kommuner, Sveriges Kommuner och Landsting, utbildningsområdets aktörer, Försäkringskassan och andra berörda myndigheter, arbetsmarknadens parter och aktörer inom den ideella sektorn, bl.a. den sociala ekonomin.

Insatserna inom programområdet kan inriktas på utbildning, praktik och arbete, men även vid behov rehabilitering och förberedande insatser som t.ex. validering av tidigare arbetslivserfarenhet och kompetens. Insatser kan bl.a. ske inom ramen för relevanta arbetsmarknadspolitiska program eller i övrigt inom Arbetsförmedlingens verksamhet. Inom programområdet ges också möjlighet till projekt rörande matchning.

Ökad sysselsättning i de prioriterade grupperna kan även främjas genom insatser som bidrar till entreprenörskap och företagande, t.ex. attitydpåverkande insatser för entreprenörskap och nyföretagande.

Samarbetet på EU-nivå för att underlätta arbetstagares rörlighet inom EU-European Employment Services (Euresnätverket)

Förberedelserna på EU-nivå för programperioden 2014-2020 har bl.a. inneburit en reformering av det europeiska nätverket European Employment Services (Euresnätverket) som syftar till att erbjuda tjänster till samtliga arbetssökande och arbetsgivare. Ramarna för samarbetet läggs fast i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 492/2011 av den 5 april 2011 om arbetskraftens fria rörlighet inom Unionen. EU-kommissionen antog i januari 2014 ett förslag till en ny förordning om Euresnätverket vilka avser att ersätta delar av förordning (EU) nr 492/2011. Syftet med reformeringen är att i linje med målen i Europa 2020-strategin göra Eures till en ingångsportal och ett naturligt första val för arbetstagare, arbetssökande och arbetsgivare som överväger att arbeta eller rekrytera arbetskraft i ett annat europeiskt land. Ambitionen är att Euresnätverket ska fungera som ett verkligt europeiskt arbetsförmedlings- och rekryteringsverktyg.

Genom det nya programmet för sysselsättning och social innovation (EaSI) kommer det att finnas möjlighet att finansiera horisontella Eures-aktiviteter (t.ex. insatser för att säkra Eures-nätverket kompetens och utveckla Euresportalen), men även riktade rörlighetsprogram och gränsöverskridande samarbeten. När det gäller andra Euresrelaterade aktiviteter kommer dessa inte längre att finansieras genom EU-kommissionens programmedel. I stället hänvisas medlemsstaterna att finansiera dessa via nationella medel eller genom att söka medel från Socialfonden.

Beskrivning av Euresrelaterade insatser som stöds

Av förordning (EU) nr 1304/2013³⁴ framgår att Socialfonden bl.a. har som syfte att öka arbetstagarnas geografiska rörlighet över gränserna så att arbetsmarknaden fungerar smidigare, och att fonden bör stödja aktiviteter inom ramen för det europeiska nätverket för arbetsförmedlingstjänster när det gäller rekrytering och därmed sammanhängande informations-, rådgivnings- och vägledningstjänster på såväl nationell som gränsöverskridande nivå.

³⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1304/2013.

Dessa typer av insatser stöds inom programområde 2 genom finansiering med de nationella ESF-medlen. Målgruppen för insatserna omfattar alla arbetssökande och målgruppen skiljer sig därmed från beskrivningen av målgrupp i övrigt för programområde 2.

Arbetsförmedlingen är som tidigare år den aktör som ansvarar för Eures i Sverige. Euresverksamheten är en integrerad del av Arbetsförmedlingens verksamhet. Utgångspunkten ska vara att verksamheten ska kunna ha samma omfattning som under tidigare år, trots att förutsättningarna för finansiering har ändrats, och att verksamhet som är obligatorisk enligt EU-regelverket ska kunna genomföras.

Utvärdering, analys, spridning och stödstrukturer

För att möjliggöra en effektiv utvärdering av resultat och effekter kan nationella och regionala medel finansiera initiativ avseende utvärdering och analys- och spridningsverksamhet.

Nationella och regionala medel kan även finansiera initiativ som syftar till att effektivisera programgenomförandet. Vid utformningen av sådana initiativ bör erfarenheter av de s.k. processtöden under programperioden 2007–2013 beaktas. Det rör bl.a. stöd avseende tillämpning av programmets horisontella principer, stöd i samband med projektinitering och stöd till pågående projekt med fokus på deras insatser för att sprida projektresultat.

Dessa stödstrukturer kan, där så bedöms vara relevant, vara gemensamma med andra ESI-fonder. Såväl processtöd som stöd för analys och spridning av resultat ska vara motiverade utifrån programmets prioriteringar och mål.

Investeringsprioritering 8.2

Investeringsprioritering 8.2 - specifika mål och förväntade resultat

Mål

2.2 Tillämpa och utveckla metoder som underlättar unga kvinnors och mäns etablering i arbetslivet och deltagande i utbildning.

Resultatindikatorer

Tabell 4. Gemensamma resultatindikatorer för vilka ett målvärde har fastställts och programspecifika resultatindikatorer för mål 2.2

ID	Indikator	Måttenhet för indikatorn	Gemensam aktivitetsindikator som ligger till grund för uppställning av mål	Utgångsvärde			Måttenhet för utgångsvärde och målvärde	Basår	Målvärde (2023)			Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
				M	K	S			M	K	S		
	Deltagande i projekt	Antal	Deltagare i projekt			0	Antal	2014			40 000	Svenska ESF-rådets ärendehanteringssystem	1 gång/år

Mål 2.2 omfattar flera mål på olika lång sikt.

Mål på kort sikt:

- Tillämpa eller utveckla metoder där unga kvinnor och män som står långt från arbetsmarknaden deltar i insatser som syftar till att de utvecklas och kommer i arbete eller utbildning.
- Utveckla eller tillämpa metoder som förebygger avhopp från gymnasieskolan.

Mål på medellång sikt:

- Deltagarna stärker sin ställning på arbetsmarknaden genom bl.a. ökad kompetens och större nätverk.
- Relevanta främjandeaktörer utvecklar sin förmåga att möta målgruppens behov.

Mål på lång sikt:

- Bidra till att unga kvinnor och män som står långt från arbetsmarknaden kommer i arbete eller utbildning.

Exempel på resultatindikatorer och utvärderingsfrågor som hanteras inom utvärderingssystemet

1. Utvärderingsfråga: Har de individer som deltagit stärkt sin ställning på arbetsmarknaden?
Resultatindikator: Antal deltagare som efter sex månader respektive efter två år är i arbete, utbildning eller arbetsmarknadspolitiska program. Datakälla: Arbetsförmedlingen, SCB.
2. Utvärderingsfråga: Har deltagarnas syn på möjliga arbeten breddats?
3. Utvärderingsfråga: Har deltagande arbetsgivares syn på möjliga personer att anställa breddats?
4. Utvärderingsfråga: Har metoder och samverkan som förstärker kopplingen mellan utbildning och arbetsmarknad utvecklats, dokumenterats, utvärderats respektive spridits i syfte att möjliggöra tillämpning av framgångsrika metoder i reguljär verksamhet på lokal, regional och nationell nivå?
5. Utvärderingsfråga: Har deltagande organisationer utvecklat former för samverkan som bidrar till att de bättre kan möta målgruppens behov?
6. Utvärderingsfråga: Har deltagande organisationer efter projektmedverkan fortsatt tillämpa den aktuella metodiken etc. i den egna verksamheten, eller där så är relevant, fortsatt

komplettera ordinarie verksamhet genom tillämpning av metodiken?

7. Utvärderingsfråga: I de fall ESF-projekten har kopplingar till andra EU-program eller finansieringsverktyg, hur kan dessa kopplingar beskrivas?

Målgrupp och insatser som stöds inom investeringsprioritet 8.2 i programområde 2

Ungas etablering i arbetslivet och deltagande i utbildning

Insatserna ska riktas till unga kvinnor och män (15–24 år). Insatser inom programområdet kan även omfatta personer verksamma inom den privata, den offentliga och den ideella sektorn, vilka inom sina respektive verksamheter kan bidra till att stärka övergången till arbete för personer i de prioriterade grupperna. Det kan t.ex. handla om medverkan i metodutveckling eller deltagande i kompetensutveckling som rör en viss metodik inom ramen för ett projekt. Utbildning för sysselsatta i t.ex. handledning och anpassning av arbetets innehåll och organisering kan ha stor betydelse för arbetsgivarens möjligheter att erbjuda arbete eller praktik.

Socialfondens medel ska användas till att tillämpa, pröva eller utveckla, metoder och arbetssätt för att öka övergångarna till arbete. Insatserna ska vara i linje med den nationella arbetsmarknadspolitiken. Insatserna inom programmet möjliggör en högre grad av individanpassning och att insatserna i större utsträckning kan göras i samverkan mellan olika aktörer.

Insatser inom denna del av programområde 2 ska syfta till att stärka ungas etablering på arbetsmarknaden. Stöd kan ges till insatser med inriktning mot att minska gruppen unga kvinnor och män som hamnat i ett utanförskap och till insatser för att förebygga att unga hamnar i ett utanförskap. Unga utan fullföljd gymnasieutbildning har en särskilt utsatt position på arbetsmarknaden. Inom detta tematiska mål är därför insatser möjliga som syftar till att deltagarna fullföljer sina gymnasiestudier eller på annat sätt förbereder sig för ett yrkesliv. Insatser för unga som inte fullföljt sina gymnasiestudier eller som varken arbetar eller studerar ska prioriteras.

Kommunerna har ansvar för att följa upp och hålla kontakt med ungdomar som inte fyllt 20 år, och som inte genomfört eller har fullföljt en utbildning inom nationella program i gymnasieskolan eller i

gymnasiesärskolan, i syfte att erbjuda dem lämpliga individuella åtgärder. Insatserna inom detta tematiska mål bör komplettera åtgärderna inom ramen för kommunernas informationsansvar.³⁵ Insatserna kan också komplettera ordinarie arbetsmarknadspolitiska program så att dessa i ökad utsträckning når ut till ungdomar som varken arbetar eller studerar, bl.a. genom uppsökande aktiviteter.

Exempel på insatser är anordnande av feriearbete, praktikplatser, inklusive insatser riktade till arbetsgivare, och arbetsplatsförlagda utbildningsinsatser. Arbetsförmedlingen, tillsammans med andra aktörer, kan med stöd från Socialfonden förbättra sitt sätt att arbeta med vägledning, handledning och praktikplatser eller pröva olika sätt att arbeta med sysselsättningsinsatser. Ett exempel kan vara insatser som prövar metoder för att bryta könsstereotypa arbetsroller och breddar yrkesvalen för unga kvinnor respektive män.

Förebyggande insatser är angelägna för att motverka att ungdomar hamnar i utanförskap. Socialfonden ska stödja insatser som syftar till att utveckla arbetet med att motverka och förebygga elevers avhopp från gymnasieskolan. Sådana insatser kan bl.a. inriktas på att utveckla, pröva och tillämpa nya metoder och arbetssätt, eventuellt i kombination med till insatsen direkt relaterad kompetensutveckling, för lärare, studie- och yrkesvägledare, elevhälsan, arbeidskonsulenter och andra berörda som i sina yrkesroller kan bidra till att förebygga framtida skolavhopp. Insatserna för att förebygga skolavhopp från gymnasieskolan och för att stärka kopplingen mellan utbildning och arbetsliv kan även omfatta t.ex. studie- och yrkesvägledning inom grundskolan. Socialfonden har under programperioden 2007–2013 finansierat satsningar på att förebygga skolavhopp vilka det är viktigt att dra lärdom av. Förebyggande insatser kan vara nationella, regionala eller lokala och ska genomföras i samverkan mellan berörda aktörer såsom kommuner, Arbetsförmedlingen, Statens skolverk, Myndigheten för delaktighet och andra relevanta myndigheter samt utbildningsanordnare och arbetsmarknadens parter.

Utvärdering, analys, spridning och stödstrukturer

För att möjliggöra en effektiv utvärdering av resultat och effekter kan nationella och regionala medel finansiera initiativ avseende utvärdering och analys- och spridningsverksamhet.

³⁵ I proposition Med fokus på unga – en politik för goda levnadsvillkor, makt och inflytande (prop 2013/14:191) lämnar regeringen förslag till en rad förtydliganden i det kommunala informationsansvaret. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2015.

Nationella och regionala medel kan även finansiera initiativ som syftar till att effektivisera programgenomförandet. Vid utformningen av sådana initiativ bör erfarenheter av de s.k. processtöden under programperioden 2007–2013 beaktas. Det rör bl.a. stöd avseende tillämpning av programmets horisontella principer, stöd i samband med projektinitering och stöd till pågående projekt med fokus på insatser för att sprida projektresultat.

Dessa stödstrukturer kan, där så bedöms vara relevant, vara gemensamma med andra ESI-fonder. Såväl processtöd som stöd för analys och spridning av resultat ska vara motiverade utifrån programmets prioriteringar och mål.

Investeringsprioritering 9.1

Investeringsprioritering 9.1 - specifika mål och förväntade resultat

Mål

2.3 Tillämpa och utveckla metoder som bidrar till att kvinnor och män som står långt från arbetsmarknaden utvecklas och kommer i arbete eller kommer närmare arbetsmarknaden.

Resultatindikatorer

Tabell 4. Gemensamma resultatindikatorer för vilka ett målvärde har fastställts och programspecifika resultatindikatorer för mål 2.3

ID	Indikator	Måttenhet för indikatorn	Gemensam aktivitetsindikator som ligger till grund för uppställning av mål	Utgångsvärde			Måttenhet för utgångsvärde och målvärde	Basår	Målvärde (2023)			Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
				M	K	S			M	K	S		
	Deltagande i projekt	Antal	Deltagare i projekt			0	Antal	2014			20 000	Svenska ESF-rådets ärendehanteringssystem	1 gång/år

Mål 2.3 omfattar flera mål på olika lång sikt.

Mål på kort sikt:

- Tillämpa eller utveckla metoder där kvinnor och män som står långt från arbetsmarknaden deltar i insatser som syftar till att de utvecklas och kommer i arbete eller kommer närmare arbetsmarknaden.

Mål på medellång sikt:

- Deltagarna stärker sin ställning på arbetsmarknaden genom ökad kompetens, större nätverk och ökat självförtroende.
- Relevanta främjandeaktörer utvecklar sin förmåga att möta målgruppens behov.

Mål på lång sikt:

- Bidra till att kvinnor och män som står långt från arbetsmarknaden kommer i arbete eller kommer närmare arbetsmarknaden.

Exempel på resultatindikatorer och utvärderingsfrågor som hanteras inom utvärderingssystemet

1. Utvärderingsfråga: Har de individer som deltagit stärkt sin ställning på arbetsmarknaden?
Resultatindikator: Antal deltagare som efter sex månader respektive efter två år är i arbete, utbildning eller arbetsmarknadspolitiska program. Datakälla: Arbetsförmedlingen, SCB.
2. Utvärderingsfråga: Har deltagarnas syn på möjliga arbeten breddats?
3. Utvärderingsfråga: Har deltagande arbetsgivares syn på möjliga personer att anställa breddats?
4. Utvärderingsfråga: Har deltagande organisationer utvecklat former för samverkan som bidrar till att de bättre kan möta målgruppens behov?
5. Utvärderingsfråga: Har deltagande organisationer och aktörer efter projektmedverkan fortsatt tillämpa den aktuella metodiken etc. i den egna verksamheten, eller där så är relevant, fortsatt komplettera ordinarie verksamhet genom tillämpning av metodiken?
6. Utvärderingsfråga: I de fall ESF-projekten har kopplingar till andra EU-program eller finansieringsverktyg, hur kan dessa kopplingar beskrivas?

Målgrupp och insatser som stöds inom investeringsprioritet 9.1 i programområde 2

Aktiv inkludering för att öka deltagarnas anställningsbarhet

Insatserna ska riktas till kvinnor och män som

- är unga (15–24 år),
- är långtidsarbetslösa (mer än tolv månader),
- är nyanlända invandrare,
- har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, eller
- är eller har varit sjukskrivna och har behov av stöd för återgång i arbete.

Inom denna investeringsprioritet ska insatserna riktas till kvinnor och män som står särskilt långt ifrån arbetsmarknaden som en följd av att de har en sammansatt problematik med arbetslöshet i kombination med t.ex. ohälsa eller funktionsnedsättning.

Insatser inom programområdet kan även omfatta personer verksamma inom den privata, den offentliga och den ideella sektorn, vilka inom sina respektive verksamheter kan bidra till att stärka övergången till arbete för kvinnor och män i de prioriterade grupperna. Det kan t.ex. handla om medverkan i metodutveckling eller deltagande i kompetensutveckling som rör en viss metodik inom ramen för ett projekt. Utbildning för sysselsatta i t.ex. handledning och anpassning av arbetets innehåll och organisering kan ha stor betydelse för arbetsgivarens möjligheter att erbjuda arbete eller praktik.

I likhet med insatserna inom tematiskt mål 8 ska insatserna inom tematiskt mål 9 syfta till att tillämpa, pröva eller utveckla metoder och arbetssätt för att öka övergångarna till arbete. Insatserna ska vara i linje med den nationella arbetsmarknadspolitiken. Programmet möjliggör en högre grad av individanpassning i insatserna jämfört med ordinarie arbetsmarknadspolitiska insatser och att insatserna i större utsträckning kan göras i samverkan mellan olika aktörer.

Insatserna inom detta tematiska mål syftar till att bredda arbetsmarknaden, bl.a. genom socialt företagande och annan verksamhet på ideell grund. Sociala företag liksom ideell verksamhet har en viktig roll när det gäller att skapa nya innovativa vägar in i arbetslivet för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden, t.ex. genom arbetsintegrerande sociala företag. Sådana verksamheter skapar möjligheter till rehabilitering, arbetsträning och förrehabilitering och återgång till arbete för personer som står långt från arbetsmarknaden på grund av nedsatt arbetsförmåga eller långvarig sjukdom, och som har behov av omställning till nytt arbete.

Personer som står långt från arbetsmarknaden har i många fall en sammansatt problematik, med arbetslöshet i kombination med t.ex. ohälsa eller funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Unga med funktionsnedsättning, inte minst kvinnor och män som beviljats aktivitetsersättning, och utrikes födda som saknar arbetslivserfarenhet från såväl hemlandet som från Sverige löper en särskilt stor risk för att långvarigt stå utanför arbetsmarknaden. I dessa sammanhang krävs samordnade insatser från flera aktörer för att individerna ska få det stöd som de behöver för att komma in och stanna kvar i arbetslivet. Här kan det i vissa fall vara ändamålsenligt att utveckla metoder direkt anpassade för kvinnor respektive män utifrån deras skilda livsvillkor. Det kan också handla om att utveckla insatser för personer där arbete är en viktig förutsättning för att komma ur missbruk eller kriminalitet. Det är därför angeläget att utveckla väl fungerande former för systematisk samverkan mellan kommunen (socialtjänst, arbetsmarknadsförvaltning och skola), hälso- och sjukvården, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Samordningsförbunden, Kriminalvården och andra relevanta aktörer.

Insatser kan också syfta till att skapa en inkluderande och jämställd arbetsmarknad genom att t.ex. påverka attityder hos arbetsgivare och stödja dem i deras arbete för att utveckla rutiner och metoder som främjar lika möjligheter på arbetsplatsen, en jämn könsfördelning i olika yrken och säkerställer att diskriminering inte förekommer. Det kan också innebära insatser för att uppnå en god psykosocial och fysisk arbetsmiljö som ökar tillgängligheten, i vid mening, på arbetsplatsen. I samband med insatser som syftar till att skapa mer tillgängliga arbetsplatser kan med fördel uppmärksammas möjligheten att utnyttja de ekonomiska stöd till arbetsgivare som Arbetsförmedlingen erbjuder, t.ex. vid anställning av personer med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Utvärdering, analys, spridning och stödstrukturer

För att möjliggöra en effektiv utvärdering av resultat och effekter, kan nationella och regionala medel finansiera initiativ avseende utvärdering och analys- och spridningsverksamhet.

Nationella och regionala medel kan även finansiera initiativ som syftar till att effektivisera programgenomförandet. Vid utformningen av sådana initiativ bör erfarenheter av de s.k. processtöden under programperioden 2007–2013 beaktas. Det rör bl.a. stöd avseende tillämpning av programmets horisontella principer, stöd i samband med

projektinitering och stöd till pågående projekt med fokus på insatser för att sprida projektresultat.

Dessa stödstrukturer kan, där så bedöms vara relevant, vara gemensamma med andra ESI-fonder. Såväl processtöd som stöd för analys och spridning av resultat ska vara motiverade utifrån programmets prioriteringar och mål.

2.3 Programområde 3 Sysselsättningsinitiativet för unga

Motivering av inrättandet av ett programområde som omfattar mer än en regionkategori, tematiskt mål eller fond.

Ej aktuellt.

Investeringsprioritering 8.2

Investeringsprioritering 8.2 - specifika mål och förväntade resultat

Mål

3.1 Bidra till en ökad sysselsättning bland unga kvinnor och män.

Resultatindikatorer

Tabell 4. Gemensamma resultatindikatorer för vilka ett målvärde har fastställts och programspecifika resultatindikatorer för mål 3.1

ID	Indikator	Måttenhet för indikatorn	Gemensam aktivitetsindikator som ligger till grund för uppställning av mål	Utgångsvärde			Måttenhet för utgångsvärde och målvärde	Basår	Målvärde (2023)			Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
				M	K	S			M	K	S		
	Deltagande i projekt	Antal	Deltagare i projekt			0	Antal	2014			20 000	Svenska ESF-rådets ärendehanteringssystem	1 gång/år

Exempel på resultatindikatorer och utvärderingsfrågor som hanteras inom utvärderingssystemet

1. Utvärderingsfråga: Har de individer som deltagit stärkt sin ställning på arbetsmarknaden?
Resultatindikator: Antal deltagare som efter sex månader respektive efter två år är i arbete, utbildning eller arbetsmarknadspolitiska program. Datakälla: Arbetsförmedlingen, SCB.

Målgrupp och insatser som stöds inom investeringsprioritet 8.2 inom programområde 3

Sysselsättningsinitiativet för unga

Gruppen arbetslösa ungdomar är mycket heterogen. Det finns en grupp som står relativt nära arbetsmarknaden, där mindre insatser (t.ex. förmedlingsstöd) kan få relativt stor effekt. Samtidigt finns det en grupp som står mycket långt ifrån arbetsmarknaden, där det krävs omfattande insatser för att individen ska bli anställningsbar. Däremellan finns de som med hjälp av olika insatser kan komma lite närmare arbetsmarknaden. Den största risken för långtidsarbetslöshet och framtida arbetsmarknadsrelaterade problem finns hos unga som saknar fullföljd gymnasieutbildning, och personer som är utrikes födda eller har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Regeringens prioritering är att de arbetsmarknadspolitiska insatserna ska riktas till dem med störst behov, dvs. de långtidsarbetslösa. Samtidigt bör åtgärder vidtas tidigt i arbetslöshetsperioden för att motverka att fler blir långtidsarbetslösa. För de flesta unga är arbetslöshetsperioden relativt kort och de flesta lyckas ganska snabbt med att etablera sig på arbetsmarknaden. Programinsatser som sätts in för tidigt kan leda till att individens sökaktivitet minskar och att tiden i arbetslöshet därför förlängs och leder till en s.k. inlåsnings effekt. Därför är det viktigt att insatserna anpassas efter individens behov.

Under de senaste åren har ett flertal arbetsmarknadspolitiska satsningar genomförts i syfte att öka ungdomars övergång från arbetslöshet till sysselsättning. Bland annat har jobbgarantin för ungdomar utvecklats och insatserna som den arbetssökande kan ta del av inom garantin har utökats. Utöver de ändringar som genomförts inom ramen för jobbgarantin för ungdomar, har satsningar även gjorts utanför garantin, bl.a. för att öka arbetslösa ungdomars incitament att återgå till studier. Möjligheten för ungdomar som av särskilda skäl behöver ta del av förstärkta förmedlingsinsatser och programinsatser i ett tidigt skede i arbetslösheten har även ökat.

Vidare har arbetsgivarnas incitament att anställa arbetslösa ungdomar stärkts t.ex. genom att kvalificeringstiden för särskilt anställningsstöd för ungdomar har kortats och arbetsgivaravgiften har sänkts. Ett bredare utbud av insatser har ökat Arbetsförmedlingens möjlighet att erbjuda insatser utifrån ungdomarnas individuella behov, vilket har varit en av regeringens utgångspunkter inom arbetsmarknadspolitiken.

Unga som saknar en fullföljd utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan har en särskilt utsatt situation på arbetsmarknaden. Att fullfölja grund- och gymnasieskolan är viktigt för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden, och det är därför angeläget att motivera ungdomar som inte fullföljt eller avser att genomföra utbildning på nationella program i gymnasieskolan att återuppta eller påbörja en sådan utbildning.

Programområde 3 avser Sysselsättningsinitiativet för unga. Insatserna inom programområdet ska riktas till arbetslösa unga (15–24 år) i Sydsverige (Skåne och Blekinge län), Norra Mellansverige (Gävleborg, Dalarnas och Värmlands län) samt i Mellersta Norrland (Jämtlands och Västernorrlands län). Unga kvinnor och män utgör en prioriterad grupp även för insatser inom programområde 2. Med sysselsättningsinitiativet för unga ges ytterligare utökade möjligheter till insatser i dessa tre regioner, där arbetslösheten bland unga är särskilt hög.

Användning av medel

Medlen i Socialfondens programområde 3 ska användas för att komplettera och utöka de befintliga arbetsmarknadspolitiska insatserna för unga i Sydsverige, Mellersta Norrland och Norra Mellansverige. Detta bör ske genom att öka anställningsbarheten bland unga arbetslösa kvinnor och män som står långt ifrån arbetsmarknaden, och genom att stärka efterfrågan på arbetskraft för dessa grupper. Medlen bör även användas till att vidareutveckla och stärka den nationella arbetsmarknadspolitiken och befintliga arbetsmarknadsprojekt med samma syfte. Insatserna ska vara förenliga med och komplettera den nationella arbetsmarknadspolitiken. Insatserna kan genomföras genom samarbete mellan flera aktörer, t.ex. Arbetsförmedlingen, kommunerna, utbildningsanordnare och arbetsmarknadens parter. Medlen ska användas till att stödja individer och inte strukturer och bör därför huvudsakligen användas för att vidareutveckla, stärka och höja kvaliteten i befintliga insatser, projekt och metoder som ökar anställningsbarheten hos arbetslösa unga män och kvinnor. Medlen inom programområde 3 möjliggör även en utökning i de berörda regionerna av motsvarande insatser som initieras för unga inom programområde 2.

För att möjliggöra en effektiv utvärdering av resultat och effekter kan nationella och regionala medel inom programområdet finansiera initiativ till utvärdering och analysverksamhet.

Fördelning nationellt, regionalt

Medlen i Socialfondens programområde 3 ska användas till att förstärka den nationella arbetsmarknadspolitiken för unga. Hälften av medlen ska tilldelas på nationell nivå och kan bara sökas av Arbetsförmedlingen, dock gärna i samverkan med andra aktörer. Detta möjliggör ett snabbt användande av medlen.

Resterande medel ska fördelas regionalt. Satsningarna, med såväl nationella som regionala medel,³⁶ får endast omfatta Sydsverige (Skåne och Blekinge län), Norra Mellansverige (Gävleborg, Dalarnas och Värmlands län) samt Mellersta Norrland (Jämtlands och Västernorrlands län).

Metoder för ökad sysselsättning bland unga

Sysselsättningsinitiativet för unga ska syfta till att utvidga och vidarutveckla projekt samt stärka och höja kvaliteten i nationella insatser som riktar sig till unga arbetslösa. Arbetsförmedlingen har i dag möjlighet att ge olika former av insatser till ungdomar som är eller riskerar att bli arbetslösa. Medel från Sysselsättningsinitiativet för unga ska användas för att förstärka och intensivifiera förmedlingsinsatser för unga arbetslösa, ge mer kvalitativa insatser till de unga som bedöms riskera att hamna i långtidsarbetslöshet samt öka aktivitetsgraden och kvaliteten i jobbgarantin för unga och i jobb- och utvecklingsgarantin.

För en del unga är övergången från skola till arbetsliv problematisk och det kan ta lång tid innan de får en fast förankring på arbetsmarknaden. Det gäller särskilt de unga som befinner sig utanför arbetskraften och som varken studerar eller söker arbete. Inom denna grupp bör unga med funktionsnedsättning nämnas explicit eftersom de har särskilt svårt att få fast förankring på arbetsmarknaden. Insatser som underlättar övergången från skola till arbete är viktiga. Det kan t.ex. handla om förberedande insatser och praktik som ökar möjligheten för en ungdom att kunna få en yrkesintroduktionsanställning. Sådana insatser kan genomföras av Arbetsförmedlingen i samverkan med kommuner, andra relevanta myndigheter, utbildningsanordnare och arbetsmarknadens parter.

³⁶ Med nationella medel avses här medel som tilldelas på nationell nivå.

Andra insatser som kan stärka individens anställningsbarhet kan omfatta utbildning och praktik, men även vid behov arbetslivsinriktad rehabilitering och andra förberedande insatser. Insatser kan ges för att bättre inkludera unga som inte tidigare varit inskrivna på Arbetsförmedlingen, men även för unga långtidsarbetslösa. Det är viktigt att kunna individanpassa insatserna och att tillvarata och synliggöra deltagarnas formella och informella kunskaper. För att vidare stärka efterfrågan på ung arbetskraft bör medlen även användas till efterfrågestimulerande insatser, som t.ex. särskilt anställningsstöd.

Unga som står relativt långt från arbetsmarknaden saknar ofta en fullföljd gymnasieutbildning och har i många fall en sammansatt problematik, t.ex. ohälsa, missbruk eller funktionsnedsättning, som kräver samordnade insatser från flera aktörer för att de ska få det stöd som krävs för att kunna komma in och stanna kvar på arbetsmarknaden. Det är därför angeläget med en väl fungerande samverkan mellan kommuner (socialtjänst, arbetsmarknadsförvaltning och skola), hälso- och sjukvården, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Kriminalvården och andra relevanta aktörer.

2.4 Vägledande principer för urval av insatser inom programområde 1, 2 och 3

De vägledande principerna för urval av insatser för Socialfonden 2014–2020 ska tillsammans med mål, definierade kvantitativa och kvalitativa resultat samt ansatsen att tillämpa, pröva eller utveckla metoder och arbetssätt, bidra till att insatserna förstärker och utvecklar den nationella arbetsmarknadspolitiken. Principerna ska bidra till att de ansökningar som har bäst förutsättningar att bidra till programmålen beviljas medel. För att ett projekt ska bedömas bidra till programmets mål, ska

- det svara mot såväl målgruppens som aktörernas behov och programmets mål (analys på individnivå kan dock göras under projekttiden),
- projektets insatser vara förankrade i aktörernas ordinarie verksamhetsutveckling,
- dess projektidé vara analytiskt väl grundad, väl förankrad bland berörda aktörer och möjlig att tillämpa i den föreslagna kontexten,
- det svara mot inriktning och prioriteringar som anges i den nationella eller regionala utlysningen med programmedel,

- det framgå hur de horisontella principerna jämställdhet, icke-diskriminering och tillgänglighet har beaktats i den underliggande analysen och hur principerna kommer att beaktas i genomförandet av projektet. Den horisontella principen om hållbar utveckling är flexibel. Den möjliggör satsningar i projekt som inom programmets mål och prioriteringar även bidrar till klimatanpassningar.
- det (där så är relevant) framgå utgångspunkter för hur den metodik som används eller utvecklas kan få spridning.

Vidare är kostnadseffektivitet en viktig förutsättning för nationell, regional eller lokal spridning. Dessa grundläggande principer ska vara vägledande vid den förvaltande myndighetens urval av projekt inom samtliga programområden. Även förutsättningarna för utvärdering av projektets resultat och effekter ska bedömas.

För projekt inom programområde 1.1 innebär nämnda principer för urval att en bedömning ska göras huruvida föreslagen kompetensutveckling är verksamhetsrelaterad och samtidigt stärker individens ställning på arbetsmarknaden. Principerna innebär också att en bedömning ska göras av hur förankring och delaktighet hos medarbetare och ledning kommer att skapas i projektet.

För projekt inom programområde 2 och 3 innebär nämnda krav att projektets potential ska bedömas vad gäller att stärka individens ställning på arbetsmarknaden genom att tillämpa eller utveckla samt sprida den aktuella metodiken.

Vid bedömning av ansökningar i programområde 1 och 2 gäller vidare att insatser bör prioriteras (oavsett finansiering med regionala eller nationella medel), vilka därutöver bidrar till att bryta könsstereotypa mönster på arbetsmarknaden, eller föreslås med hänvisning till den demografiska utvecklingen.

2.5 Finansiella instrument i programområde 1,2 och 3

Ej aktuellt.

2.6 Större projekt inom programområde 1,2 och 3

Enligt det gemensamma ramverket för ESI-fonderna³⁷ kan Socialfonden finansiera satsningar i form av större projekt. Deras mervärde och bidrag till programmets mål och prioriteringar ska beskrivas. Inga sådana större projekt är planerade för programperioden 2014–2020.

2.7 Aktivitetsindikatorer samt resultatindikatorer (per investeringsprioritering) för programområde 1, 2 och 3

Av förordning (EU) nr 1304/2013 framgår att ett antal gemensamma aktivitetsindikatorer ska användas i programmet.

- Gemensamma aktivitetsindikatorer för deltagare och enheter.
- Gemensamma omedelbara resultatindikatorer för deltagare.
- Gemensamma långsiktiga resultatindikatorer för deltagare.

Data för framtagande av indikatorerna kommer från tre huvudsakliga källor:

1. Projekten rapporterar personnummer till Statistiska Centralbyrån som därefter matchar deltagarens personnummer mot relevanta register.
2. Enkäter till deltagarna.
3. ESF-rådets ärendehanteringssystem.

³⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013.

Tabell 5. Gemensamma och programspecifika aktivitetsindikatorer samt resultatindikatorer (per investeringsprioritering) för programområde 1, 2 och 3

Nr.	Beskrivning (IP = aktuell investeringsprioritering för vilken indikatorn redovisas)	Datakälla
Gemensamma aktivitetsindikatorer som rör deltagare. Alla uppgifter ska fördelas med kön som överordnad variabel.		
0	Totalt antal deltagare (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Det totala antalet deltagare kommer att beräknas automatiskt på grundval av aktivitetsindikatorerna.
1	Arbetslösa, inklusive långtidsarbetslösa. (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Deltagarrapportering till SCB i kombination med uppgifter från Arbetsförmedlingens register.
2	Långtidsarbetslösa. (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Deltagarrapportering till SCB i kombination med uppgifter från Arbetsförmedlingens register
3	Personer utanför arbetskraften (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Deltagarrapportering till SCB i kombination med uppgifter från Arbetsförmedlingens register.
4	Icke förvärvsarbetande som inte deltar i allmän eller yrkesinriktad utbildning. (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Deltagarrapportering till SCB i kombination med uppgifter från Arbetsförmedlingens register.
5	Anställda, inklusive egenföretagare. (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Deltagarrapportering till SCB i kombination med uppgifter från arbetsställeregistret.
6	Under 25 år. (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Deltagarrapportering till SCB i kombination med uppgifter från befolkningsregistret.
7	Över 54 år. (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Deltagarrapportering till SCB i kombination med uppgifter från befolkningsregistret.
8	Över 54 år som är arbetslösa, inbegripet långtidsarbetslösa, eller icke förvärvsarbetande som inte	Deltagarrapportering till SCB i kombination med uppgifter från befolkningsregistret och Arbetsförmedlingens register.

	deltar i allmän eller yrkesinriktad utbildning. (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	
9	Med primärskoleutbildning (ISCED 1) eller grundskoleutbildning (ISCED 2). (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Deltagarrapportering till SCB i kombination med uppgifter från utbildningsregistret.
10	Med gymnasieutbildning (ISCED 3) eller eftergymnasial utbildning (ISCED 4). (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Deltagarrapportering till SCB i kombination med uppgifter från utbildningsregistret.
11	Med högskoleutbildning (ISCED 5–8). (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Deltagarrapportering till SCB i kombination med uppgifter från utbildningsregistret.
12	Deltagare som lever i hushåll där ingen förvärvsarbetar. (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Deltagarrapportering till SCB i kombination med uppgifter från befolkningsregistret och den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken.
13	Deltagare som lever i hushåll där ingen förvärvsarbetar och som har försörjningsansvar för barn. (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Deltagarrapportering till SCB i kombination med uppgifter från befolkningsregistret och den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken.
14	Deltagare som är ensamstående och har försörjningsansvar för barn. (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Deltagarrapportering till SCB i kombination med uppgifter från befolkningsregistret.
15	Migranter, deltagare med utländsk bakgrund, minoriteter (inklusive marginaliserade grupper som romer). (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Den operationella tolkning av begreppet migranter vi avser att göra är utrikes födda. Denna kategori ingår dock i begreppet utländsk bakgrund. Deltagarrapportering till SCB i kombination med uppgifter från befolkningsregistret samt uppgift om deltagare i projekt riktade mot minoriteter som inte har utländsk bakgrund.
16	Personer med funktionsnedsättning. (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Deltagarrapportering till SCB i kombination med uppgifter från Arbetsförmedlingens register. Genom att samla in uppgiften på detta sätt kommer vi inte få uppgifter för samtliga deltagare. Funktionsnedsättning är en känslig personuppgift som endast får behandlas i särskilda fall.
17	Andra missgynnade grupper.	En möjlighet är att redovisa deltagare med utbildningsnivå ISCED 0. Om ett sådant

	(IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	val görs är källan Deltagarrapportering till SCB i kombination med uppgifter från utbildningsregistret.
18	Hemlösa eller utestängda från bostadsmarknaden. (IP 9.1)	Programmet har inte hemlösa eller utestängda från bostadsmarknaden som prioriterad målgrupp. Här är det svårt att hitta datakälla. För dem som är hemlösa kan deltagarrapporteringen till SCB i kombination med lägenhetsregistret vara ett alternativ. De som inte är folkbokförda på någon lägenhet kan bedömas vara hemlösa. I den engelska versionen står "affected by housing exclusion" som är ett vidare begrepp än den svenska översättningen "utestängda från bostadsmarknaden". Går vi strikt på den svenska lydelsen så torde man vara hemlös, om man är utestängd från bostadsmarknaden, och då blir källan deltagarrapporteringen till SCB i kombination med lägenhetsregistret.
19	Deltagare från landsbygdsområden. (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Deltagarrapporteringen till SCB i kombination med uppgift om kommunen är en glesbygdskommun eller ej.
Gemensamma aktivitetsindikatorer för enheter.		
20	Antalet projekt som helt eller delvis genomförs av arbetsmarknadens parter eller icke-statliga organisationer. (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Svenska ESF-rådets ärendehanteringssystem.
21	Antalet projekt som inriktas på kvinnors varaktiga deltagande och avancemang i arbetslivet. (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3)	Svenska ESF-rådets ärendehanteringssystem.
22	Antalet projekt som riktar sig till offentliga förvaltningar eller offentliga tjänster på nationell, regional eller lokal nivå. (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Svenska ESF-rådets ärendehanteringssystem.
23	Antalet understödda mikroföretag, små och medelstora företag (inbegripet kooperativa företag och företag i den sociala ekonomin). (IP 8.1, 9.1, 10.3)	Rapportering av organisationsnummer till SCB. För att samla in data för uppföljningen av denna indikator behöver en applikation för inrapportering av organisationsnummer liknande personnummer rapporteringen utvecklas.
Gemensamma omedelbara resultatindikatorer för deltagare.		

24	Icke förvärvsarbetande som söker arbete efter avslutad åtgärd. (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Deltagarrapportering till SCB i kombination med uppgifter från Arbetsförmedlingens register.
25	Deltagare i utbildning efter avslutad åtgärd. (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Deltagarrapportering till SCB.
26	Deltagare som erhåller en kvalifikation efter avslutad åtgärd. (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Deltagarrapportering till SCB.
27	Deltagare i sysselsättning, inklusive egenföretagande, efter avslutad åtgärd. (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Deltagarrapportering till SCB.
28	Missgynnade deltagare som söker arbete, studerar, erhåller en kvalifikation, deltar i sysselsättning, inklusive egenföretagande, efter avslutad åtgärd. (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Deltagarrapportering till SCB i kombination med de olika register som används för att ta fram missgynnade.
Gemensamma långsiktiga resultatindikatorer för deltagare.		
29	Deltagare i sysselsättning, inklusive egenföretagande, sex månader efter avslutad åtgärd. (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Deltagarrapportering till SCB i kombination med uppgifter från Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan samt enkät till deltagare. Uppgiften hämtas in via enkät till deltagare men vi avser att minska storleken på den grupp som behöver undersökas via enkät med hjälp av uppgifter från Arbetsförmedlingen om arbetsmarknadssituationen sex månader efter avslutat projekt samt Försäkringskassans uppgifter om sjukskrivna deltagare.
30	Deltagare med förbättrad arbetsmarknadssituation sex månader efter avslutad åtgärd. (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Enkät till deltagare.

31	Deltagare över 54 år i sysselsättning, inklusive egenföretagande, sex månader efter avslutad åtgärd. (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Deltagarrapportering till SCB i kombination med uppgifter från Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan samt enkät till deltagare.
32	Missgynnade deltagare i sysselsättning, inklusive egenföretagande, sex månader efter avslutad åtgärd. (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Deltagarrapportering till SCB i kombination med de olika register som används för att ta fram missgynnade samt uppgifter från Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan.
Programspecifika indikatorer som rör deltagare.		
33	Personer som är eller har varit sjukskrivna och är i behov av stöd för att återgå till arbetsmarknaden. (IP 8.1, 9.1, 10.3, 10.4)	Deltagarrapportering till SCB i kombination med uppgifter från Försäkringskassan.
34	Personer i offentlig, privat och ideell sektor som deltagit i projekten i syfte att bidra till ökade övergångar till arbete för de prioriterade grupperna i programområde 2. (IP 8.1, 8.2, 9.1)	Deltagarrapportering till SCB.
35	Deltagartimmar. (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Deltagarrapportering till SCB.
Programspecifika aktivitetsindikatorer för enheter.		
36	Projekt med metodutvecklande syfte. (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Svenska ESF-rådets ärendehanteringssystem.
37	Deltagande aktörer fördelat på privat, offentlig och ideell sektor. (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Deltagarrapportering till SCB kombinerat med uppgifter från Arbetsställeregistret.
38	Antal projekt som har en koppling till annat/andra EU-program eller andra finansieringsverktyg i syfte att samordna insatser. (IP 8.1, 8.2, 9.1, 10.3, 10.4)	Svenska ESF-rådets ärendehanteringssystem.

Gemensamma omedelbara resultatindikatorer för deltagare inom sysselsättningsinitiativet för unga inom investeringsprioritet 8.2. Alla uppgifter ska fördelas med kön som överordnad variabel.		
39	Arbetslösa deltagare som fullföljer en insats som får stöd från sysselsättningsinitiativet för unga.	Deltagarrapportering till SCB.
40	Arbetslösa deltagare som erbjuds anställning, fortsatt utbildning, lärlingsplats eller praktik efter avslutad åtgärd.	Deltagarrapportering till SCB.
41	Arbetslösa deltagare som studerar, erhåller en kvalifikation eller deltar i sysselsättning, inklusive egenföretagare, efter avslutad åtgärd.	Deltagarrapportering till SCB.
42	Långtidsarbetslösa deltagare som fullföljer en insats som får stöd från sysselsättningsinitiativet för unga.	Deltagarrapportering till SCB kombinerat med uppgifter från Arbetsförmedlingen.
43	Långtidsarbetslösa deltagare som erbjuds anställning, fortsatt utbildning, lärlingsplats eller praktik efter avslutad åtgärd.	Deltagarrapportering till SCB kombinerat med uppgifter från Arbetsförmedlingen.
44	Långtidsarbetslösa deltagare som studerar, erhåller en kvalifikation eller deltar i sysselsättning, inklusive egenföretagare, efter avslutad åtgärd.	Deltagarrapportering till SCB kombinerat med uppgifter från Arbetsförmedlingen.
45	Icke förvärvsarbetande deltagare som inte studerar som fullföljer en insats som får stöd från sysselsättningsinitiativet för unga.	Deltagarrapportering till SCB kombinerat med uppgifter från Arbetsförmedlingen.
46	Icke förvärvsarbetande deltagare som inte studerar som erbjuds anställning, fortsatt utbildning, lärlingsplats eller praktik efter avslutad åtgärd.	Deltagarrapportering till SCB kombinerat med uppgifter från Arbetsförmedlingen.
47	Icke förvärvsarbetande och icke studerande deltagare som studerar, får en kvalifikation eller deltar i sysselsättning,	Deltagarrapportering till SCB kombinerat med uppgifter från Arbetsförmedlingen.

	inklusive egenföretagare, efter avslutad åtgärd.	
Gemensamma långsiktiga resultatindikatorer för deltagare. Alla uppgifter ska fördelas med kön som överordnad variabel.		
48	Deltagare i fortsatt utbildning, utbildningsprogram som leder till ett utbildningsbevis, en lärlingsutbildning eller praktiktjänstgöring inom sex månader efter avslutad åtgärd.	Deltagarapportering till SCB kombinerat med enkät till deltagarna.
49	Personer som har anställning inom sex månader efter avslutad åtgärd.	Deltagarapportering till SCB kombinerat med enkät till deltagarna.
50	Personer som är egenföretagare inom sex månader efter avslutad åtgärd.	Deltagarapportering till SCB kombinerat med enkät till deltagarna.

2.8 Social innovation, transnationell verksamhet, programmets bidrag till de tematiska målen 3 och 6 samt genomförandet av insatser inom programområde 1, 2 och 3

Social innovation

Sociala innovationer är innovationer som är sociala både vad gäller målsättning och medel, dvs. nya idéer (produkter, tjänster, modeller) som samtidigt svarar mot sociala behov (effektivare än befintliga alternativ) och skapar eller utvecklar nya sociala relationer och samarbetsformer. Sådana innovationer är både bra för individen (svarar mot människors behov) och stärker samhällets möjlighet att agera genom att skapa nya och bättre samarbetsstrukturer.

Programområde 2 syftar till att utveckla eller utvidga tillämpningen av framgångsrika metoder som stärker övergångarna till arbete för programmets prioriterade grupper. Insatser som genomförs behöver bidra till en lösning för de sociala behov som råder för att uppsatta mål ska nås. Insatserna kan omfatta såväl deltagare i de prioriterade grupperna som personer som inom ramen för sina verksamheter kan bidra till att programmets mål uppnås. Inte sällan är samverkan mellan berörda aktörer en viktig komponent för att hitta lösningar som underlättar övergångar till arbete.

Svenska ESF-rådet redogör för ett antal lärdomar och erfarenheter i återrapporteringar om genomförandet av Socialfonden 2007–2013.³⁸ Samverkan mellan olika relevanta aktörer, inom den offentliga, privata och ideella sektorn, har ofta visat sig vara en grundförutsättning för att nå fram till fungerande lösningar på hur kvinnor och mäns ställning på arbetsmarknaden kan stärkas.

Även programområde 1 rymmer möjligheter att pröva och utvidga tillämpningen av innovativa lösningar som ser till de sociala behov som råder. Det kan ske exempelvis i form av kompetensutveckling för sysselsatta och icke-anställda i ett och samma projekt med fokus på att erbjuda aktuell och verksamhetsrelevant kompetensutveckling.

³⁸ Svenska ESF-rådets återrapportering (dnr A2012/1983/A och A2013/2368/A).

Transnationellt samarbete i Socialfonden

I EU 2020-strategin betonas vikten av ett närmare samarbete mellan unionens medlemmar för att uppnå målen för smart, hållbar och inkluderande tillväxt för alla. Ett viktigt medel för detta är transnationellt samarbete som kan användas både som verktyg för innovation, dvs. inhämtning och spridning av nya idéer. Socialfonden ska under programperioden 2014–2020 stödja satsningar på och koordinering av interregionala och transnationella aktiviteter, där målgrupperna finns i minst ytterligare en annan medlemsstat. De nordiska länderna har många gemensamma värderingar och liknande utmaningar. Samarbeten och erfarenhetsutbyten mellan dem kan bidra till konstruktivt lärande, vilket Nordiskt Nätverk för vuxnas lärande (NVL) är ett exempel på.

Transnationellt samarbete kan bidra till uppfyllandet av EU 2020-strategins mål, samtidigt som ett europeiskt mervärde skapas som inte skulle ha åstadkommits utan samarbete.

Sverige avser att medverka i det av EU-kommissionen föreslagna gemensamma ramverket för transnationellt samarbete, men avser också möjliggöra transnationellt samarbete på andra sätt. Särskild prioritet ska därför ges transnationellt samarbete mellan medlemsstaterna runt Östersjön i syfte att stödja genomförande av EU:s strategi för Östersjöregionen.

Vad gäller transnationellt samarbete med, men även utan, koppling till EU:s Östersjöstrategi, kan insatser riktade till nyanlända personers deltagande på arbetsmarknaden nämnas som exempel på områden där erfarenhetsutbyte och gemensamma initiativ med grannländer och andra EU-länder skulle kunna få effekt. Exempel inom programområde 1 kan vara transnationellt samarbete mellan aktörer som utvecklar modeller och samverkan som stärker kopplingen mellan utbildning och arbetsliv. Nordiska samarbeten inom dessa områden finns redan och de kan både stärkas och vidareutvecklas.

Programmet Kreativa Europa 2014–2020 ger möjlighet till initiativ till transnationell samverkan.³⁹ Transnationell samverkan inom Socialfonden kan, med utgångspunkt i det nationella programmet för Socialfonden, med fördel knytas till transnationella initiativ som tas inom Kreativa

³⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1295/2013 av den 11 december 2013 om inrättande av programmet Kreativa Europa (2014–2020) och om upphävande av beslut nr 1718/2006/EG, nr 1855/2006/EG och nr 1041/2009/EG.

Europa i syfte att bidra till EU 2020-strategins mål. Transnationell verksamhet beskrivs mer utförligt i avsnitt 5.4.

Programmets bidrag till de tematiska målen för ESI-fonderna utöver de tematiska målen 8-10

Socialfondens insatser inom de tematiska målen 8, 9 och 10, som syftar till att stärka individens ställning på arbetsmarknaden, kan även bidra till att stärka små och medelstora företags konkurrenskraft (tematiskt mål 3), framför allt genom att främja tillgången till efterfrågad kompetens.

Tillämpning av den horisontella principen om en hållbar utveckling innebär bl.a. att Socialfondens insatser inom de tematiska målen 8, 9 och 10, som syftar till att stärka individens ställning på arbetsmarknaden, kan bidra indirekt till tematiskt mål 4 om att stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi bl.a. inom små och medelstora företag. Här avses framförallt stöd till kompetensutveckling som stöder utvecklingen mot en koldioxidsnål ekonomi och de nya gröna jobben.

2.9 Resultatramverk

Tabell 6. Ramverket för resultatreserven, fördelat på programområde 1, 2 och 3.

Programområde	Indikator typ	ID	Indikator eller viktiga genomförandesteg	Måttenhet, där så är tillämpligt	Fond	Delmål för 2018			Slutligt mål (2023)			Datakälla	Förklaring
						M	K	T	M	K	T		
1	Aktivitetsindikator		Deltagare i projekt	Antal	ESF			80 000	-	-	195 000	Svenska ESF-rådet	-
1	Finansiell indikator		Utgifter	Procent	ESF			30	-	-	100	Svenska ESF-rådet	-
2	Aktivitetsindikator		Deltagare i projekt	Antal	ESF			35 000	-	-	90 000	Svenska ESF-rådet	-
2	Finansiell indikator		Utgifter	Procent	ESF			30	-	-	100	Svenska ESF-rådet	-
3	Aktivitetsindikator		-	Antal	ESF			-	-	-	20 000	Svenska ESF-rådet	

Ytterligare information om utformningen av resultatramverket

Av artikel 20 i förordning (EU) nr 1303/2013 framgår att 6 procent av de medel som anslagits till Eruf, ESF och Sammanhållningsfonden inom ramen för målet Investering för tillväxt och sysselsättning ska utgöra en resultatreserv som ska fastställas i partnerskapsöverenskommelsen och programmen och anslås till särskilda prioriteringar. Medel som anslagits till sysselsättningsinitiativet för unga ska dock undantas vid beräkning av resultatreserven. Enligt artikel 21 i nämnda förordning ska EU-kommissionen i samarbete med medlemsstaterna se över resultaten av programmen i varje medlemsstat under 2019, i form av en s.k. resultatöversyn. Resultatramen ska enligt bilaga II i förordning (EU) nr 1303/2013 bestå av delmål för varje prioritering. Delmål är etappmål som är direkt kopplade till måluppfyllelsen av specifika mål inom en prioritering, där så är tillämpligt, och som mäter de avsedda framstegen mot de mål som satts upp för slutet av programperioden. Delmålen för 2018 ska inbegripa ekonomiska indikatorer, aktivitetsindikatorer och i förekommande fall resultatindikatorer som är nära sammankopplade med de politiska insatser som får stöd.

Vid översynen undersöker EU-kommissionen huruvida delmålen i respektive programområde uppnåtts. Översynen baseras på uppgifter och bedömningar i den årliga genomföranderapport som medlemsstaterna lämnar in 2019. Resultatreserven ska endast tilldelas program och prioriteringar som nått sina delmål, vilket i praktiken i det nationella programmet innebär att i det fall ett delmål inte uppnås inom ett programområde kommer resultatreserven att tillföras det programområde där delmålet uppnåtts.

Vid formulering av programmets resultatramverk gjordes bedömningen att en och samma aktivitetsindikator i kombination med en finansiell indikator per investeringsprioritet är lämpliga i programområde 1 och 2, medan programområde 3 endast har en aktivitetsindikator i resultatramen. Motivet till de valda indikatorerna kan härledas till programmets genomförande och att de är möjliga att mäta kontinuerligt under programgenomförandet. Resultatindikatorer och genomförandesteg (key implementation steps) kommer inte att användas. Få indikatorer i resultatramverket gör det lättare att följa upp och överblicka genomförandet och ökar på så sätt möjligheterna för korrigerande åtgärder om tendenserna pekar mot att resultatramverket inte kommer att uppfyllas. I tabell 6 nedan framgår programmets resultatreserv, med uppsatta mål, delmål och indikatorer som ska mäta utvecklingen kontinuerligt.

2.10 Insatskategorier (per insatsområde)

Tabell 7. Dimension 1 – Typ av insats		
Fond	ESF	
Kategori av region	Mer utvecklade regioner	
Insatsområde	Kod	Belopp (euro)
1	117 (IP 10.3)	186 147 859
1	118 (IP 10.4)	20 683 095
2	102 (IP 8.1)	159 259 830
2	103 (IP 8.2)	217 172 502
2	109 (IP 9.1)	106 173 223
3	103 (IP 8.2)	88 326 192

Tabell 8. Dimension 2 - Typ av finansiering		
Fond	ESF	
Kategori av region	Mer utvecklade regioner	
Insatsområde	Kod	Belopp (euro)
1	01 Ej återbetalningspliktigt bidrag	206 830 954
2	01 Ej återbetalningspliktigt bidrag	482 605 559
3	01 Ej återbetalningspliktigt bidrag	88 326 192

Tabell 9. Dimension 3 – Typ av territorium		
Fond	-	
Kategori av region	Mer utvecklade regioner	
Insatsområde	Kod	Belopp (euro)
-	-	-

Tabell 10. Dimension 4 – Territoriella genomförandemekanismer		
Fond	-	
Kategori av region		
Programområde	Kod	Belopp (euro)
-	-	-

Tabell 11. Dimension 5 – ESF:s andratema (enbart för ESF)		
Fond	ESF	
Kategori av region	Mer utvecklade regioner	
Insatsområde	Kod	Belopp (euro)
1	01	2 068 310
1	03	72 390 834
2	01	4 826 056
3	01	883 262

2.11 Sammanfattning av den planerade användningen av tekniskt stöd, inklusive, vid behov, åtgärder för att förstärka den administrativa kapaciteten hos de myndigheter som deltar i förvaltning och kontroll av programmen och stödmottagarna (i tillämpliga fall) (per insatsområde)

Ej aktuellt.

2.12 Programområde 4 Tekniskt stöd

Anledningar till att inrätta ett insatsområde som omfattar mer än en regionkategori (i tillämpliga fall)

Ej aktuellt.

Särskilda mål och förväntade resultat

Mål

4.1 Bidra till effektivitet i genomförande, uppföljning och kontroll av socialfondsprogrammet bl.a. genom integrerat ärendehanteringssystem och förenkling för stödmottagaren.

Resultatindikatorer för tekniskt stöd

Tabell 12. Programspecifika resultatindikatorer (per mål)

ID	Indikator	Mått-enhet	Utgångs-värde	Basår	Mål-värde (2023)	Uppgifts-källa	Rapporterings-frekvens
-	Bedömning av effektivitet	-	-	-	-	Svenska ESF-rådet	1 gång/år

Åtgärder som ska få stöd och hur de förväntas bidra till de specifika målen (per insatsområde)

Tekniskt stöd får i enlighet med artikel 59 i förordning (EU) nr 1303/2013 stöda insatser för bl.a. förberedelser, förvaltning, övervakning, utvärdering, information och kontroller.

Vid den förvaltande myndigheten och den attesterande myndigheten för det nationella programmet (programområde 1, 2 och 3) får kostnader för insatser som framgår av artikel 59 finansieras av tekniskt stöd. Kostnader vid revisionsmyndigheten för kontroller av projekt kan likaså omfattas av tekniskt stöd. Även kostnader för förberedelser och genomförande av strukturfondspartnerskapens respektive övervakningskommitténs möten kan bli föremål för finansiering av tekniskt stöd.

Aktivitetsindikatorer som förväntas bidra till resultaten (per insatsområde)

Tabell 13. Aktivitetsindikatorer

ID	Indikator	Måttenhet	Målvärde (2023) ⁴⁰			Uppgiftskälla
			M	K	S	
-	N+3	Euro				Svenska ESF-rådets ärendehanteringssystem
-	Årlig felprocent	Procent				Revision
-	Bedömning av effektivitet	-	-			Svenska ESF-rådet

Insatskategorier

Tabell 14. Dimension 1 – Typ av insats		
Regionkategori	Mer utvecklade regioner	
Insatsområde	Kod	Belopp (i euro)
4	121	24 305 085
4	122	1 620 339
4	123	32 406 780

Tabell 15. Dimension 2 – Typ av finansiering		
Regionkategori	Mer utvecklade regioner	
Insatsområde	Kod	Belopp (i euro)
4	01 Ej återbetalningspliktigt bidrag	32 406 780

Tabell 16. Dimension 3 – Typ av territorium		
Regionkategori	Mer utvecklade regioner	
Insatsområde	Kod	Belopp (i euro)
-	-	-

⁴⁰ Det är frivilligt att ange målvärden för aktivitetsindikatorer inom tekniskt stöd.

Avsnitt 3 Finansieringsplan

3.1 Anslag från varje fond och belopp för resultatreserven

Tabell 17

Euro

Fond	Region-kategori	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		Total	
		Huvud-anslag ²⁷	Resultat-reserv	Huvud-anslag	Resultat-reserv	Huvud-anslag	Resultat-reserv	Huvud-anslag	Resultat-reserv	Huvud-anslag	Resultat-reserv	Huvud-anslag	Resultat-reserv	Huvud-anslag	Resultat-reserv	Huvud-anslag	Resultat-reserv
ESF ²⁸	I mer utvecklade regioner	116 077 133	5 825 515	112 445 941	5 942 143	94 957 064	6 061 089	96 857 462	6 182 391	98 795 832	6 306 117	100 772 936	6 432 315	102 789 423	6 561 027	722 695 791	43 310 597
	Summa																
Specifikt anslag till Sysselsättningsinitiativet för unga	Ej tillämpligt	24 810 728	Ej tillämpligt	19 352 368	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	44 163 096	Ej tillämpligt
Summa		140 887 861	5 825 515	131 798 309	5 942 143	94 957 064	6 061 089	96 857 462	6 182 391	98 795 832	6 306 117	100 772 936	6 432 315	102 789 423	6 561 027	766 858 887	43 310 597

²⁷ Summa anslag (unionens stöd) minus anslag till resultatreserven.

²⁸ Sammanlagt anslag från ESF, inklusive kompletterande stöd från ESF till sysselsättningsinitiativet för unga.

I kolumnerna för resultatreserven ingår inte ESF:s kompletterande stöd till sysselsättningsinitiativet för unga, eftersom detta inte ingår i resultatreserven.

3.2 Summa anslag per fond och nationell medfinansiering

Tabell 18a Finansieringsplan

Euro

Insatsområde	Fond	Region-kategori	Beräknings- underlag för unionens stöd (summa stöd- berättigande kostnader eller offentliga stödberättigande kostnader)	Unionens stöd	Nationell med- finansiering	Preliminär uppdelning av nationell medfinansiering		Summa finansiering	Medfinansierings- grad	För kännedom Stöd från EIB	Huvudanslag (summa anslag minus resultatreserv)		Resultatreserv		Resultatreserven som andel av unionens sammanlagda stöd	
						Nationell offentlig finansiering	Nationell privat finansiering				Unionens stöd	Nationell medfinansiering	Unionens stöd	Nationell medfinansiering ²⁹		
1 Kompetens försörjning	ESF	Mer utvecklade	413 661 908	206 830 954	206 830 954	144 107 906	62 723 048	413 661 908	50,00%			193 837 775	193 837 775	12 993 179	12 993 179	6,28%
2 Öka över- gångarna till arbete	ESF	Mer utvecklade	965 211 119	482 605 559	482 605 559	472 953 448	9 652 111	965 211 119	50,00%			452 288 141	452 288 141	30 317 418	30 317 418	6,28%
3 Sysselsättnings- initiativet för unga	YEI ³⁰	Ej tillämpligt	132 489 288	88 326 192	44 163 096	44 163 096	0	132 489 288	66,67%			88 326 192	44 163 096			
Varav särskild tilldelning (ej ESF- medel)			44 163 096	44 163 096	0	0	0	44 163 096	100,00%			44 163 096	0			
4 Tekniskt stöd	ESF	Mer utvecklade	64 813 559	32 406 779	32 406 779	32 406 779	0	64 813 559	50,00%	0		32 406 779	32 406 779			
Summa	ESF ³⁵	Mer utvecklade regioner	1 443 686 584	721 843 292	721 843 292	649 468 133	72 375 159	1 443 686 584	50,00%			678 532 695	678 532 695	43 310 597	43 310 597	6,00%
Summa	Sysselsättnings- initiativet för unga, YEI ³⁶	Ej tillämpligt	132 489 288	88 326 192	44 163 096	44 163 096	0	132 489 288	66,67%			88 326 192	44 163 096			
Totalsumma			1 576 175 872	810 169 484	766 006 388	693 631 229	72 375 159	1 576 175 872	51,40%			766 858 887	722 695 791	43 310 597	43 310 597	6,00%

29 Den nationella medfinansieringen delas proportionellt mellan huvudanslaget och resultatreserven.

30 Insatsområdet omfattar det specifika anslaget till sysselsättningsinitiativet för unga och ESF:s kompletterande stöd.

31 Denna del av insatsområdet omfattar det specifika anslaget till sysselsättningsinitiativet för unga och ESF:s kompletterande stöd.

35 ESF:s stöd utan det kompletterande stödet för sysselsättningsinitiativet för unga.

36 Omfattar det specifika bidraget till sysselsättningsinitiativet för unga och kompletterande stöd från ESF.

Tabell 18b Sysselsättningsinitiativet för unga - specifika anslag för ESF och YEI³⁷ (i tillämpliga fall)

Euro

Fond ³⁸	Regionkategori	Beräknings- underlag för unionens stöd (Summa stödberätt- igande kostnader eller offentliga stödberätt- igande kostnader)	Unionens stöd	Nationell medfinansiering	Preliminär uppdelning av nationell medfinansiering		Summa finansiering	Medfinansierings- grad
					Nationell offentlig finansiering	Nationell privat finansiering		
Specifikt anslag till YEI	ej tillämpligt	44 163 096	44 163 096	0	0	0	44 163 096	100,00%
Kompletterande stöd från ESF	Mindre utvecklade regioner							
Kompletterande stöd från ESF	Övergångs- regioner							
Kompletterande stöd från ESF	Mer utvecklade regioner	88 326 192	44 163 096	44 163 096	44 163 096	0	88 326 192	50,00%
SUMMA: YEI [del av] insatsområde	[Måste vara lika med [del av] insatsområde 3]	132 489 288	88 326 192	44 163 096	44 163 096	0	132489288	66,67%
		ESF:s kvot för mer utvecklade regioner	100%	100%	100%		100%	

³⁷ Fylls i för varje (del av) insatsområde där sysselsättningsinitiativet för unga genomförs.

³⁸ Sysselsättningsinitiativet för unga (det specifika anslaget och det kompletterande stödet från ESF) behandlas som en fond och redovisas på en separat rad även om det är en del av ett insatsområde.

Tabell 18c Uppdelning av finansieringsplanen per insatsområde, fond, regionkategori och tematiskt mål

Euro

Insatsområde	Fond	Regionkategori	Tematiskt mål	Unionens stöd	Nationell medfinansiering	Summa finansiering
1 Kompetens försörjning	ESF	Mer utvecklade	10 Att investera i utbildning och i vidareutbildning, inklusive yrkesutbildning för färdigheter och livslångt lärande	206 830 954	206 830 954	413 661 908
2 Öka övergångarna till arbete	ESF	Mer utvecklade	8 Att främja hållbar och kvalitativ sysselsättning och arbetskraftens rörlighet	336 078 894	336 078 894	672 157 788
			9 Att främja social delaktighet och bekämpa fattigdom och diskriminering	146 526 665	146 526 665	293 053 330
3 Sysselsättningsinitiativet för unga inkl. särskilda medel	ESF	Mer utvecklade	8 Att främja hållbar och kvalitativ sysselsättning och arbetskraftens rörlighet	88 326 192	44 163 096	132 489 288
Summa				777 762 705	733 599 609	1 511 362 314

39 I denna tabell behandlas sysselsättningsinitiativet för unga (det specifika anslaget och det kompletterande stödet från ESF) som en fond

Avsnitt 4 Integrerat arbetssätt för territoriell utveckling

I detta avsnitt redogörs för programmets insatser sett utifrån ett territoriellt perspektiv.

4.1. Lokalt ledd utveckling (i tillämpliga fall)

Av regelverket för Europeiska socialfonden framgår att det är möjligt att i operativa program avsätta en del av ESF-medlen för att stödja lokalt ledda strategier för lokal utveckling.⁴¹ Denna möjlighet kommer inte att användas i det nationella socialfondsprogrammet. Däremot har Statens jordbruksverk fått i uppdrag att dels vidta förberedande åtgärder för att hantera stöd från de europeiska struktur- och investeringsfonderna till lokalt ledd utveckling, dels vidta förberedande åtgärder för att vara förvaltande och attesterande myndighet för ett program med stöd till lokalt ledd utveckling från Regionalfonden⁴² och Socialfonden.

4.2 Hållbar stadsutveckling (i tillämpliga fall)

Det nationella programmets mål och insatser anger ramar och prioriteringar för de insatser som ska respektive kan finansieras av Socialfonden. Inom dessa ramar och prioriteringar kan programområde 1, 2 och 3 stödja insatser för hållbar stadsutveckling.

Regionala initiativ till hållbar stadsutveckling är exempel på sammanhang där medel ur Socialfonden och Regionalfonden⁴³ kan samordnas i syfte att förstärka mervärdet av satsade fondmedel. Sådana initiativ bör beröras i de regionala handlingsplanerna för Socialfonden.

Hållbar stadsutveckling handlar om att tillvarata de resurser och den utvecklingspotential som städerna har att erbjuda. Samspelet mellan stad och landsbygd kan också vara viktigt i detta sammanhang. De står i ett beroendeförhållande till varandra och en dynamisk relation mellan dem är en förutsättning för en hållbar stads- och samhällsutveckling.

⁴¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1304/2013.

⁴² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1301/2013 av den 17 december 2013 om Europeiska regionala utvecklingsfonden och om särskilda bestämmelser för målet Investering för tillväxt och sysselsättning samt om upphävande av förordning (EG) nr 1080/2006.

⁴³ Ibid.

Tabell 20. Integrerade åtgärder för hållbar stadsutveckling – preliminära belopp för Eruf- och ESF-stöd.

Fond	Eruf- och ESF-stöd (preliminärt) (i euro)	Andel av fondens sammanlagda stöd till programmet
ESF	Ej aktuellt	Ej aktuellt

4.3. Integrerad territoriell investering (i tillämpliga fall)

Det nationella programmets mål och insatser anger ramar och prioriteringar för de insatser som ska respektive kan finansieras av Socialfonden. Inom dessa ramar och prioriteringar kan programområde 1, 2 och 3 stödja de insatser för hållbar stadsutveckling som nämns i avsnitt 4.2.

Tabell 21. Preliminära anslag till integrerad territoriell investering andra än dem som anges i punkt 4.2.

Insatsområde	Fond	Preliminärt bidrag
-	-	Ej aktuellt

4.4 Bestämmelser för interregionala och transnationella åtgärder inom de operativa programmen, där stödmottagarna finns i mer än en medlemsstat (i tillämpliga fall)

Många av de utmaningar som Sverige men även EU ser sträcker sig i hög grad över nationsgränserna. Det gäller såväl på nationell som regional och lokal nivå. Det mest effektiva sättet att lösa gränsöverskridande problem är genom transnationellt samarbete. Regeringens inriktning är att på ett strategiskt sätt använda de möjligheter som ESI-fonderna ger till att genomföra och finansiera samarbetsprojekt med partners i andra medlemsstater och i tredje land. Det gäller inte enbart insatser inom ramen för de 13 program inom målet för europeiskt territoriellt

samarbete som Sverige deltar i utan även inom ramen för de övriga programmen inom ESI-fonderna.

I EU 2020-strategin betonas vikten av ett närmare samarbete mellan unionens medlemmar för att uppnå målen för smart, hållbar och inkluderande tillväxt för alla. Ett viktigt medel för detta är ett gränsöverskridande transnationellt samarbete som kan användas både som verktyg för innovation, dvs. inhämtning och spridning av nya idéer och som ett verktyg för strategisk påverkan. Samarbete över nationsgränser kan då på ett avgörande sätt bidra till att EU 2020-strategins mål kan uppnås och därmed skapa ett europeiskt mervärde som inte skulle ha åstadkommit utan samarbete.

Sverige avser att medverka i den av EU-kommissionen föreslagna gemensamma ramen för genomförandet av transnationellt samarbete⁴⁴, men också möjliggöra transnationellt samarbete på andra sätt. Det senare innebär samarbete med medlemsstaterna i Östersjöregionen, som ges särskild prioritet, men innefattar även samarbete i andra former med övriga medlemsstater.

EU:s strategi för Östersjöregionen ger viktig vägledning för valet av insatser och bidrar till att ESI-fondernas program kan användas på ett mer målmedvetet och fokuserat sätt för att möta gemensamma utmaningar för regionen. För att programmen på ett effektivt sätt ska bidra till målen för Europa 2020-strategin och till målen i EU:s strategi för Östersjöregionen, är det nödvändigt att fokusera insatserna. I detta avsnitt beskrivs EU:s Östersjöstrategi och Socialfondens koppling till denna strategi samt förutsättningar för dess genomförande.

Syftet med EU:s strategi för Östersjöregionen, som antogs under Sveriges EU-ordförandeskap 2009, är att möta de gemensamma utmaningar som länderna i Östersjöregionen står inför i dag. Regeringens vision är att Östersjöregionen ska vara en föregångsregion för hela EU inom en rad olika områden. Strategin har tre huvudmål: rädda havsmiljön, länka samman regionen och öka välståndet. Regeringen har i beslut⁴⁵ uppdragit åt Svenska ESF-rådet att medverka i genomförandet av EU:s strategi för Östersjöregionen och dess handlingsplan.

⁴⁴ Guidance fiche no XXX, Transnational Cooperation under the European Social Fund. Summary of the main legal elements.

⁴⁵ A2011/3450/A.

En viktig framgångsfaktor för EU:s strategi för Östersjöregionen är en integrerad och samordnad flernivåstyrning mellan olika samhällssektorer genom att t.ex. både regionala och lokala aktörer i regionen deltar i arbetet. Utan en sådan integration försvåras strategins möjligheter till finansiering och strategins mål blir svårare att uppnå. Finansieringen av strategin och de åtgärder och projekt som definieras i dess handlingsplan, bygger på att resurser från alla relevanta EU-program i Östersjöregionen bidrar till dess genomförande.

4.5 De enligt programmets planerade insatsernas bidrag till makroregionala strategier och havsområdesstrategier, enligt de behov för programområdet som fastställts av medlemsstaten

Företrädesvis ska projekt med relevans för EU:s Östersjöstrategi bygga på åtgärder som genomförs i samarbete mellan aktörer i flera Östersjöländer och som har ett tydligt mervärde genom samarbetet, dvs. att bättre resultat kan uppnås genom exempelvis en större kritisk massa, kunskapsutbyte eller lösningar på gemensamma problem. Kopplingen till strategins mål och åtgärder måste också vara tydlig.

Definitionen av ett projekt med relevans för EU:s Östersjöstrategi är:

- ett flaggskeppsprojekt (anges i strategins handlingsplan) eller
- projekt med en tydlig makroregional⁴⁶ påverkan som bidrar till att nå strategins mål och indikatorer och som bidrar till genomförandet av en eller flera åtgärder i handlingsplanen för EU:s Östersjöstrategi.

De operativa programmen anger hur deras bidrag till strategin ska ske och hur programmet ska hantera stöd till insatser som bidrar till strategin. Exempel på modeller för urval och förberedelse av relevanta projekt som kan användas i de operativa programmen är:

- särskilda utlysningar enbart för projekt med relevans för EU:s Östersjöstrategi (flaggskepp och projekt som bidrar enligt definitionen i handlingsplanen), och
- prioritet åt projekt med relevans för EU:s Östersjöstrategi med samarbetspartners som kan samfinansieras från andra program.

⁴⁶ Med makroregion avses ett gränsöverskridande territorium som delar ett antal förutsättningar och utmaningar som kan hanteras bättre i ett samarbete mellan de berörda staterna, regionerna och andra aktörer.

Samtliga program kommer att använda någon eller flera av de metoder som redovisas nedan:

- urvalskriterier för projekt med relevans för EU:s Östersjöstrategi,
- möjligheten till att medfinansiera gränsöverskridande insatser,
- identifiera potentiella samarbetsområden och partners i Östersjöregionen i programdokumentet,
- allokera medel för insatsområden eller projekt som är i linje med EU:s Östersjöstrategi (enligt definitionen i handlingsplanen), eller
- specificera åtaganden kopplade till EU:s Östersjöstrategi i programdokumentet.

EU:s Östersjöstrategi samt annan transnationell verksamhet

Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 ska medlemsstaterna under denna programperiod stödja samarbete över gränserna i syfte att främja ömsesidigt lärande och därigenom öka de ESF-stödda insatsernas verkan. Medlemsstaterna kan välja teman för samarbete över gränserna från en förteckning som har föreslagits av EU-kommissionen och godkänts av ESF-kommittén.

Medlemsstaterna kan vidare välja teman för samarbete över gränserna från en förteckning som har föreslagits av EU-kommissionen och godkänts av ESF-kommittén.

Svenska ESF-rådet ska under programperioden 2014–2020 vidareutveckla det transnationella samarbetet mellan projekt finansierade av Socialfonden i medlemsstaterna, med särskilt fokus på EU:s Östersjöstrategi, och på så sätt bidra till att strategins målsättningar uppnås.

Genom Östersjöprojektet⁴⁷ som initierades under programperioden 2007–2013, kommer Sverige tillsammans med övriga medlemsstater i regionen att utveckla en god beredskap för att möta dessa utmaningar. Gemensamma tematiska och samordnade utlysningar, analyser och validering av projekt och ett nära samarbete med de myndigheter, organisationer och experter som koordinerar relevanta prioriteringsområden i EU:s Östersjöstrategi är centrala inslag i detta arbete.

⁴⁷ BSN-ESF, *Baltic Sea Network – ESF*.

Projektet syftar till att stimulera det transnationella samarbetet i Östersjöregionen, stärka den sociala dimensionen i EU:s Östersjöstrategi och bidra till en ökad komplementaritet mellan olika EU-program, allt i syfte att optimera mervärdet av det gränsöverskridande samarbetet.

Avsnitt 5 Särskilda behov i geografiska områden med relativt hög fattigdom eller hos målgrupper som är särskilt utsatta för diskriminering eller utestängning (i tillämpliga fall)

5.1 Geografiska områden med relativt hög fattigdom eller målgrupper som är särskilt utsatta för diskriminering

I avsnitt 5 ska i tillämpliga fall en redovisning av särskilda geografiska områden med relativt hög fattigdom eller målgrupper som är särskilt utsatta för diskriminering eller utestängning ske. Några sådana geografiska områden har inte pekats ut i programmet och inte heller andra målgrupper utöver programmets prioriterade målgrupper. Avsnitt 5 syftar därför enbart till att fungera som ett komplement till beskrivningen av programområde 2 i avsnitt 2 genom att ge en kompletterande beskrivning av vilka utmaningar som föranleder de prioriteringar som valts för programmet.

Ett viktigt led i den nationella politiken för varaktigt ökad sysselsättning handlar om att stärka svaga gruppers förankring på arbetsmarknaden. Detta är också i linje med den rekommendation Sverige fick inom ramen för den europeiska terminen 2013. Insatser för att främja sysselsättning, arbetskraftens rörlighet och social inkludering ska riktas till kvinnor och män som är unga (15–24 år), långtidsarbetslösa (mer än tolv månader), har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, är nyanlända invandrare eller är eller har varit sjukskrivna och har behov av stöd för återgång i arbete. Socialfondens insatser för de kvinnor och män som deltar i projekten ska stärka deras ställning på arbetsmarknaden och fokusera på ökade övergångar till arbete. Insatserna ska inriktas på att tillämpa, utveckla och pröva metoder som kan förstärka och utveckla den nationella arbetsmarknadspolitiken.

Arbetslösheten bland ungdomar är hög, närmare 182 000 personer eller 28 procent 2013⁴⁸. Av dessa är dock 117 000 personer heltidsstuderande som söker arbete, t.ex. extraarbete på helger och lov. I förhållande till andra grupper utmärker sig unga arbetslösa genom en hög grad av korta arbetslöshetsperioder. Personer som saknar slutbetyg från gymnasiet har större svårigheter än andra grupper att etablera sig på arbetsmarknaden. De arbetstillfällen som inte kräver

⁴⁸ Källa: SCB (AKU mars 2013).

gymnasieutbildning har till stor del rationaliserats bort och allt tyder på att den utvecklingen på arbetsmarknaden kommer att fortsätta. Kvinnor och män utan gymnasiekompetens riskerar därför att hamna i långvarig arbetslöshet. Den risken är särskilt stor för ungdomar eftersom de även saknar praktisk arbetslivserfarenhet. Övergången mellan skola och arbetsliv blir därför ett kritiskt moment och det kan ta lång tid innan unga kvinnor och män får en fast förankring på arbetsmarknaden. Detta gäller i synnerhet de ungdomar som befinner sig utanför arbetskraften och som varken studerar eller söker arbete. Inom denna grupp bör unga med funktionsnedsättning nämnas explicit då de har särskilt svårt att få fast förankring på arbetsmarknaden.

Situationen är svårast för kvinnor och män som har en utomeuropeisk bakgrund. Sysselsättningsgraden är särskilt låg bland kvinnor från länder utanför EU och insatser som bidrar till ett ökat arbetskraftsdeltagande och till en starkare ställning på arbetsmarknaden är särskilt angeläget för denna grupp. Det finns flera orsaker till varför utrikes födda ofta har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. I likhet med unga håller utrikes födda kvinnor och män som varit bosatta kort tid i Sverige på att etablera sig på arbetsmarknaden och de saknar arbetslivserfarenhet och nätverk på den svenska arbetsmarknaden. Det kan då vara svårt för arbetsgivaren att bedöma personens kompetens. Utvecklade metoder för att validera yrkeskompetens är därför av betydelse för att öka nyanlända kvinnors och mäns jobbchanser. Dessutom förekommer det diskriminering på arbetsmarknaden och insatser som kan bidra till att bredda arbetsgivares syn på kompetens är därför angelägna. Många utrikes födda har även en sammansatt problematik med arbetslöshet i kombination med ohälsa. Utrikes födda står i betydligt större utsträckning än inrikes födda utanför arbetskraften på grund av långvarig sjukdom. För att underlätta för dessa kvinnor och män att delta i arbetslivet, är det viktigt att utveckla väl fungerande former för samverkan mellan t.ex. kommunen, hälso- och sjukvården och Arbetsförmedlingen.

Arbetslösheten bland äldre personer är jämförelsevis låg, men de som drabbas riskerar ofta långa tider i arbetslöshet. Det finns flera förklaringar till äldres relativt svaga ställning på arbetsmarknaden, exempelvis högre anställningskostnader, arbetsgivarnas attityder, avtalspensionssystemets utformning och normerna för utträdet från arbetslivet.

Kvinnor och män med endast förgymnasial utbildning är en grupp som ofta har svårigheter på arbetsmarknaden. I gruppen återfinns bl.a. äldre som sökte sig till arbetsmarknaden direkt efter grundskolan och unga

som har lämnat gymnasieskolan utan slutbetyg. Bland dem som invandrat på grund av skyddsbehov under de senaste åren, har många en mycket kort utbildning, och en stor andel av de ungdomar som invandrat efter att de uppnått skolåldern har stora problem att klara sin skolgång i Sverige.

Många kvinnor och män med funktionsnedsättning står långt ifrån arbetsmarknaden. Antalet arbetssökande med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga har ökat till följd av att fler personer kommit tillbaka till arbetskraften efter reformeringen av sjukförsäkringen. Det är angeläget att förbättra arbetsmarknadssituationen för denna grupp. Arbetsgivare inom såväl privat och offentlig som ideell sektor kan bidra i detta avseende. Alla ska ha möjlighet att delta i arbetslivet utifrån sina förmågor och förutsättningar. Sociala företag och ideella organisationer är viktiga aktörer i strävan att erbjuda arbetstillfällen och sysselsättning för de arbetssökande som står långt ifrån arbetsmarknaden.

5.2 Strategi för att möta särskilda behov i geografiska områden/målgrupper med relativt hög fattigdom och, i tillämpliga fall, bidraget till det integrerade tillvägagångssättet som anges i partnerskapsöverenskommelsen

Av programområde 1, 2 och 3 framgår vilka insatser som stöds av det nationella programmet för Socialfonden samt vilka programmets prioriterade grupper är. Socialfondens satsningar inom ramen för programområde 1 och 2 kan där så bedöms vara relevant samordnas med initiativ som tas inom ramen för de regionala programmen för Regionalfonden. Det kan exempelvis handla om insatser som syftar till hållbar stadsutveckling, i den mån de är förenliga med det nationella programmet för Socialfondens syfte och prioriteringar. Satsningar kan vidare bidra till exempelvis genomförandet av regeringens strategi för romsk inkludering⁴⁹ och förstärka insatser kopplade till regeringens satsning URBAN 15⁵⁰.

Sådana specifika regionala och lokala satsningar kan genomföras inom ramen för Socialfondens regionala handlingsplaner. Satsningar är möjliga inom både programområde 1 och 2 och avgränsas till det nationella programmets prioriteringar och mål. Av tabell 22 framgår översiktligt programmets bidrag för att möta de specifika behoven hos grupper med

⁴⁹ Regeringens skrivelse 2011/12:56 En samordnad och långsiktig strategi för romsk inkludering 2012–2032.

⁵⁰ A2012/174/IU.

svag förankring på arbetsmarknaden i de geografiskt mest utsatta områdena.

Tabell 22. Åtgärder för att möta särskilda behov i geografiska områden/målgrupper med relativt hög fattigdom.

Målgrupp/geografiskt område	Huvudsakliga typer av åtgärder som planeras inom det integrerade arbetssättet	Insatsområde	Fond	Regionkategori	Investerings-prioritering
-	-	-	-	-	-

Avsnitt 6 Demografiska utmaningar och behov i vissa geografiska områden

Sverige är ett av de mest glesbefolkade länderna inom EU. De nordiska länderna står inför mycket stora utmaningar när antalet personer i arbetsför ålder minskar, befolkningen blir allt äldre och bristen på kompetent arbetskraft ökar. Den demografiska utvecklingen med ett minskande befolkningsunderlag i många kommuner kommer att få stora konsekvenser för bl.a. tillhandahållande av kommersiell och offentlig service, infrastruktur, kompetensförsörjning, bostäder, transporter och näringslivsutveckling. Den starka könsuppdelningen på den svenska arbetsmarknaden förstärker utmaningarna som följer av den demografiska utvecklingen.

Sammanfattningsvis handlar om det om följande utmaningar.

- Urholkad skattebas då allt färre i arbetskraften ska försörja allt fler utanför arbetskraften. Det kan medföra lokala och regionala problem att finansiera t.ex. skola, vård och omsorg, även om det kommunala utjämningsystemet är tänkt att hantera detta.
- Brist på arbetskraft med relevant kompetens inom offentliga välfärdstjänster som sjukvård och äldreomsorg.
- Arbetskraftsbrist inom det privata näringslivet, särskilt vissa yrkesgrupper.

Demografiskt betingade utmaningar och möjligheter hanteras inom ramen för de åtta regionalfondsprogrammen. Det finns ett behov av att se arbetsmarknadsregioner som funktionella geografiska enheter i stället för mindre inbördes konkurrerande delar. Fondsamverkan mellan Socialfonden och Regionalfonden⁵¹ är angelägen avseende sådana arbetsmarknadsrelaterade utmaningar.

Satsningar i olika geografiska områden kan ske inom ramen för socialfondsprogrammets mål, prioriteringar och avgränsningar och vara kopplade till de behov och förutsättningar som råder lokalt, regionalt och nationellt. Av avsnitt 2 framgår att insatser och projekt som bidrar till att förändra den könssegregerade arbetsmarknaden bör prioriteras, liksom andra insatser som föreslås med hänvisning till den demografiska utvecklingen på arbetsmarknaden.

⁵¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1301/2013.

Avsnitt 7 Myndigheter och organ med ansvar för förvaltning, kontroll och revision samt relevanta parter roll

7.1 Relevanta myndigheter och organ

Tabell 23. Relevanta myndigheter och organ

Myndighet/organ	Namn på myndighet/organ samt avdelning eller enhet	Chef för myndighet/organ (befattning)
Förvaltande myndighet	Rådet för Europeiska socialfonden (Svenska ESF-rådet)	Generaldirektören
Attesterande myndighet	Attesterande myndigheten vid Svenska ESF-rådet	Chef för attesterande myndigheten
Revisionsmyndighet	Ekonomistyrningsverket	Chef för avdelningen för EU-revision
Organ till vilket kommissionen kommer att göra utbetalningar	Riksgäldskontoret	Riksgäldsdirektören

7.2. De relevanta parternas engagemang

7.2.1 Åtgärder som vidtagits för att engagera parterna i utarbetandet av det operativa programmet och parternas roll i genomförandet, övervakningen och utvärderingen av programmet

För att genomföra Europa 2020-strategin och uppnå dess centrala mål om smart, hållbar och inkluderande tillväxt för alla, krävs aktiv medverkan av berörda nationella, regionala och lokala aktörer. Det är särskilt viktigt att arbetsmarknadens parter deltar. Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 ska medlemsstaterna organisera ett brett partnerskap inför utarbetandet och genomförandet av partnerskapsöverenskommelse och operativa program. I partnerskapet ska ingå företrädare för berörda regionala, lokala tillväxtansvariga och berörda myndigheter, näringslivets och arbetsmarknadens parter och organisationer, företrädare för civilsamhället, även miljöorganisationer, icke-statliga organisationer och organisationer som arbetar för icke-diskriminering och jämställdhet.

Parternas faktiska delaktighet är av avgörande betydelse under genomförande, övervakning och utvärdering av det nationella programmet. Parternas delaktighet säkerställs bl.a. genom att de är representerade i de regionala strukturfondspartnerskapen och i övervakningskommittén för det nationella programmet för Socialfonden.

Programförberedelserna

Inriktning, prioriteringar och förutsättningar för genomförande av det nationella programmet har utformats parallellt med framtagandet av regeringens förslag till partnerskapsöverenskommelse mellan Sverige och EU-kommissionen. Under utarbetandet av förslaget till nationellt program för Socialfonden har en dialog förts med företrädare för berörda myndigheter, arbetsmarknadens parter, näringslivet, nationella och regionala organisationer, politiska företrädare och berörda organisationer inom den ideella sektorn. Skrivelser har också inkommit till Arbetsmarknadsdepartementet från bl.a. regionalt tillväxtansvariga och andra politiska företrädare på regional och lokal nivå, arbetsmarknadens parter och ideella organisationer.

Den externa dialogen har bl.a. omfattat tre regionala framtidsdialogmöten som syftat till att tillvarata erfarenheter från föregående programperiod och att få in synpunkter på Socialfondens framtida inriktning. Resultatet av de tre framtidsdialogerna har sammanställts i en rapport.⁵²

Arbetsmarknadens parter, berörda myndigheter, företrädare för berörda ideella organisationer samt ordföranden i de regionala strukturfondspartnerskapen (senare ersatta av företrädare för de åtta regionalt tillväxtansvariga) har även bjudits in att medverka i arbetsgrupper för en fortsatt diskussion om Socialfondens inriktning, se bilaga 12.3.

Samma aktörer har även bjudits in till dialog inom ramen för framtagandet av partnerskapsöverenskommelsen. De externa arbetsgrupperna har bidragit med synpunkter under viktiga delar av programförberedelserna. Det har framför allt skett i samband med val av inriktning och prioriteringar för Socialfonden och i diskussion om valda delar av utkast till programförslaget. De investeringsprioriteringar som är

⁵²C. Åberg, E. Jakobsson och H. Uliczka (2012). *Arbetsmarknadsdepartementets regionala framtidsdialoger om socialfonden. Synpunkter från workshop 1 och 2*. APeL Forskning och utveckling AB.

valda för 2014–2020⁵³ har varit frekventa bland de förslag som lämnats i samband med den externa dialogen.

Nationella och regionala satsningar

De regionala handlingsplanerna liksom den nationella handlingsplanen är formellt styrande dokument och ska fastställas inom ramen för programmet efter det att programmet har godkänts av EU-kommissionen. Svenska ESF-rådet beslutar om struktur för handlingsplanerna efter samråd med berörda aktörer, t.ex. arbetsmarknadens parter och regionalt tillväxtansvariga. Övervakningskommittén ska säkerställa att handlingsplanerna överensstämmer med programmets mål, prioriteringar och ramar, och sedan fastställa dessa. Övervakningskommittén beskrivs längre fram i avsnitt 7.

Arbetsförmedlingen

Socialfondens projekt ska förstärka och utveckla den nationella arbetsmarknadspolitiken. Arbetsförmedlingens aktiva medverkan i Socialfonden är därför av stor betydelse för möjligheterna att ta tillvara och tillämpa erfarenheter och resultat. Detta gäller såväl regionala som nationella satsningar. För att säkerställa att användningen av fondmedlen bidrar till att förstärka och utveckla den nationella arbetsmarknadspolitiken, är samverkan mellan Svenska ESF-rådet och Arbetsförmedlingen viktig.

Regionala handlingsplaner

De regionala handlingsplanerna ska bygga på analys med regional inriktning och fokus och ange den regionala anpassningen till programmet och de regionala prioriteringarna för utlysning av programmedel. Det regionala inflytandet i handlingsplanerna ska säkerställa att den regionala och lokala arbetsmarknadens behov samt kunskap om regionens framtida utveckling beaktas.

Samtliga regionala handlingsplaner ska omfatta de regionala medlen i programområde 1 och 2 med fokus på de problem, behov och möjligheter som den regionala analysen visar är de mest angelägna att koncentrera stödet till. Handlingsplanerna för Mellersta Norrland, Norra Mellansverige och Skåne-Blekinge ska dessutom omfatta de regionala medlen i programområde 3.

⁵³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1304/2013.

Handlingsplanen bör underlätta och bidra till styrningen av en regions samordning av satsningar mellan Socialfonden och Regionalfonden⁵⁴, men även, där så är relevant, till Landsbygdsfonden⁵⁵, Havs- och fiskerifonden⁵⁶, Asyl-, migrations- och integrationsfonden⁵⁷, Erasmus+⁵⁸ och Kreativa Europa⁵⁹.

Regionalt tillväxtansvariga

Regeringen avser att uppdra åt eller erbjuda de länsstyrelser, landsting, kommuner och samverkansorgan med regionalt tillväxtansvar i respektive region, att utarbeta förslag till regionala handlingsplaner i de åtta geografiska områden som det nationella socialfondsprogrammet och de åtta regionala strukturfondsprogrammen omfattar. Detta arbete ska ske i nära samråd med Svenska ESF-rådet.

Regeringen avser dessutom att uppdra åt eller erbjuda länsstyrelser, samverkansorgan och landsting som tidigare samordnat framtagandet av regionala analysunderlag som underlag för framtagande av förslag till program för Socialfonden,⁶⁰ att för respektive geografiskt programområde samordna framtagandet av förslagen till regionala handlingsplaner.

Det nationella programmet med dess mål, prioriteringar och avgränsningar ska tillsammans med strategierna för länens utveckling utgöra utgångspunkter för de regionala handlingsplanerna. Dessa ska utarbetas i brett partnerskap i syfte att stärka förutsättningarna för programmets genomslag vad gäller effekter på tillväxt och sysselsättning i landet. De regionalt tillväxtansvariga ansvarar för att förslag till regionala handlingsplaner förankras brett i regionerna. Handlingsplanerna ska förankras med företrädare för arbetsmarknadens parter, berörda myndigheter, de regionala kompetensplattformarna och

⁵⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1301/2013.

⁵⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 av den 17 december 2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1698/2005.

⁵⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr .../2014 av den om Europeiska havs- och fiskerifonden [och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1198/2006, rådets förordning (EG) nr 861/2006 och rådets förordning (EG) nr XXX/2011 om en integrerad havspolitik.

⁵⁷ Europaparlamentets lagstiftningsresolution av den 13 mars 2014 om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av asyl- och migrationsfonden (COM(2011)0751 – C7-0443/2011 – 2011/0366(COD)).

⁵⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1288/2013 av den 11 december 2013 om inrättande av "Erasmus+": Unionens program för allmän utbildning, yrkesutbildning, ungdom och idrott och om upphävande av besluten nr 1719/2006/EG, nr 1720/2006/EG och nr 1298/2008/EG.

⁵⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1295/2013.

⁶⁰ N2013/571/RT.

berörda ideella organisationer. På så sätt läggs en stabil grund för delaktighet i programgenomförandet och säkerställs att kunskaper av vikt för programgenomförandet och regionens utveckling tas till vara.

Förslag till regionala handlingsplaner ska lämnas till Svenska ESF-rådet som ska inhämta synpunkter från berörda nationella aktörer, däribland företrädare för arbetsmarknadens parter, Arbetsförmedlingen, Tillväxtverket, Försäkringskassan och Statens Skolverk. Övervakningskommittén ska säkerställa att de regionala handlingsplanerna överensstämmer med programmets mål, ramar och intentioner, och därefter fastställa dem.

Arbetsformer och samverkan

I de regionala handlingsplanerna ska förutsättningarna för samordning mellan Socialfonden och Regionalfonden beskrivas. Svenska ESF-rådet ska bidra till att handlingsplanerna ligger i linje med programmet och klargöra vilka förutsättningar och formella krav som gäller. Samverkan och koordinering av fonder beskrivs utförligare i avsnitt 8.

De regionala handlingsplanerna ska följas upp regelbundet av strukturfondspartnerskapen i samråd med Svenska ESF-rådet och vid behov revideras. Förslag till revideringar av handlingsplanerna, inom ramen för programmets mål, prioriteringar och avgränsningar, ska fastställas av övervakningskommittén.

Regionala satsningar

Satsningar med regionala medel ska göras med utgångspunkt i den regionala handlingsplanen. När förvaltande myndighet ska göra en utlysning med regionala medel, ska samråd om de utlysningsspecifika kriterierna ske med relevant strukturfondspartnerskap innan utlysningen publiceras. Svenska ESF-rådet fattar beslut om satsningar med regionala medel.

Svenska ESF-rådet ska i sin beredning av inkomna ansökningar vid behov rådgöra med regional och nationell expertis i sakfrågor och om den regionala behovsanalysen för att säkerställa ett väl förankrat beslutsunderlag.

Nationell handlingsplan

Som ett led i att Socialfonden ska användas till att förstärka och utveckla den nationella arbetsmarknadspolitiken, ansvarar Svenska ESF-rådet för att en nationell handlingsplan tas fram som anger övergripande prioriteringar för användningen av de nationella medlen. Den nationella handlingsplanen ska fungera som en bro mellan programmet och de

nationella satsningar som görs och vara förankrad bland berörda nationella aktörer. Vid behov kan myndigheten välja att ta fram en separat nationell handlingsplan för de nationella medlen i programområde 3.

Socialfondens resurser fördelas i större utsträckning än tidigare på nationell nivå i syfte att möjliggöra fler nationella riktade satsningar på kompetensförsörjning och ökade övergångar till arbete, och därmed ökat utrymme för nationella prioriteringar. De nationella medlen kan även ge utrymme för särskilda insatser för att hantera regionala eller lokala obalanser som kan uppstå på arbetsmarknaden under programperioden.

Nationella satsningar kan omfatta hela, en eller flera delar av landet beroende på syftet med satsningen. Det innebär ofta samverkan mellan nationella aktörer, såsom Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Sveriges Kommuner och Landsting, arbetsmarknadens parter och organisationer, branschförbund samt regionala och lokala företrädare, såsom kommuner och regionförbund. Samverkan mellan olika berörda aktörer är ofta en framgångsfaktor. En god samverkan på nationell nivå, kan ge bättre förutsättningar för hur verksamheten fungerar regionalt och lokalt.

Handlingsplanen bör utformas efter samråd med berörda aktörer, som t.ex. företrädare för Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Statens skolverk, Tillväxtverket, Myndigheten för yrkeshögskolan, arbetsmarknadens parter, Sveriges kommuner och landsting, de regionalt tillväxtansvariga som har fått i uppdrag att samordna framtagandet av de regionala handlingsplanerna samt berörda ideella aktörer. Övervakningskommittén ska säkerställa att den nationella handlingsplanen överensstämmer med programmets mål, ramar och intentioner, och därefter fastställa den.

Det är viktigt att resultat av tidigare insatser analyseras på ett systematiskt sätt för att kunna ligga till grund för beslut om kommande satsningar och därigenom öka nyttan av fondprojektens erfarenheter i samband med satsningar inom Socialfonden. Svenska ESF-rådet ska vid behov samråda med Arbetsförmedlingen, arbetsmarknadens parter, Sveriges kommuner och landsting, Försäkringskassan och andra berörda aktörer inför kommande satsningar med nationella medel utifrån den nationella handlingsplanen. Svenska ESF-rådet beslutar om satsningar med nationella medel. Svenska ESF-rådet ska i sin beredning av inkomna ansökningar, vid behov, rådgöra med berörda aktörer.

De nationella medlen ska användas till insatser som genomförs på nationell, regional eller lokal nivå, och kan även komplettera satsningar som görs med regionala ESF-medel. De nationella medlen ska även användas för utvärderingar, analyser och spridning av resultat i syfte att bidra till ett bättre genomslag för programmets resultat. Därtill kan medlen användas för att finansiera stödverksamhet för att effektivisera programgenomförandet. Vidare ska Arbetsförmedlingens strukturfondsfinansierade Eures-verksamhet finansieras med de nationella medlen. Regeringen kan under programperioden genom uppdrag till Svenska ESF-rådet komma att ange närmare inriktning på kommande utlysningar inom ramen för programmet.

Övervakningskommittén

Övervakningskommittén ska bestå av företrädare för berörda myndigheter, arbetsmarknadens organisationer, ideell sektor och andra berörda organisationer. Ordförande är företrädare för regeringen. EU-kommissionen ska delta i övervakningskommitténs arbete i egenskap av rådgivare.

Övervakningskommitténs uppgifter är att:

- fastställa de regionala handlingsplanerna respektive den nationella handlingsplanen,
- besluta om modell för fördelning av regionala programmedel efter förslag från Svenska ESF-rådet,
- granska genomförandet av programmet och framstegen när det gäller att uppnå programmets mål. Vid granskningen ska kommittén ta hänsyn till ekonomiska uppgifter och allmänna och programspecifika indikatorer, inklusive förändringar i resultatindikatorerna och framsteg i riktning mot kvantifierade målvärden och de delmål som anges i resultatramarna,
- undersöka frågor som påverkar programmets resultat,
- avge ett yttrande om ändringar av programmet som föreslås av förvaltningsmyndigheten, och
- utfärda rekommendationer till förvaltningsmyndigheten om genomförandet och utvärderingen av programmet och övervaka åtgärder som vidtas till följd av rekommendationerna.

De regionala strukturfondspartnerskapen och det nationella programmet för Socialfonden

För att säkerställa ett regionalt inflytande över genomförandet av programmet har ett gemensamt strukturfondspartnerskap bildats inom

det geografiska området för varje regionalt strukturfondsprogram och motsvarande regionala handlingsplan för Socialfonden.

Strukturfondspartnerskapens uppgift fastställs i lagen (2007:459) om strukturfondspartnerskap. Strukturfondspartnerskapet har till uppgift att prioritera mellan projektansökningar som godkänts av den förvaltande myndigheten.

Ansökningar ska lämnas till förvaltande myndighet som ansvarar för beredning och beslut om stöd. Innan beslut om stöd fattas ska förvaltande myndighet föredra beslutsunderlag och övrigt underlag för partnerskapet, och stöd får endast beviljas i enlighet med partnerskapets prioriteringar.

7.2.2 Global grants

Av det gemensamma ramverket för ESI-fonderna⁶¹ framgår att det är möjligt att i operativa program för Socialfonden avsätta en viss del av programmedlen till särskilda satsningar i form av kapacitetsbyggande för arbetsmarknadens parter och den sociala ekonomin. Denna möjlighet kommer inte att användas. Däremot omfattas dessa aktörer av programmets prioriteringar och den tonvikt som programmet lägger vid vikten av samverkan mellan relevanta aktörer för att insatserna ska bidra till programmets mål.

⁶¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013.

Avsnitt 8 Samordning mellan fonderna, EJFLU, EHFF och andra finansieringsinstrument på unionsnivå och nationell nivå samt EIB

Utgångspunkten för koordinering av ESI-fonderna är vikten av att samordna olika politikområden och att se till att insatserna kompletterar varandra där så är relevant. För ett effektivt genomförande av de fyra ESI-fonderna krävs en väl fungerande dialog och samordning mellan nationell, regional och lokal nivå. De kommande årens utvecklingsarbete kommer att bedrivas bl.a. i form av regionala handlingsplaner och program som med lokal och regional utgångspunkt genomförs i samspel med nationell och europeisk nivå. ESI-fonderna var för sig, men framför allt sammantaget, utgör en betydande möjlighet för Sverige att investera för en smart, hållbar och inkluderande tillväxt.

8.1 Beskrivning av åtgärder för att säkerställa samordning mellan ESI-fonderna och med unionens och nationella finansieringsinstrument.

De prioriteringar och möjliga insatser, som framgår av det nationella programmet för Socialfonden inom ramen för de tematiska målen 8, 9 och 10, kan bidra till viktiga prioriteringar inom andra ESI-fonder. Det sker framför allt genom satsningar som främjar små och medelstora företags tillgång till efterfrågad kompetens av betydelse för såväl konkurrenskraft som för ett hållbart arbetsliv. Tillämpningen av den horisontella principen om hållbar utveckling i ett projekt kan bidra till uppfyllande av tematiskt mål 4 på så sätt att Socialfondens insatser för ökad sysselsättning och tillväxt kan kombineras med ett miljöperspektiv, med särskilt fokus på förebyggande av och anpassning till klimatförändringarna. Denna möjlighet innebär att stöd kan ges till insatser för kompetensutveckling och kompetensförsörjning som underlättar övergången till en koldioxidsnål ekonomi och framväxten av nya gröna jobb.

Koordineringsmekanismer på nationell och regional nivå mellan berörda myndigheter som är ansvariga för programgenomförandet

Krav på ökad fondsamordning i nästa programperiod kommer att innebära ökad samordning mellan de förvaltande myndigheterna Svenska ESF-rådet, Tillväxtverket och Statens Jordbruksverk inom en rad områden. De tre ansvariga myndigheternas samordningsansvar har därför formaliserats i ett regeringsuppdrag december 2013 med syfte att stärka

kapaciteten gemensamt.⁶² På sikt bör detta leda till en effektivare och mer samordnad förvaltning.

Exempel på sådana områden kan vara;

- gemensam webbportal,
- förenklingar,
- bedrägerier och oegentligheter,
- horisontella kriterier,
- insatser rörande EU:s strategi för Östersjöregionen,
- gemensamma utbildningar,
- gemensamma processstöd för horisontella kriterier,
- it-utveckling,
- återföring av resultat och erfarenhet från projekt, d.v.s. lärande, eller
- gemensamt metodarbete, uppföljning och utvärdering.

8.2 En beskrivning av villkoren för samordning av ESI-fonderna med andra EU- och nationella finansieringsinstrument och EIB

Under perioden 2014-2020 kommer ESI-fonderna att verka tillsammans med andra Europeiska initiativ för att nå målen i Europa 2020-strategin, bl.a. Regionalfonden, EU:s strategi för Östersjöområde, Europeiska unionens program för sysselsättning och social innovation, Kreativa Europa, Erasmus +, Asyl-, migrations- och integrationsfonden.

Regionalfonden

Socialfonden möjliggör genom programområde 1 satsningar på kompetensutveckling som svarar mot de utmaningar små och medelstora företag möter, t.ex. i sin övergång till en koldioxidsnål ekonomi. Sådana satsningar kan kombineras med insatser inom Regionalfonden⁶³ på samma tema. Ett annat exempel på område för samordning mellan Socialfonden och Regionalfonden är olika satsningar på hållbar stadsutveckling, liksom insatser med koppling till EU:s strategi för Östersjöregionen.

För att främja och underlätta kombinerade insatser, trots principen om ”en fond ett program”, finns möjlighet att medfinansiera insatser av socialfonskaraktär inom ett regionalfondsprogram med upp till 10 procent av programmedlen och vice versa.

⁶² N/2013/5563/RT.

⁶³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1301/2013.

Kreativa Europa

EU:s kultur- och medieprogram Kreativa Europa⁶⁴ har bl.a. som allmänt mål att stärka de europeiska kulturella och kreativa sektorernas konkurrenskraft, smart tillväxt och hållbar tillväxt för alla. Programmet pekar bl.a. på möjligheter och behov av enhetlighet och kopplingar till annan relevant unionsfinansiering, såsom Regionalfonden och Socialfonden samt forsknings- och innovationsprogrammen. Det är därför angeläget att nyttja kulturens betydelse och potential i det svenska regionala tillväxtarbetet. Metoder och arbetsätt som utvecklats inom programmet Kreativa Europa skulle, i de delar som ryms inom Socialfondens mål och prioriteringar, kunna tillämpas i större skala inom ramen för Socialfonden.

Erasmus+

På EU-nivå finns också det nya programmet Erasmus+⁶⁵ som har en bred målgrupp och ska främja internationellt samarbete kring utbildning, ungdom och sport. En del av målgrupperna i de tidigare utbildnings- och ungdomsprogrammen, såsom unga arbetslösa och lågutbildade vuxna, kommer nu att omfattas av bl.a. Socialfonden. Metoder och arbetsätt som utvecklats inom utbildnings- och ungdomsprogrammen skulle, i de delar som ryms inom Socialfondens mål och prioriteringar, kunna tillämpas i större skala inom ramen för Socialfonden. Genom att ge unga möjligheten att förbättra sina kunskaper och färdigheter genom utlandsvistelser, kommer Erasmus+ också att vara en del i arbetet mot ungdomsarbetslösheten. Enskilda personer kommer att beviljas bidrag genom Erasmus+, men programmet kommer även att stödja partnerskap som ska underlätta övergången från utbildning till arbetsliv och reformer för att modernisera och förbättra utbildningskvaliteten i EU-länderna.

Asyl-, migrations- och integrationsfonden

Den nya Asyl, migrations- och integrationsfonden 2014–2020⁶⁶ kommer att möjliggöra finansiering av integrationsinsatser för en bred målgrupp av lagligt bosatta tredjelandsmedborgare. Det gäller bl.a. förberedande insatser före avresa, lokala och regionala åtgärder som språkutbildning och arbetsförberedande insatser och kapacitetshöjande åtgärder för organisationer som främjar integrationen. Fonden kompletterar Socialfonden vad gäller insatser som rör gruppen nyanlända invandrare. Det innebär att metoder som utvecklats inom asyl-, migrations- och

⁶⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1295/2013.

⁶⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1288/2013.

⁶⁶ Europaparlamentets lagstiftningsresolution av den 13 mars 2014 om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av asyl- och migrationsfonden (COM(2011)0751 – C7-0443/2011 – 2011/0366(COD)).

integrationsfonden skulle, i de delar som ryms inom Socialfondens mål och prioriteringar, kunna tillämpas i större skala inom ramen för Socialfonden.

Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (FEAD)

Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt⁶⁷ och Socialfonden skulle kunna komplettera varandra i den mån programmets mål och målgrupper överensstämmer. Det kan t.ex. handla om att metodutveckling finansierad av FEAD skulle kunna tillämpas i större skala inom ramen för Socialfonden. FEAD syftar bl.a. till att stödja åtgärder för social delaktighet i syfte att se till att de personer som har det sämst ställt integreras i samhället.⁶⁸ FEAD har därför inte samma koppling till arbetsmarknaden som Socialfonden. Det hindrar dock inte att insatser som genomförs inom ramen för FEAD kan skapa förutsättningar för människor att närma sig arbetsmarknaden. Det är emellertid inte fondens primära syfte.

Europeiska unionens program för sysselsättning och social innovation (EaSI)

Programdelen Eures i Programmet för sysselsättning och social innovation kommer att kunna stödja verksamhet inom det så kallade Eures-nätverket, ett nätverk för samarbete mellan EU-kommissionen och de offentliga arbetsförmedlingarna i EES-länderna (EU-länderna och Norge, Island och Liechtenstein) och Schweiz, samt andra partnerorganisationer. Syftet med Eures är att utveckla utbyte och spridning av information och andra former av samarbete och att bidra till en hög sysselsättning som är hållbar och av god kvalitet. Eures ska utgöra ett komplement till Socialfonden och finansiera övergripande verksamhet på unionsnivå och vissa typer av insatser för att främja arbetstagarnas geografiska rörlighet och gränsöverskridande verksamhet. Socialfonden möjliggör stöd till insatser för rörlighet för deltagare i programområde 1 och 2.

⁶⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 223/2014 av den 11 mars 2014 om fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt.

⁶⁸ Ibid.

Avsnitt 9 Förhandsvillkor

9.1 Förhandsvillkor

Tabell 24. Tillämpliga förhandsvillkor och bedömning av hur de har uppfyllts

Förhandsvillkor	Insatsområde som berörs	Förhandsvillkoret uppfyllt? (ja/nej/delvis)	Kriterium	Kriterium uppfyllt? (ja/nej)	Referens	Förklaring
8.1 Att aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder utformas och genomförs mot bakgrund av riktlinjerna för sysselsättningen.	2	Ja	<p>— Att arbetsmarknadstjänsterna kan tillhandahålla och tillhandahåller faktiskt</p> <p>— individanpassade tjänster och aktiva och förebyggande arbetsmarknadsåtgärder i ett tidigt skede, som är öppna för alla arbetssökande, samtidigt som de prioriterar de personer som löper störst risk för social utestängning, bland annat personer från marginaliserade befolkningsgrupper,</p> <p>— övergripande och öppen information om nya lediga platser och möjligheter till anställning, med beaktande av de föränderliga behoven</p>	Ja	<p>2§ Förordning (2007:1030) med instruktion för Arbetsförmedlingen http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forordning-20071030-med-ins_sfs-2007-1030/</p> <p>Prop. 2012/13:1 UO14 sid. 17 http://www.regeringen.se/sb/d/15677/a/199189</p> <p>http://www.arbetsformedlingen.se</p> <p>Prop. 2012/13:1 UO14</p>	<p>Arbetsförmedlingen ska verka för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt genom att</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. effektivt sammanföra dem som söker arbete med dem som söker arbetskraft, 2. prioritera dem som befinner sig långt från arbetsmarknaden, samt 3. bidra till att stadigvarande öka sysselsättningen på lång sikt. <p>Förebyggande åtgärder och rådgivning beträffande anställningsmöjligheter på längre sikt vilka uppstår vid strukturella ändringar på</p>

			på arbetsmarknaden.		sid. 17 http://www.regeringen.se/sb/d/15677/a/199189	arbetsmarknaden. Arbets sökanden matchas mot lediga jobb och i förekommande fall anvisning till arbetsmarknadspolitiska program som kan innebära praktik eller arbetsmarknadsutbildning. Öppen, systematisk information om nya lediga platser. En viktig del i matchningsarbetet är självservice för arbetsgivare och arbetssökande som Arbetsförmedlingen tillhandahåller kostnadsfritt, t.ex. Platsbanken, CV-databasen och Yrkeskompassen.
			— Att arbetsmarknadstjänsterna har byggt upp formella eller informella samarbetsarrangemang med berörda parter.		Prop. 2012/13:1 UO14 sid. 17 http://www.regeringen.se/sb/d/15677/a/199189 Förordning (2000:628) om den arbetsmarknads- politiska verksamheten (2§ SFS 2000:628) http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forordning-2000628-om-den-a_sfs-2000-628/	Arbetsmarknadstjänsterna har byggt upp nätverk med arbetsgivare och undervisning i syfte att bidra en förbättrad matchning Den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska bedrivas i samverkan med andra aktörer på arbetsmarknaden, såsom arbetsmarknadens parter, myndigheter, kommuner, enskilda företag och organisationer. När det gäller unga med funktionshinder ska AF särskilt samverka med skolan för att underlätta övergången från skola till arbetsliv och med Försäkringskassan för att öka

						möjligheterna till egen försörjning genom arbete. Vidare ska AF jobba med arbetsgivarkontakter och även bistå Regeringskansliet och regionala aktörer i sitt arbete med EU:s sammanhållningspolitik och med de europeiska fonderna.
8.6. Förekomsten av en strategisk ram för att främja ungdomssysselsättningen, bland annat genom att genomföra ungdomsgarantin.	3	Ja	<p>Att det för att främja ungdomssysselsättning finns en strategisk ram som</p> <ul style="list-style-type: none"> — är evidensbaserad och mäter resultaten för ungdomar som inte har arbete eller deltar i utbildning, och ger ett underlag för målinriktade politiska insatser och övervakning av utvecklingen, — anger vilken myndighet som ansvarar för förvaltningen av åtgärderna för ungdomssysselsättning och som samordnar partnerskap mellan alla nivåer och sektorer, — omfattar parter som kan bidra till att ta itu med ungdomsarbetslösheten, — möjliggör tidiga ingripanden och aktivering, — omfattar stödåtgärder för tillträde till arbetsmarknaden, kompetenshöjande, arbetskraftens rörlighet och 	Ja	<p>Förordning (2007:813) om jobbgaranti för ungdomar. http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forordning-2007813-om-jobbg_sfs-2007-813/</p> <p>IFAU Rapport 2011:1 ”En jobbgaranti för ungdomar? Om Arbetsförmedlingen ungdomsinsatser” http://www.ifau.se/sv/Forskning/Publicationer/Rapporter/?year=2011</p> <p>Förordning (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten (6§ SFS 2000:628) http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forordning-</p>	SE har tagit fram en ”YGIP” som beskriver hur SE arbetar med att öka sysselsättningen bland unga och motverka att unga blir-, och fastnar i arbetslöshet. I planen beskrivs bland annat jobbgarantin för ungdomar (JOG) som innebär att alla unga anvisas ett arbetsmarknadspolitiskt program efter tre månaders arbetslöshet. JOG har bl.a. utvärderats av IFAU. Utöver jobbgarantin finns ett antal andra insatser i syfte att öka ungdomars sysselsättning. Arbetsförmedlingen (AF) har fått i uppdrag i regleringsbrevet för 2013 liksom 2014 att till regeringen redovisa arbetet med insatser för ungdomar före inskrivning i JOG, däribland förstärkt förmedlingsstöd, vägledning och programinstaser. AF är den statliga myndighet som ansvarar för JOG. AF är en myndighet men finns representerad regionalt på ett antal kontor över landet.

			<p>hållbar integrering på arbetsmarknaden av ungdomar som varken har arbete eller deltar i utbildning.</p>	<p>2000628-om-den-a_sfs-2000-628/</p> <p>Arbetsförmedlingens regleringsbrev för budgetåret 2014 - Dnr A/2013/4855/A http://www.esv.se/Pages/RegleringsbrevPDF.aspx?RBID=15733&Version=HelaBrevet&File=Myndighet+Arbetsf%c3%b6rmedlingen.pdf</p> <p>IFAU Rapport 2011:1 ”En jobbgaranti för ungdomar? Om Arbetsförmedlingen ungdomsinsatser” http://www.ifau.se/sv/Forskning/Publikationer/Rapporter/?year=2011</p> <p>Arbetsförmedlingens regleringsbrev för budgetåret 2014 - Dnr A/2013/4855/A http://www.esv.se/Pages/RegleringsbrevPDF.aspx?RBID=15733&Version=HelaBrevet&File=Myndighet+Arbetsf%c3%b6rmedlingen.pdf</p> <p>Förordning (2000:628) om den arbetsmarknads-</p>	<p>JOG utformades mot bakgrund av den forskning som visat att tidiga programplaceringar av ungdomar bör undvikas eftersom det kan leda till inlåsning och lägre sökaktivitet. Ungdomar anvisas därför till JOG först efter att de varit inskrivna hos AF i tre månader. Tre månader anses vara lämpligt eftersom de flesta ungdomar har relativt korta arbetslöshetsperioder. 2012 var t.ex. 60 procent av alla arbetslösa ungdomar utan arbete i en period om högst tre månader. Innan en anvisning till JOG får ungdomarna stöd och hjälp hos AF med att söka arbete.</p> <p>AF samlar och redovisar månadsvis data om programdeltagare (nya, lämnat, och status 3 respektive 6 månader efter avslutad insats). All data är uppdelad på kön, ålder, inskrivningstid, utbildningsbakgrund, funktionsnedsättning samt inrikes och utrikesfödda. Analys av insamlad data används när förändringar görs i de arbetsmarknadspolitiska insatserna.</p> <p>Den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska bedrivas i</p>
--	--	--	--	---	---

				<p>politiska verksamheten (2§ SFS 2000:628) http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forordning-2000628-om-den-a_sfs-2000-628/</p> <p>Förordning (2007:1030) med instruktion för Arbetsförmedlingen (15§, SFS 2007:1030) http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forordning-20071030-med-ins_sfs-2007-1030/</p> <p>Arbetsförmedlingens regleringsbrev för budgetåret 2014 - Dnr A/2013/4855/A) http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forordning-20071030-med-ins_sfs-2007-1030/</p> <p>Arbetsförmedlingens regleringsbrev för budgetåret 2014 - Dnr A/2013/4855/A) http://www.esv.se/Pages/Regl</p>	<p>samverkan med andra aktörer på arbetsmarknaden, såsom arbetsmarknadens parter, myndigheter, kommuner, enskilda företag och organisationer. När det gäller unga med funktionshinder ska AF särskilt samverka med skolan för att underlätta övergången från skola till arbetsliv och med Försäkringskassan för att öka möjligheterna till egen försörjning genom arbete. Vidare ska AF jobba med arbetsgivarkontakter och även bistå Regeringskansliet och regionala aktörer i sitt arbete med EU:s sammanhållningspolitik och med de europeiska fonderna</p> <p>AF ska arbeta med alla unga från första dagen i arbetslöshet. AF har också möjlighet att redan från första dagen i arbetslöshet erbjuda förstärkt förmedlingsstöd och arbetsmarknadspolitiska program till ungdomar som av särskilda skäl står långt från arbetsmarknaden och riskerar långtidsarbetslöshet</p> <p>AF arbetar även för att komma i kontakt med unga som varken arbetar eller studerar och inte finns inskrivna på AF. AF:s största satsning är ”Unga in” som är ett nationellt utvecklingsarbete. Unga in vänder sig till unga i åldern 16 –</p>
--	--	--	--	---	--

				<p>eringsbrevPDF.aspx?RBID=15733&Version=HelaBrevet&File=Myndighet+Arbetsf%c3%b6rmedlingen.pdf</p> <p>Förordning (2000:634) om arbetsmarknads- politiska program (9§ SFS 2000:634) http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forordning-2000634-om-arbet_sfs-2000-634/?bet=2000:634</p> <p>Förordning (2000:628) om den arbetsmarknads- politiska verksamheten (6§ SFS 2000:628). http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forordning-2000628-om-den-a_sfs-2000-628/</p> <p>URA 2013:4 Ungdomar på och utanförarbetsmarknad en – fokus på unga som varken arbetar eller studerar. http://www.arbetsformedlingen.se/Om-oss/Var-verksamhet/Rapporter/Forskni</p>	<p>24 år som inte studerar, arbetar eller har någon annan känd planering. Syftet med projektet är att möta ungdomar på deras egna arenor för att motivera och erbjuda dem som befinner sig långt från arbetsmarknaden en möjlighet att inkluderas i arbete eller utbildning. I Unga in är varje ungdom unik och projektet jobbar holistiskt utifrån individuella behov och förutsättningar. För att möta ungdomar på deras arenor har unga marknadsförare anställts vid AF och Unga in</p> <p>Arbetslösa ungdomar som saknar fullständig gymnasieutbildning erbjuds både en studiemotiverande insats som bedrivs i folkhögskolans regi, och en möjlighet att läsa klart sin gymnasieutbildning under mycket fördelaktiga ekonomiska förhållanden. Båda dessa insatser syftar till att motivera unga utan fullständig gymnasieutbildning att återgå till studier för att avsluta sin gymnasieutbildning.</p> <p>Arbetsförmedlingen kan även erbjuda unga arbetslösa arbetsmarknadsutbildning, stöd till start av näringsverksamhet samt flyttningsbidrag i syfte att stimulera till arbetsmarknadspolitiskt</p>
--	--	--	--	---	--

				<p>ng-och-uppfoljning/5-8-2013-Ungdomar-pa-och-utanfor-arbetsmarknaden.html</p> <p>Förordning (2000:634) om arbetsmarknads-politiska program (30§ SFS 2000:634) http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forordning-2000634-om-arbet_sfs-2000-634/?bet=2000:634</p> <p>Stu­di­stöds­för­ordning (2000:655) (9a§ SFS 2000:655) http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Stu­di­stöds­för­ordning-200065_sfs-2000-655/</p> <p>Förordning (2000:634) om arbetsmarknads-politiska program (1§, 9§ SFS 2000:634) http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forordning-2000634-om-arbet_sfs-2000-634/</p> <p>Förordning (1999:594)</p>	<p>motiverade flyttar som annars inte hade blivit av. Dessutom kan Arbetsförmedlingen erbjuda olika former av lönesubventioner till arbetsgivare som anställer arbetslösa ungdomar eller ungdomar som saknar relevant yrkeserfarenhet</p> <p>Kommunerna har ett ansvar att hålla sig informerade om hur de ungdomar är sysselsatta som inte har fyllt 20 år och som inte genomför eller har fullföljt en utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan eller motsvarande utbildning. Inom ramen för detta ansvar har de uppgiften att erbjuda de ungdomar som berörs individuella åtgärder.</p> <p>Statens skolverk har från och med 2014 i uppdrag att erbjuda stöd för kommunerna i deras arbete med informationsansvaret. I uppdraget ingår att ta fram en modell för nationell uppföljning av NEET:s under 20 år.</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>om flyttningsbidrag (2§ SFS 1999:594) http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forordning-1999594-om-flytt_sfs-1999-594/</p> <p>Skollagen 29 kap §9 http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Skollag-2010800_sfs-2010-800/#K29</p> <p>Uppdrag 23 i Regleringsbrev för budgetåret 2014 avseende Statens skolverk http://www.esv.se/sv/Verktyg--stod/Statsliggaren/Regleringsbrev/?RBID=15362</p>	
--	--	--	--	--	--	--

<p>9.1. Att det finns en nationell strategisk ram för fattigdomsminskning som syftar till aktiv inkludering av människor som är utestängda från arbetsmarknaden mot bakgrund av riktlinjerna för sysselsättningen, och att ramen genomförs.</p>	2	Ja	<p>Att det finns en nationell strategisk ram för att minska fattigdomen som syftar till aktiv inkludering och som</p> <ul style="list-style-type: none"> — ger tillräckligt underlag för att ta fram insatser mot fattigdom och övervaka läget, — omfattar åtgärder till stöd för uppnåendet av det nationella målet för fattigdom och social utslagning (enligt det nationella reformprogrammet), som inbegriper främjande av hållbara och kvalitativa sysselsättningsmöjligheter för personer som löper störst risk för social utslagning, bland annat personer från marginaliserade befolkningsgrupper, — involverar berörda parter i kampen mot fattigdom, — beroende på de identifierade behoven, innehåller åtgärder för övergång från vård på institutioner till vård i samhället. 	<p>Ja</p> <p>Hälso- och sjukvårdslagen http://www.riksdagen.se/sv/Document/Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Halso--och-sjukvardslag-1982_sfs-1982-763/</p> <p>Socialtjänstlagen http://www.riksdagen.se/sv/Document/Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Socialtjanstlag-2001453_sfs-2001-453/</p> <p>Inspektionen för vård och omsorg: http://www.ivo.se/Sidor/default.aspx</p> <p>Socialstyrelsen www.Socialstyrelsen.se/Socialforsakringsbalken-2010:110:</p> <p>Socialförsäkringsbalken 2010:110 http://www.riksdagen.se/sv/Document/Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Socialforsakringsbalk-201011_sfs-2010-110/</p> <p>Försäkringskassan www.fk.se</p>	<p>Den svenska välfärdsmodellen innebär aktiv inkludering</p> <p>Det svenska välfärdssystemet omfattar hela befolkningen och syftar till att skapa lika möjligheter för alla och att skapa jämställdhet mellan kvinnor och män. Det innefattar hälso- och sjukvård, social omsorg och ekonomisk trygghet vid sjukdom, funktionsnedsättning och ålderdom. Ett generellt system omfördelar och utjämnar ekonomiska resurser och levnadsförhållanden mellan människor och över olika skeden i livet.</p> <p>Hälso- och sjukvården regleras i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763). Sociala tjänster, inklusive ekonomiskt bistånd, regleras i socialtjänstlagen (2001:453). Landstingen ansvarar för hälso- och sjukvården och kommunerna för socialtjänsten. Inspektionen för vård och omsorg är den statliga myndighet som utövar tillsyn av att lagstiftningen följs. Socialstyrelsen är den statliga myndighet som ansvarar för kunskapsstyrningen över hälso- och sjukvård och socialtjänst.</p>
---	---	----	---	--	---

					<p>Pensionsmyndigheten www.Pensionsmyndigheten.se</p> <p>Öppna jämförelser av ekonomiskt bistånd http://www.socialstyrelsen.se/oppnajokforelser/ekonomiskt_bistand</p> <p>Kartläggning av hemlöshet http://www.socialstyrelsen.se/hemloshet</p> <p>Barns och ungas hälsa och livsvillkor http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2013/2013-3-15</p> <p>http://www.barnombudsmannen.se/max18/max18-for-barn-och-unga/faktasurran/</p> <p>http://www.forsakringskassan.se/wps/wcm/connect/34a6d417-6165-4629-b015-35908b2284f4/socialforsakringsrapport_2010_10.pdf?MOD=AJPERES</p> <p>http://www2.ungdomsstyrelsen.se/butiksadmin/showDoc/ff8080813957d651013a5421eb740028/UngasLevnadsvillkor.pdf</p>	<p>Socialförsäkringsbalken (2010:110) reglerar den svenska socialförsäkringen. Socialförsäkringen är en viktig del av det svenska trygghetssystemet. Den svenska socialförsäkringen gäller i stort sett alla som bor eller arbetar i Sverige. Den ger ekonomiskt skydd för familjer och barn, för personer med funktionsnedsättning samt vid sjukdom, arbetsskada och ålderdom. Genom Sveriges medlemskap i EU ges även rätt till socialförsäkringsförmåner i andra EU-länder. Socialförsäkringen administreras av Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten. Försäkringskassan har ansvar för sjukförsäkring, ekonomisk familjepolitik, tandvårdsförsäkringen och handikappförmåner. Pensionsmyndigheten har hand om pensioner och andra stöd till äldre och efterlevande.</p> <p>Olika aktörer bidrar till uppföljningen och övervakningen av fattigdom. Centralt i detta är Statistiska Centralbyråns insamling, sammanställning och beräkningar av statistik kring: hushållens ekonomi, inkomstfördelning och fattigdom, levnadsförhållanden, undersökningarna av levnadsförhållanden och</p>
--	--	--	--	--	---	---

					<p>https://www.fhi.se/Om-oss/Overgripande-mal-for-folkhalsa/</p>	<p>arbetsmarknad.</p> <p>Statistiken för olika dimensioner av fattigdom publiceras i offentliga databaser på SCB:s hemsida och presenteras i rapportform. Då fattigdom är mångdimensionell som behöver tacklas olika beroende på individens och hushållets förhållanden utgör statistiken underlag för myndigheters uppföljning och övervakning inom sina respektive ansvarsområden.</p> <p>Socialstyrelsen följer kontinuerligt upp bland annat ekonomisk utsatthet och välfärd på såväl ett övergripande plan som för specifika grupper i samhället. Detta sker genom insamling och sammanställning av statistik och analyser.</p> <p>Barnombudsmannen ansvarar för ett uppföljningssystem för barnrättspolitikern</p> <p>Försäkringskassan följer kontinuerligt upp den ekonomiska familjepolitikens betydelse för barnfamiljers ekonomiska situation genom resultatindikatorer för den ekonomiska familjepolitikern</p> <p>Ungdomsstyrelsen följer</p>
--	--	--	--	--	--	--

						<p>kontinuerligt upp ungas levnadsvillkor</p> <p>Folkhälsoinstitutet följer kontinuerligt upp folkhälsan genom sitt uppföljningssystem, i vilket ekonomiska och sociala förutsättningar utgör ett särskilt målområde</p> <p>Det övergripande ansvaret för uppföljningen och övervakningen av fattigdom och utanförskap sker inom Regeringskansliet av bland annat Finansdepartementet, Arbetsmarknadsdepartementet och Socialdepartementet och dess respektive sak- och analysenheter. Viktiga underlag och verktyg i detta arbete är myndigheternas rapporter och uppföljningar respektive statistik och mikrodata från Statistiska Centralbyrån samt mikrosimuleringsmodellen FASIT (Fördelningsanalytiskt statistiksystem för inkomster och transfereringar)</p> <p>Redovisningen av uppföljning samt förslag på åtgärder sker årligen i Budgetpropositionen och den ekonomiska vårpropositionen, särskilt den fördelningspolitiska redogörelsen.</p>
--	--	--	--	--	--	--

						<p>Åtgärder för övergång från vård på institutioner till vård i samhället Äldre personer och personer med funktionsnedsättning har rätt till boende i bostadsliknande former om de har så omfattande behov av omvårdnad och stöd att de inte kan bo på egen hand i eget boende. Det regleras i socialtjänstlagen (2001:453) och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).</p> <p>Från 1992 gäller i socialtjänstlagen att kommuner ska inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor med behov av särskilt stöd samt bostäder med särskild service för personer med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar som behöver ett sådant boende på grund av att de möter betydande svårigheter i sin livsföring. Bakgrunden var att äldre och personer med fysiska och psykiska funktionshinder skulle ha möjlighet till eget boende där integriteten och friheten var skyddad, även om de behövde omfattande stöd och omsorg och inte kunde bo kvar i sin ordinarie bostad.</p> <p>I och med LSS-reformen 1994 beslutades samtidigt om avveckling</p>
--	--	--	--	--	--	--

						av institutioner för personer med utvecklingsstörning. De skulle ersättas med bostäder med särskild service eller annan särskilt anpassade bostad. Numera är alla institutioner avvecklade.
			<ul style="list-style-type: none"> - Att berörda parter på begäran och vid behov ska få hjälp med att lämna in projektansökningar och med att genomföra och förvalta de projekt som valts ut. 	Ja	Förslag till socialfondsprogram för investeringar i tillväxt och sysselsättning 2014-2020	Socialfondsprogrammet kommer att ge möjlighet till finansiering av stödprojekt som bl.a. kan syfta till att bistå med stöd i samband med projektansökningar.

<p>10.3. Livslångt lärande: Att det finns en nationell eller regional strategisk ram för livslångt lärande inom ramen för artikel 165 i EUF-fördraget.</p>	1	Ja	<p>Att det finns en nationell eller regional strategisk ram för livslångt lärande som innehåller åtgärder</p> <ul style="list-style-type: none"> - för att stödja utveckling och sammankoppling av tjänster för livslångt lärande, inklusive deras genomförande, och uppgradering av färdigheter (dvs. validering, vägledning och utbildning) samt ge de berörda parterna möjlighet att engagera sig och delta i partnerskap. 	Ja	<p>Prop. 2000/01:72 http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Forslag/Propositioner-och-skrivelser/prop-20000172-Vuxnas-larande_GO0372/</p> <p>SFS 2010:800 kap. 20-22 http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningsamling/Skollag-2010800_sfs-2010-800/</p> <p>SFS 2011:1168 http://www.lagboken.se/dokument/andrings-sfs/969296/sfs-2011_1168-lag-om-andring-i-lagen-1970_375-om-utlamning-till-danmark-finland-island-eller-nor?id=115503</p> <p>ISBN 978-91-87115-80-6 http://www.skolverket.se/2.5248/publikationer?facet_publication_series=Styrdokument&q=vuxenutbildning</p> <p>Prop. 2013/14:1, UO 16 sid. 71-73 http://www.regeringen.se/download/7f6c12ab.pdf?major=1&minor=223709&cn=attachm</p>	<p>Strategier för utvecklingen av vuxnas lärande i prop. 2000/01:72. Individens möjligheter till validering och vägledning regleras främst i skollagen och förordningen om vuxenutbildning. Individens rätt till validering i form av provning regleras också i dessa författningar. Vuxenutbildningens uppdrag framgår av Läroplan för vuxenutbildning.</p> <p>De senaste årens skolreformer omfattar studie- och yrkesvägledningen. Nu finns nya allmänna råd som ska fungera som stöd för planering och genomförande av verksamheten.</p> <p>Regeringen gav 2010 aktörer med regionalt utvecklingsansvar i uppdrag att etablera regionala kompetensplattformar för samverkan inom kompetensförsörjningsområdet på kort och lång sikt.</p> <p>De regionala kompetensplattformarna har etablerats i samtliga län. Arbetet har bl.a. resulterat i att utbildningsutbudet bättre anpassats till den regionala efterfrågan på arbetsmarknaden.</p>
--	---	----	--	----	--	--

					<p>entPublDuplicator_18_attachment</p> <p>ISBN: 978-91-7559-076-9</p> <p>http://www.skolverket.se/om-skolverket/visa-enskild-publikation?_xurl=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D3143</p> <p>www.esv.se/sv/Verktyg--stod/Statsliggaren/Regleringsbrev/?RBID=15362</p> <p>Uppdrag till aktörer med regionalt tillväxtansvar i mål- och villkorsbeslut respektive regleringsbrev för år 2010.</p> <p>Uppdrag till Tillväxtverket N2012/6275/RT, sid. 12</p> <p>http://www.esv.se/sv/Verktyg--stod/Statsliggaren/Regleringsbrev/?RBID=15477</p>	
--	--	--	--	--	---	--

			<p>- för att utveckla färdigheter för olika målgrupper när dessa har identifierats som prioriteringar i de nationella eller regionala strategiska ramarna (t.ex. ungdomar i yrkesutbildning, vuxna, föräldrar som återkommer till arbetsmarknaden, lågutbildade och äldre arbetstagare, invandrare samt andra missgynnade grupper, särskilt rörelsehindrade personer,</p>	Ja	<p>SFS 2010:800 kap. 15-16 http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Skollag-2010800_sfs-2010-800/</p> <p>SFS 2010:2039 kap. 4,7,8 http://www.skolverket.se/publikationer?id=3195</p> <p>SFS 2013:444 Prop. 2008/09:68 http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forordning-2013444-om-stats_sfs-2013-444/</p> <p>Prop. 2008/09:68 http://www.regeringen.se/sb/d/10003/a/116342</p> <p>Yrkeshögskoleutbildning med möjlighet till utökats stöd – Det första steget mot mer tillgänglig yrkeshögskola www.myh.se/rapporter</p> <p>SFS 2009:130 Prop.2013/14:1 UO 16</p>	<p>Regeringen och arbetsmarknadens parter inledde hösten 2011 samtal i syfte att finna gemensamma lösningar på svåra problem på arbetsmarknaden. Tre områden fokuserades: yrkesintroduktionsavtal, omställning och korttidsarbete. För att underlätta ungas övergång från skola till arbetsliv och för att säkra arbetsgivarnas långsiktiga kompetensförsörjning har parterna inom ett avtalsområden tecknat s.k. yrkesintroduktionsavtal.</p> <p>Gymnasieskolan reformerades 2011 bl.a. för att förbättra genomströmning och stärka kvalitet i yrkesutbildningen. Lärlingsutbildningar infördes. Skolverket har i uppdrag att utveckla kvaliteten i introduktionsprogrammet yrkesintroduktion (YI).</p> <p>Behöriga att antas till yrkeshögskolan är de som genomgått program i gymnasieskolan eller motsvarande. I syfte att förbättra möjligheten för personer med utländsk bakgrund att tillgodogöra sig utbildningen får utbildningsanordnaren erbjuda undervisning i svenska med</p>
--	--	--	---	----	---	--

					<p>sid. 73 http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forordning-2009130-om-yrkes_sfs-2009-130/?bet=2009:130</p> <p>Prop.2013/14:1 UO16 sid. 73 http://www.regeringen.se/download/7f6c12ab.pdf?major=1&minor=223709&cn=attachmentPublDuplicator_18_attachment</p> <p>Förordning (2013:1157) om stöd för yrkesintroduktions- anställningar http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forordning-20131157-om-stod_sfs-2013-1157/</p> <p>Förordning (2000:630) om särskilda insatser för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forordning-2000630-om-arbet_sfs-2000-</p>	yrkesinriktning.
--	--	--	--	--	--	------------------

					630/ Förordning (1997:1275) om anställningsstöd http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forordning-19971275-om-anst_sfs-1997-1275/	
			<p>– för att öka tillgången till livslångt lärande bl.a. genom insatser för en effektiv användning av informationsverktyg (till exempel den europeiska referensramen för kvalifikationer, nationella referensramar för kvalifikationer, det europeiska systemet för meritöverföring inom yrkesutbildningen och det europeiska systemet för kvalitetssäkring inom yrkesutbildningen),</p>	Ja	http://www.elgpn.eu/ http://www.utbildningsinfo.se/ Prop. 2013/14:1 UO 13 sid. 28f http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Forslag/Propositioner-och-skrivelser/Budgetproposition-2014-Utgifts_H1031d16/?text=true Prop. 2013/14:1, sid. 161 https://www.seqf.se/	<p>Utbildningssystemet omfattar kvalitetssäkringsmekanismer i linje EQAVET</p> <p>Statens Skolverk representerar Sverige i ELGPN där man arbetar för att höja kvaliteten i livslång vägledning.</p> <p>Utbildningsinfo är en heltäckande webbplats för olika utbildningsvägar.</p> <p>Regeringen har pekat på behovet av fler målgruppsanpassade insatser för nyanlända, särskilt för personer med kort utbildningsbakgrund.</p> <p>MYH bildades 2009 och är nationell samordningspunkt för EQF. Regeringen bereder förslag om att införa svensk referensram från 1</p>

						oktober 2014.
			<p>– för att öka utbildningens relevans för arbetsmarknaden och anpassa den till målgruppernas behov (t.ex. ungdomar i yrkesutbildning, vuxna, föräldrar som återkommer till arbetsmarknaden, lågutbildade och äldre arbetstagare, invandrare samt andra missgynnade grupper, särskilt rörelsehindrade personer).</p>	Ja	<p>www.myh.se</p> <p>SFS 2013:929, 8§, 8a§. http://www.lagboken.se/files/SFS/2013/130929.PDF</p> <p>SFS 2010:800 15 kap 3§ http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Skollag-2010800_sfs-2010-800/</p> <p>http://www.regeringen.se/sb/d/108/a/230892</p>	<p>Yrkeshögskolan inrättades 2009 och är en eftergymnasial utbildningsform som kombinerar teori med arbetslivsanknutet lärande. Utbildningarna utformas efter arbetslivets behov.</p> <p>Skolverket har nationella råd för samtliga yrkesprogram för att stärka kopplingen mellan skola och arbetsliv. Yrkesutgångar har förtydligats och tiden till fördjupning i yrkesämnen har utökats i den grundläggande gymnasiala yrkesutbildningen. Innehållet i all gymnasial yrkesutbildning har uppdaterats med stöd av respektive bransch.</p> <p>En utredning ska lämna förslag dels på hur branschernas inflytande och ansvar för den gymnasiala yrkesutbildningen kan utvecklas, dels på hur matchningen mellan behoven på arbetsmarknaden, elevens intresse och utbildningsutbudet kan förstärkas.</p>

<p>10.4 Att det finns en nationell eller regional strategisk ram för att förbättra kvaliteten, effektiviteten och studieresultaten i systemen för yrkesutbildning inom ramen för artikel 165 i EUF-fördraget.</p>	1	Ja	<p>Att det finns en nationell eller regional strategisk ram för att förbättra kvaliteten, effektiviteten och studieresultaten i systemen för yrkesutbildning inom ramen för artikel 165 i EUF-fördraget som innehåller åtgärder för:</p> <ul style="list-style-type: none"> - att öka yrkesutbildningssystemens relevans för arbetsmarknaden i nära samerhete med relevanta aktörer, bland annat genom mekanismer för att förutse kompetensbehoven, anpassning av kursplaner och förstärkning av olika former av arbetsbaserade system för lärande, - att öka kvaliteten och attraktionskraften i yrkesutbildningen bland annat genom att upprätta en nationell strategi för kvalitetssäkring av yrkesutbildning (till exempel i linje med den europeiska referensramen för kvalitetssäkring av yrkesutbildning) och att genomföra verktygen för information och erkännande, till exempel det europeiska systemet för meritöverföring inom yrkesutbildningen (Ecvet). 	Ja	<p>Skolverkets instruktion SFS 2013:929, 8§, 8a§. http://www.lagboken.se/files/SFS/2013/130929.PDF</p> <p>Skollagen 15 kap. 3§ http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Skollag-2010800_sfs-2010-800/</p> <p>U 2014:01 http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Utreddingar/Kommitteberattelser/Utreddingen-om-utveckling-av-g_H2B2U01/</p> <p>Prop. 2011/12:01 avsnitt 3.4.5 http://www.regeringen.se/sb/d/14250/a/175529</p> <p>http://www.skolverket.se/skolutveckling/statsbidrag/yrkesutbildning/kompetensutveckling-larare-yrkesamnen-1.178759</p> <p>Prop. 2012/13: 1 avsnitt 4.5.3 http://www.regeringen.se/sb/d/15677/a/199189.</p> <p>U2014/335/S (regleringsbrev)</p>	<p>Uppdrag till Skolverket om nationella programråd.</p> <p>Gymnasieskolans roll avseende nationell kompetensförsörjning</p> <p>En särskild utredning har av regeringen fått i uppdrag att se över dimensionering, utbud och innehåll i den gymnasiala yrkesutbildningen. Syftet är att öka attraktionskraften och förbättra överensstämmelsen mellan arbetsmarknadens behov, utbud av utbildning och elevernas intresse. Utredaren ska även analysera möjligheterna till ökat ansvar och inflytande för branscher vad gäller gymnasial lärlingsutbildning.</p> <p>I budgetpropositionen 2013 aviseras att Skolmyndigheterna ska ställa om sitt arbete mot ökat fokus på yrkesutbildning.</p> <p>Statsbidrag för kompetensutveckling av yrkeslärare.</p> <p>Ekonomiskt stöd till branscher som vill stödja utvecklingen av kvalitetet i arbetsplatsförlagt lärande inför 2014.</p> <p>Statens Skolverk har fått flera omfattande uppdrag rörande</p>
---	---	----	---	----	--	--

				<p>http://www.esv.se/Pages/RegleringsbrevPDF.aspx?RBID=15808&Version=HelaBrevet&File=Myndighet+Statens+skolverk.pdf</p> <p>Prop. 2012/13: 1 avsnitt 4.4.2 http://www.regeringen.se/sb/d/15677/a/199189.</p> <p>Prop. 2008/09:199 http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Forslag/Propositioner-och-skrivelser/Hogre-krav-och-kvalitet-i-den-GW03199/</p> <p>http://www.skolverket.se/laroplaner-amnen-och-kurser/gymnasieutbildning/gymnasieskola/programstruktur-och-examensmal</p> <p>U2014/335/S sid. 29 http://www.esv.se/Pages/RegleringsbrevPDF.aspx?RBID=15808&Version=HelaBrevet&File=Myndighet+Statens+skolverk.pdf</p>	<p>yrkesutbildning, t.ex.:</p> <p>34. Följa upp elevernas etablering på arbetsmarknaden efter avslutad utbildning.</p> <p>35. Skolverket ska genomföra informationsinsatser avseende yrkesutbildning.</p> <p>27. Upphandla eller erbjuda utbildning för handledare.</p> <p>Skolverket tillfördes 10 mnkr permanent för att förstärka sitt arbete avseende yrkesutbildning. Skolinspektionen tillfördes också resurser och fick i uppdrag att utveckla sin tillsynsmodell till yrkesutbildningens särskilda förutsättningar.</p> <p>År 2011 infördes den grundläggande gymnasiala yrkesutbildningen. Det övergripande syftet var att höja kvaliteten och öka arbetsmarknadsrelevansen. För att uppnå detta utökades tiden till fördjupning i yrkesämnen, tydliga yrkesutgångar från alla utbildningar infördes och definierades i samarbete med respektive bransch, allt innehåll reviderades, också i samråd med respektive bransch. En yrkesexamen infördes. Kraven på</p>
--	--	--	--	--	---

						<p>arbetsplatsförlagt lärande förtydligades. Alla yrkeselever ska genom ett gymnasiearbete, motsvarande ca fyra veckors arbete, visa att de behärskar vanligt förekommande arbetsuppgifter inom yrket. Alla gymnasiala yrkesutbildningar som erbjuds ska vara nationellt kvalitetssäkrade. Nationella programråd för respektive yrkesprogram infördes. Likaså infördes ett krav på lokala programråd för yrkesprogrammen. Gymnasieskolans roll avseende den nationella kompetensförsörjningen förtydligades i skollagen. Gymnasial lärlingsutbildning infördes och en rad incitament för skolor, arbetsgivare och lärlingar för införts.</p> <p>År 2011 infördes entreprenörskap i examensmålen för gymnasieskolans yrkesprogram och ett statsbidrag för utveckling av entreprenörskap i utbildningen, samt stöd till organisationen ung företagsamhet.</p>
--	--	--	--	--	--	---

Generella förhandsvillkor

Förhandsvillkor	Område	Förhandsvillkoret uppfyllt? (ja/nej/delvis)	Kriterium	Referens	Förklaring
Att det finns administrativ kapacitet för genomförande och tillämpning av unionsrätt och unionsstrategier om antidiskriminering på området för de europeiska struktur- och investeringsfonderna.	1. Antidiskriminering	Ja	— Former, i överensstämmelse med medlemsstaternas institutionella och rättsliga ramar, för involvering av organ som ansvarar för att främja lika behandling av alla personer genom hela processen för utarbetande och genomförande av programmen, inklusive rådgivning om lika behandling i verksamhet inom de europeiska struktur- och investeringsfonderna.	<p>Diskrimineringslag (2008:567) http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Diskrimineringslag-2008567_sfs-2008-567/</p> <p>Lag (2008:568) om Diskrimineringsombudsmannen http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-2008568-om-Diskrimineri_sfs-2008-568/?bet=2008:568</p>	<p>I januari 2009 trädde den nya diskrimineringslagen i kraft. Samtidigt inrättades en ny myndighet, Diskrimineringsombudsmannen (DO), med uppgift att se till att lagen efterföljs.</p> <p>I konsultationsprocessen med olika aktörer från olika delar av samhället har DO blivit inbjuden att vara med och deltagit.</p> <p>Utbildningsinsatser om icke-diskriminering har genomförts inom de förvaltande myndigheterna under tidigare programperiod. Liknande insatser kommer även att genomföras under kommande programperioder.</p> <p>Ett kontinuerligt kvalitetsarbete som omfattar handläggning genom hela processen bidrar till att främja likabehandling av alla personer i genomförandeprocessen.</p>

			— former för utbildning för personal hos de myndigheter som berörs av förvaltning och styrning av de europeiska struktur- och investeringsfonderna vad gäller unionsrätt och unionsstrategier om antidiskriminering.	Arbetsplan för fondsamordning samt kompetensutvecklingsplaner för respektive myndighet	De förvaltande myndigheterna kommer att samordna utbildning för personal i den utsträckning det är lämpligt och möjligt. Därutöver kommer respektive myndighet att ansvara för specifik utbildning av sin personal.
Att det finns administrativ kapacitet för genomförande och tillämpning av unionsrätt och unionsstrategier om jämställdhet på området för de europeiska struktur- och investeringsfonderna	2. Jämställdhet	Ja	— Former, i överensstämmelse med medlemsstaternas institutionella och rättsliga ramar, för involvering av organ som ansvarar för jämställdhetsfrågor genom hela processen för utarbetande och genomförande av programmen, inklusive rådgivning om jämställdhet i verksamhet inom de europeiska struktur- och investeringsfonderna,	<p>Diskrimineringslag (2008:567) http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Diskrimineringslag-2008567_sfs-2008-567/</p> <p>Lag (2008:568) om Diskrimineringsombudsmannen http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-2008568-om-Diskrimineri_sfs-2008-568/?bet=2008:568</p> <p>Regeringens skrivelse Jämställdhetspolitikens inriktning 2011–2014 (Skr. 2011/12:3 http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Forslag/Propositioner-och-skrivelser/prop-</p>	<p>I januari 2009 trädde en sammanhållen diskrimineringslag i kraft. Samtidigt inrättades DO, med uppgift att se till att lagen efterföljs. I lagen regleras de aktiva åtgärder som arbetsgivare måste bedriva gällande bl.a. kön.</p> <p>I regeringens skrivelse Jämställdhetspolitikens inriktning 2011–2014 presenteras en plattform för arbetet med jämställdhetsintegrering. I den ingår bl.a. ett särskilt utvecklingsprogram för jämställdhetsintegrering i myndigheter som pågår som under 2013-2014. Syftet är att utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering i statsförvaltningen. De förvaltande myndigheterna har i myndighetsinstruktioner eller regleringsbrev åtaganden om jämställdhet, bl.a. att de ska integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet.</p> <p>De förvaltande myndigheterna ska bistå projekten med att effektivisera tillämpningen av jämställdhetsintegrering. Detta sker bl.a. genom att använda den</p>

			<p>2011123-Jamstalldhetspo_GZ033/?text=true</p> <p>Utvecklingsprogram om jämställdhet för myndigheter (Skr. 2010/11:3) http://www.regeringen.se/sb/d/15189/a/176271</p>	<p>minimistandard för jämställdhetsintegrering som utvecklats på EU-nivå.</p>
		<p>— former för utbildning för personal hos de myndigheter som berörs av förvaltning och styrning av de europeiska struktur- och investeringsfonderna vad gäller unionsrätt och unionsstrategier om jämställdhet samt om integrering av jämställdhetsperspektivet.</p>	<p>Diskrimineringslag (2008:567) http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Diskrimineringslag-2008567_sfs-2008-567/</p> <p>Regeringens skrivelse Jämställdhetspolitikens inriktning 2011–2014 (Skr. 2011/12:3 http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Forslag/Propositioner-och-skrivelser/prop-2011123-Jamstalldhetspo_GZ033/?text=true</p> <p>Utvecklingsprogram om jämställdhet för myndigheter</p>	<p>Utbildningsinsatser om jämställdhet och jämställdhetsintegrering kommer att omfatta insatser på olika nivåer inom de förvaltande myndigheterna. Bl.a. ska en stödstruktur för jämställdhetsintegrering minst omfatta insatser inom Svenska ESF-rådet som förvaltande myndighet och enskilda projekt. Stödinsatserna kan ske i form av t.ex. utbildningsinsatser och framtagande av checklistor för hur projekten bör tillämpa jämställdhetsperspektivet i analys, genomförande, uppföljning och utvärdering.</p> <p>Kommande utbildningar kommer att involvera alla relevanta delar av genomförandet och samordnas mellan de förvaltande myndigheterna. Erfarenhetsutbyte och spridning av goda exempel gällande arbetssätt och rutiner samt projektexempel kommer att stärka personalens kompetens och förmåga att ge stöd till sökande eller stödmottagare.</p>

				(Skr. 2010/11:3) http://www.regeringen.se/sb/d/15189/a/176271	
Att det finns administrativ kapacitet för genomförande och tillämpning av FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (1) på området för de europeiska struktur- och investeringsfonderna i enlighet med rådets beslut 2010/48/EG.	3. Funktionshinder	Ja	— Former, i överensstämmelse med medlemsstaternas institutionella och rättsliga ramar, för samråd med och involvering av organ som ansvarar för att skydda rättigheterna för personer med funktionsnedsättning och andra berörda parter genom hela processen för utarbetande och genomförande av programmen,	SOU 2009:36 - Främja, skydda, övervaka - FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning http://www.regeringen.se/download/8c05cca3.pdf?major=1&minor=126637&cn=attachmentPubIDuplicator_0_attachment	Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige fick i juli 2008 i uppdrag att utreda om Handisam, den blivande myndigheten Diskrimineringsombudsmannen eller något annat samhällsorgan bör anförtros uppgiften att i enlighet med kravet i artikel 33 i konventionen främja, skydda respektive övervaka dess genomförande (dir. 2008:92). Uppdraget redovisades i ett delbetänkande (SOU 2009:36) vars förslag är under beredning. Handisam och DO är i dag involverade i ett implementeringsarbete via temagruppen Likabehandling. Förutom diskrimineringsgrunderna ingår även tillgänglighet som en aspekt för gruppen och man följer alla relevanta projekt finansierade av ESF.

			<p>— former för utbildning för personal hos de myndigheter som berörs av förvaltning och styrning av de europeiska struktur- och investeringsfonderna vad gäller unionsrätt och unionsstrategier om personer med funktionsnedsättning, inklusive tillgänglighet och den praktiska tillämpningen av FN-konventionen såsom den återges i unionens lagstiftning och nationell lagstiftning, i enlighet med vad som är lämpligt.</p>	<p>Förslag till nationellt socialfondsprogram 2014–2020</p>	<p>Socialfonden 2014–2020 ger möjlighet till stödprojekt såsom tidigare Processtöd Tillgänglighet och Processtöd Jämställdhet.</p> <p>Fondsamordningsarbetet, som involverar samtliga förvaltande myndigheter, ger möjlighet till samordning av utbildning för att skapa en enhetlighet mellan myndigheterna och i deras handläggning.</p>
			<p>— former för att säkerställa övervakning av genomförandet av artikel 9 i FN-konventionen i samband med de europeiska struktur- och investeringsfonderna genom hela processen för utarbetande och genomförande av programmen.</p>	<p>Förslag till nationellt socialfondsprogram 2014–2020</p>	<p>Inom Svenska ESF-rådet är övervakning gällande artikel 9 säkrad genom att man villkorar tillgängligheten vid medelstildelning. Programmet möjliggör processtöd t.ex. vid ansökningsförfarande och under hela projektperioden.</p> <p>Inom Tillväxtverket omhändertas övervakning av art 9 genom att de horisontella kriterierna beaktas för varje enskilt projekt och är den del i urvalet av projekt som beviljas stöd.</p>

<p>Att det finns former för effektiv tillämpning av unionsrätten om offentlig upphandling på området för de europeiska struktur- och investeringsfonderna.</p>	<p>4. Offentlig upphandling</p>	<p>Ja</p>	<p>— Former för effektiv tillämpning av unionens regler för offentlig upphandling genom lämpliga mekanismer,</p>	<p>Lag (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU) http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/sfs-2007-1091/</p> <p>Lag (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (LUF) http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-20071092-om-upphandling_sfs-2007-1092/</p> <p>Lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet (LUFS) http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-20111029-om-upphandling_sfs-2011-1029/</p>	<p>EU-direktiven om offentlig upphandling genomförs i svensk rätt i lagen om offentlig upphandling, lagen om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.</p> <p>Konkurrensverket är ansvarig tillsynsmyndighet för frågor om offentlig upphandling.</p> <p>Konkurrensverket ansvarar för ett nationellt upphandlingsstöd och för att utveckla elektronisk upphandling. Tillväxtverket och Verket för innovationssystem är andra myndigheter som arbetar med och informerar om offentlig upphandling. AB Svenska Miljöstyrningsrådet arbetar också inom upphandlingsområdet. MSR arbete består av att utveckla och uppdatera samt informera om upphandlingskriterier som ger stöd till upphandlare att ställa framför allt miljökrav vid offentlig upphandling. Regeringen har aviserat att detta arbete ska flyttas över till Konkurrensverket under 2014. Ekonomistyrningsverket är ansvarig myndighet i Sverige för OpenPEPPOL och utgör en PEPPOL myndighet.</p>
			<p>— former för öppna förfaranden för tilldelning av avtal,</p>	<p>Lag (2007:1091) om offentlig</p>	<p>EU-direktiven om offentlig upphandling är genomförda i lagarna LOU, LUF och</p>

				<p>upphandling (LOU) http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/sfs-2007-1091/</p> <p>Lag (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (LUF) http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-20071092-om-upphandling_sfs-2007-1092/</p> <p>Lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet (LUFS) http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-20111029-om-upphandling_sfs-2011-1029/</p>	<p>LUFS. Dessa lagar innehåller således de förfaranden som direktiven föreskriver. Lagarna innehåller även bestämmelser om konkurrenspräglad dialog, elektronisk auktion och ramavtal inom de områden som omfattas av direktiven.</p> <p>Samtliga lagar reglerar förfaranden för sådana upphandlingar som inte uppgår till EU-kommissionens tröskelvärden samt för B-tjänster oavsett värde och som överstiger i lagarna fastställda nationella gränser. Sådana upphandlingar ska offentliggöras och följa i lagarna fastställda förfaranden.</p>
--	--	--	--	---	---

			<p>— former för utbildning och informations-spridning för personal som berörs av de europeiska struktur- och investeringsfondernas genomförande.</p>	<p>Kompetens-utvecklingsplan för personal som berörs av Regionalfondens genomförande</p>	<p>Svenska ESF-rådet har genomfört en rad utbildningsinsatser. En ny riktlinje för offentlig upphandling har beslutats. Under våren 2014 kommer berörd personal att utbildas i granskning med fokus på risk och väsentlighet. Svenska ESF-rådet har med Tillväxtverket initierat en arbetsgrupp som ska arbeta med erfarenhetsutbyte kring offentlig upphandling. Arbetsgruppen ska drivas av rådet för skydd av EU:s finansiella intressen.</p> <p>Tillväxtverket planerar introduktionsutbildning om offentlig upphandling för personal som handlägger ärenden inom regionalfondsprogrammen och det territoriella programmet ÖKS. Introduktionsutbildningen kommer följas upp med löpande utbildning under programperioden.</p> <p>Jordbruksverket och utbetalande organ ansvarar för rutiner om kontroll av upphandling. Ansvaret omfattar att handläggare får den information och utbildning som krävs. Utbildningsinsatser genomförs i samband med att programmen startas upp. Handläggarna kan kontakta personal som arbetar med upphandling inom ordinarie verksamhet.</p>
--	--	--	--	--	---

			<p>— former för att säkerställa förvaltningens kapacitet att genomföra och tillämpa unionens regler för offentlig upphandling.</p>	<p>www.upphandlingsstod.se</p>	<p>Konkurrensverket ansvarar sedan den 1 mars 2014 för ett nationellt upphandlingsstöd och för att utveckla elektronisk upphandling. Tillväxtverket och Verket för innovationssystem är andra myndigheter som arbetar med och informerar om offentlig upphandling. AB Svenska Miljöstyrningsrådet (MSR) arbetar också inom upphandlingsområdet. MSR arbete består i huvudsak av att utveckla och uppdatera samt informera om rådets upphandlingskriterier, som ger stöd till upphandlare att ställa framförallt miljökrav vid offentlig upphandling. Regeringen har aviserat att detta arbete ska flyttas över till Konkurrensverket under sommaren 2014. Ekonomistyrningsverket (ESV) är ansvarig myndighet i Sverige för OpenPEPPOL och utgör en PEPPOL myndighet.</p>
--	--	--	--	---	--

<p>Att det finns former för effektiv tillämpning av unionens regler om statligt stöd på området för de europeiska struktur- och investeringsfonderna.</p>	<p>5. Statligt stöd</p>	<p>Ja</p>	<p>— Former för effektiv tillämpning av unionens regler om statligt stöd,</p>	<p>Förordningen (1988:764) om statligt stöd till näringslivet, se http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forordning-1988764-om-statligt-stod/sfs-1988-764/</p> <p>Lag (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler, se http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/sfs_sfs-2013-388/</p> <p>Proposition 2012/13:84 om olagligt statsstöd), se http://www.regeringen.se/content/1/c6/21/14/89/3/ba1714b.pdf</p> <p>Cirkulär 11, ”Riktlinjer för beredningen i Regeringskansliet av ärenden som rör Europeiska unionens statsstödsregler”</p>	<p>Detta regleras bl.a. av förordningen (1988:764) om statligt stöd till näringslivet och lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler. Inom Regeringskansliet har särskilda riktlinjer tagits fram i cirkulär 11, för att garantera att ärenden som rör statsstöd hanteras på ett korrekt och ändamålsenligt sätt.</p> <p>Som framgår av dessa finns det i Regeringskansliet en samordningsfunktion för statsstödsfrågor som hanteras av enheten för marknad och konkurrens vid Näringsdepartementet. Enheten bistår med information och rådgivning om statsstödsreglernas tillämpning samt sköter det administrativa förfarandet i samband med ärenden som ska anmälas till kommissionen. Den centraliserade strukturen med enheten som kontrollfunktion garanterar att inget nytt stöd betalas ut till ett företag förrän en återkravsprocess är avslutad. I korthet kan sägas att Regeringskansliet, inom ramen för cirkulär 11, har god kontroll på de mycket få GBER-stöd som ges. Det gäller särskilt energiskattestöden som både i antalet företag och belopp utgör den stora bulken av SE:s GBER-stöd.</p>
---	-------------------------	-----------	---	--	--

			<p>— former för utbildning och informations-spridning för personal som berörs av de europeiska struktur- och investeringsfondernas genomförande,</p>	<p>Fem personer arbetar med statsstöd på enheten för marknad och konkurrens och ca 40 personer med rådgivande roll avseende statsstöd på de olika myndigheterna. Därtill kommer personal som administrerar stödet i det enskilda fallet.</p> <p>Statsstödsfunktionen vid Näringsdepartementet håller utbildningar för personal i Regeringskansliet som kan komma i kontakt med regelverket. Detta gäller även personal som berörs av fondernas genomförande, för vilka utbildning även anordnas av Tillväxtverket.</p> <p>På Landsbygdsdepartementets område deltar statsstödsansvariga på rättssekretariatet i projektgrupper som arbetar med fondernas genomförande och bevakar att EU-lagstiftningen om statligt stöd tillämpas.</p> <p>Vidare förs dialog mellan statsstödsfunktionerna inom Regeringskansliet och de myndigheter som förvaltar fondernas medel.</p> <p>Statens Jordbruksverk har internutbildning av berörd personal med hjälp av advokatbyrå som särskilt inriktat sig på statsstödsfrågor. Tillväxtverket har rekryterat personal med stor erfarenhet och kompetens på statsstödsområdet.</p>
--	--	--	--	--

					<p>Svenska ESF-rådet har riktlinjer för handläggningen av ärenden där frågor om statsstöd aktualiseras, och internutbildar i aktuella frågor för programperioden där frågor kring statligt stöd ingår.</p>
			<p>— former för att öka förvaltningens kapacitet att genomföra och tillämpa unionens regler om statligt stöd.</p>		<p>Sverige har väl uppbyggda institutionella former för genomförande, tillämpning och övervakning av EU-lagstiftningen om statligt stöd samt en strategi för utbildning och informationsspridning för personal som berörs av fondernas genomförande.</p> <p>Ytterligare åtgärder för att öka förvaltningens kapacitet att genomföra och tillämpa EU-lagstiftningen om statligt stöd anses inte nödvändiga.</p> <p>När det gäller de tillkommande krav på medlemsstaterna avseende GBER, registerföring och rapportering som ingår i kommissionens förslag i SAM, avser regeringen att tillsätta en utredning under 2014 för att lämna förslag på enhetlig och effektiv nationell struktur för att</p>

					<p>omhändert dessa. Det gäller inte minst för att kunna säkerställa att Sveriges GBER-stöd fortsatt är förenliga med tillkommande krav i regelverket. Det kommer att innebära en effektiviserad struktur avseende statsstödshanteringen, men också därtill kopplade utbildningsinsatser både i Regeringskansliet och bland myndigheterna.</p>
--	--	--	--	--	---

<p>Att det finns former för effektiv tillämpning av unionens lagstiftning om miljökonsekvensbedömningar och strategiska miljöbedömningar.</p>	<p>6. Lagstiftning om miljökonsekvensbedömningar och strategiska bedömningar.</p>	<p>Ja</p>	<p>— Former för effektiv tillämpning av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU (2) (miljökonsekvensbedömningar) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG (3) strategiska miljöbedömningar,</p>	<p>6 kap. miljöbalken http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/sfs-1998-808/</p> <p>Förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/sfs-1998-905/</p> <p>Allmänna råd om miljöbedömning av planer och program (Naturvårdsverket Handbok 2009:1) http://www.google.se/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CCYQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.naturvardsverket.se%2FDokument%2Fpublikationer%2F978-91-620-0159-9.pdf&ei=aFYwU8XAFane4QSxnoGAaw&usq=AFQjCNGOMVp4VbbAbEJj8d8R8tc4EoOpRQ</p> <p>Information om MKB: http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-</p>	<p>EIA- och SEA-direktivet genomförs i svensk rätt genom 6 kap. miljöbalken och förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar.</p> <p>Det är verksamhetsutövaren som bekostar och upprättar en miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Länsstyrelserna ska verka för att en MKB får den inriktning och omfattning som krävs för tillståndsprövningen. Genom samråd får statliga myndigheter, kommuner, allmänheten och organisationer i ett tidigt skede möjlighet att ge synpunkter på MKB:n. I tillståndsprövningen ska en bedömning göras om MKB:n uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken. Vad gäller MKB-processen för planer och program är det den myndighet eller kommun som ska upprätta eller ändra en plan eller program som ska göra en miljöbedömning.</p> <p>Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt har varit föremål för omförhandlingar och ett nytt direktiv kommer att antas under våren 2014.</p>
---	---	-----------	--	---	--

				miljoarbetet/Vagledning- amnesvis/Miljokonsekv- nsbeskrivning/	
--	--	--	--	--	--

			<p>— former för utbildning och informations-spridning för personal som berörs av genomförandet av direktiven om miljökonsekvensbedömningar och strategiska miljöbedömningar,</p>	<p>Naturvårdsverket är den centrala myndigheten på miljöområdet och har ett vägledningsansvar i förhållande till kommuner och myndigheter som ska tillämpa reglerna om MKB. Vad gäller MKB för planer och program har Naturvårdsverket gett ut en handbok med allmänna råd samt ordnat utbildning. Information finns även på Naturvårdsverkets hemsida. Om Naturvårdsverket anser att det finns brister i MKB-regleringen som inte kan åtgärdas genom vägledning ska Miljödepartementet underrättas.</p> <p>Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) erbjuder kurser för personal som berörs av frågor om MKB och förmedlar information om MKB från myndigheterna och EU till kommuner och landsting. SKL har även gett ut en skrift som beskriver MKB-reglernas tillämpning och information finns på SKL:s hemsida. Kommuner kan också samverka och utbyta information inom regionala kommunalförbund.</p> <p>Även Boverket har gett ut en vägledning om MKB-regleringen. Vägledningen vänder sig till planhandläggare på kommuner och länsstyrelser.</p>
--	--	--	--	---

			<p>— former för att säkra tillräcklig förvaltningskapacitet.</p>	<p>6 kap. miljöbalken och förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar. http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/sfs-1998-808/</p> <p>Handbok med allmänna råd om miljöbedömning av planer och program (Naturvårdsverket Handbok 2009:1). http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/sfs-1998-905/</p> <p>Kulturmiljön som resurs (Riksantikvarieämbetet 2007) http://www.google.se/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CCYQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.raa.se%2Fwp-content%2Fuploads%2F2012%2F06%2FKulturmilj%25C3%25B6n-som-resurs.pdf&ei=81YwU-gFKnx4gSowoD4Cg&usg=AFQjCNG2y0Frz8Q7</p>	<p>Naturvårdsverket är den centrala myndigheten på miljöområdet. Myndigheten har bl.a. ett allmänt ansvar för tillsynsvägledningen gentemot operativa tillsynsmyndigheter när det gäller tillämpningen av miljöbalken. Naturvårdsverket ska bidra med information om hur reglerna ska tillämpas. Detta innebär att länsstyrelserna m.fl. vänder sig till verket när de behöver vägledning. När en miljökonsekvensbeskrivning tas fram ska samråd ske med länsstyrelsen.</p> <p>För planer och program på nationell nivå ska samråd istället ske med bland annat Naturvårdsverket. Verket har rätt att meddela föreskrifter för tillämpningen av förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar. Om Naturvårdsverket finner brister i regleringen meddelas Miljödepartementet om detta.</p> <p>Vad gäller MKB för planer och program har Naturvårdsverket gett ut en handbok med allmänna råd om hur reglerna bör tillämpas. Sverige har väl fungerande centrala myndigheter, särskilt Naturvårdsverket, som stödjer tillståndsmyndigheterna.</p>
--	--	--	--	--	--

				uplHSeekHtsAGa5CrQ	
--	--	--	--	------------------------------------	--

<p>Att det finns en statistisk bas som räcker till för utvärderingar av programmens effektivitet och genomslag.</p> <p>Att det finns ett system av resultatindikatorer för att välja ut de åtgärder som mest effektivt bidrar till de önskade resultaten, mäta framstegen mot resultaten och bedöma genomslaget.</p>	7. Statistiksystem och resultatindikatorer	Ja	<p>— Former för insamling och sammanställning av statistisk i rätt tid som innehåller följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kartläggning av källor och mekanismer som garanterar statistisk validering. — Former för publicering av och offentlighet för aggregerad statistik. 	Operativa program samt ex-anteutvärdering	<p>ESF Svenska ESF-rådet vidareutvecklar befintlig modell för personnummerredovisning. Modellen kompletteras med redovisning av organisationsnummer. Indikatorerna kommer att tas fram genom att SCB matchar personnummer eller organisationsnummer med relevanta register. Uppgifter kommer att lagras hos SCB. Projektrelaterade indikatorer kommer att hämtas från förvaltningssystemet. Projekt kommer att redovisa resultatindikatorer till SCB. Långsiktiga indikatorer kommer att samlas in via enkäter från deltagare. Långsiktiga resultatindikatorer kan även inhämtas från Arbetsförmedlingen eller Försäkringskassan.</p> <p>ERUF Indikatorsystemet hos TVV består dels av kommissionens gemensamma aktivitetsindikatorer och dels av resultatindikatorer framtagna av Tillväxtverket, representanter för regionerna samt expertmyndigheter. Indikatorssystemet har kompletterats med programspecifika indikatorer. Insamling av data för gemensamma och specifika aktivitetsindikatorer sker i TVVs ärendehanteringssystem. Systemet har vidareutvecklats för att möta föreliggande uppföljningskrav. TVV kommer att fortsätta det systematiska</p>
--	--	----	---	---	--

					<p>resultatuppföljningsarbete som byggs upp. En resultatgrupp ansvarar för att ta fram goda exempel som kommuniceras via TVVs webb, projektbanken och andra kanaler. På motsvarande sätt beskrivs resultat av utvärderingar och följeforskning.</p> <p>EJFLU och EHFF Jordbruksverket utvecklar fondgemensamt IT-system för kommande programperiod. Insamling sker från stödmottagare och ansökningar. Stödmottagarnas person/organisationsnummer registreras. Andra uppgifter samlas in via ansökan och följs upp senare genom enkäter/registerstudier. Den utåtriktade kommunikationen regleras i fondförordningen. Utvärderingsplanerna innehåller en översiktlig kommunikationsplan över intressenter, informationsbehov och kanaler. Statistik och utvärderingsresultat kommer att spridas på flera olika sätt och i samarbete med landsbygdsnätverket.</p>
--	--	--	--	--	---

			<p>— Ett verkkningsfullt system av resultatindikatorer för Eruf och Sammanhållningsfonden vilket omfattar</p> <ul style="list-style-type: none"> — val av resultatindikatorer för varje enskilt program, vilka ger information om vad som motiverar urvalet av de politiska åtgärder som finansieras inom programmet, — fastställandet av mål för dessa indikatorer, — uppfyllande av kraven på tillförlitlighet och statistisk validering för varje indikator, tydlighet vid normativ tolkning, anpassning till politiken och uppgifternas aktualitet, 	<p>Operativa program och ex-anteutvärdering</p>	<p>ESF Den information som de gemensamma resultatindikatorerna mäter möter de behov som finns, och därför ingår inga programspecifika resultatindikatorer i det svenska socialfondsprogrammet. Några mål för resultatindikatorerna fastställs inte heller i programmet.</p> <p>Insamlingen av resultatindikatorer på kort sikt kommer att ske inom ramen för den deltagarrapportering projekten gör till SCB. Medan den huvudsakliga källan för resultatindikatorerna på längre sikt kommer att vara enkäter till deltagarna. För att kunna nå en tillfredsställande svarsfrekvens kommer kontaktuppgifter till deltagarna att samlas in systematiskt, troligen i form av en avslutsenkät. På detta sätt kan mer kostnadseffektiva metoder för datainsamlingen användas som t.ex. e-post eller sms.</p> <p>ERUF Insamling av data för resultatindikatorer kommer att genomföras via olika expertmyndigheter och SCB. Tillväxtverket har tagit fram en gemensam bruttolista av resultatindikatorer utifrån de tematiska mål som programmen har valt att fokusera på. Ur denna bruttolista har varje program valt de resultatindikatorer som förväntas mäta programmets måluppfyllelse på bästa sätt. Resultatindikatorerna bygger på etablerad</p>
--	--	--	--	---	---

					<p>statistik med tillförlitlig data som samlas in regelbundet och följs upp av respektive expertmyndighet (exempelvis SCB, Energimyndigheten, Naturvårdsverket, Post- och telestyrelsen samt Skolverket). Statistiken finns på regional och nationell nivå och är även jämförbar med europeisk statistik. Utgångsvärdet för resultatindikatorerna är det tillstånd som råder före programmets genomförande och dessa värden har fastställts för samtliga resultatindikatorer under hösten 2013.</p> <p>EJFLU och EHFF EU har på förhand fastställt de gemensamma indikatorer som ska användas. EU har även definierat hur indikatorerna ska tolkas och mätas.</p> <p>För EJFLU finns dessutom EU-gemensamma målindikatorer som i de flesta fall är utfallsindikatorer. För dessa fastställs särskilda mål. Dessa mål är satta utifrån tillgänglig statistik som oftast bygger på utfall och resultat i föregående program.</p>
--	--	--	--	--	---

			<p>— Garantier för att man i all verksamhet som finansieras av programmet använder sig av ett verkningsfullt system av indikatorer.</p>	<p>Operativa program och ex-anteutvärdering</p>	<p>ESF All verksamhet som finansieras genom programmet kommer omfattas av indikatorer. De projekt som har deltagare i form av personer eller organisationer kommer att ha en mer omfattande uppsättning indikatorer. För övriga verksamheter som finansieras av programmet, t.ex. förprojekteringar utan deltagare och utvärdering, kommer i huvudsak finansiella indikatorer att användas.</p> <p>ERUF Tillväxtverket har ett totalansvar för framtagande av indikatorer och dess utgångsvärden samt uppföljning och resultatspridning av uppnådda utfall. På detta sätt garanteras att samtliga operativa program inom regionala fonden använder sig av ett verkningsfullt system av indikatorer.</p> <p>EJFLU och EHFF EU har på förhand fastställt de gemensamma indikatorer som ska användas. Dessa omfattar all verksamhet i programmen.</p>
--	--	--	---	---	---

9.2 Beskrivning av åtgärder för att uppfylla förhandsvillkoren, ansvariga organ och tidsplan

Tabell 25. Åtgärder för att uppfylla tillämpliga allmänna förhandsvillkor

Allmänt förhandsvillkor	Kriterier som inte uppfyllts	Åtgärder som ska vidtas	Tidsfrist (datum)	Ansvariga organ
-	-	-	-	-

Tabell 26. Åtgärder för att uppfylla tillämpliga tematiska förhandsvillkor

Allmänt förhandsvillkor	Kriterier som inte uppfyllts	Åtgärder som ska vidtas	Tidsfrist (datum)	Ansvariga organ
-	-	-	-	-

Avsnitt 10 Minskning av den administrativa bördan för stödmottagarna

Svenska ESF-rådet, Tillväxtverket och Jordbruksverket har inför programperioden 2014–2020 inlett ett samarbete om förenklad projektadministration för stödmottagarna med målsättning att utveckla schabloniserade redovisningsmodeller.

De områden där samarbete mellan fonderna har initierats är följande:

- schablon för indirekta kostnader,
- enhetsberäknade standardkostnader för löner inklusive schablon för lönekostnadspålägg,
- Klumpsummor, och
- schablonlösningar för övriga kostnader eller administrationskostnader till mindre belopp.

Förutom dessa områden har möjligheten undersökts att förenkla detaljeringsgraden i obligatoriska tid- och aktivitetsredovisningar. Under föregående programperiod har det funnits delvis olika arbetssätt och erfarenheter mellan fonderna, men även vissa skillnader i olika revisionsorgans bedömning av vilken detaljeringsgrad som är acceptabel.⁶⁹ De förenklingsåtgärder som bedöms få störst genomslagskraft för Socialfondsgenomförandet 2014–2020 är enhetsberäknade standardkostnader för lönekostnader och schabloner för indirekta kostnader. Båda metoderna kommer att bidra till en väsentlig minskning av stödmottagarnas administration av projekten, och svarar därför väl mot behovet av förenklad projektadministration som har framkommit på nationell och europeisk nivå.

⁶⁹ Tidsredovisning kommer att behövas även framöver. Schabloner handlar om en gemensam timkostnad, och det kräver att projekten fortsatt redovisar tid. Däremot behöver de inte verifiera den faktiska kostnaden per individ för det är en schablon.

Avsnitt 11 Horisontella principer

11.1 Hållbar utveckling

Ekonomisk, social och ekologisk långsiktigt hållbar utveckling hänger samman. Hållbar utveckling förutsätter en effektiv ekonomi, men också att resurserna brukas utan att förbrukas, en god social sammanhållning och att demokratiska grundvärden respekteras.

De tre dimensionerna av hållbar utveckling – den ekonomiska, den miljömässiga och den sociala dimensionen – ska utvecklas parallellt och ömsesidigt förstärka varandra. Socialfonden ska främja hållbar utveckling i flera avseenden. Givet det nationella programmets övergripande mål om väl fungerande arbetsmarknad och en varaktigt ökad sysselsättning, står den sociala dimensionen i centrum. Socialt hållbar utveckling handlar om respekten för mänskliga rättigheter, inklusive rätten till arbete och jämställdhet. Med hjälp av kompetensutveckling och ett individuellt utformat stöd att finna, få och behålla ett arbete kan Socialfonden bidra till ett hållbart arbetsliv där kvinnors och mäns kompetens och potential utvecklas och tas till vara.

Inom det nationella programmet för Socialfonden 2014-2020 ska därför hållbar utveckling framför allt beaktas genom tillämpning av dess sociala dimension. Denna beskrivs i de horisontella principerna om lika möjligheter och icke-diskriminering, tillgänglighet och jämställdhet. Dessa horisontella kriterier har en dubbel funktion. Dels ska de bidra till en breddad syn på kompetens hos arbetsgivare och främjandeaktörer, dels fungerar de som krav på genomförandet av projekten i syfte att säkerställa att vissa grupper inte exkluderas.

Den ekologiska dimensionen beaktas genom att Socialfondens insatser för ökad sysselsättning och tillväxt kan kombineras med ett miljöperspektiv som utgår från miljökvalitetsmålen, med särskilt fokus på förebyggande av och anpassning till klimatförändringarna. Detta kan ske genom stöd för kompetensutveckling och kompetensförsörjning som underlättar övergången till en koldioxidsnål ekonomi och framväxten av nya, gröna jobb. Under programgenomförandet kommer det i samband med urval av projekt att framgå vilka projekt som har en koppling till den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling.

Kunskaper och erfarenheter av vikt i tillämpningen av den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling kan sökas bl.a. inom ramen för samordningen av Socialfonden och Regionalfonden. För att Socialfondens insatser ska bidra till hållbar utveckling i denna breda bemärkelse krävs ett engagemang från olika aktörer, inte minst

företrädare för arbetsmarknadens parter, regionala tillväxtansvariga, ideella aktörer m.fl.

11.2 Främja lika möjligheter och icke-diskriminering

Icke-diskriminering

Frihet från diskriminering är en mänsklig rättighet. I svensk lagstiftning finns skydd mot diskriminering som har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och ålder. Det finns också krav på att arbetsgivare ska vidta aktiva åtgärder för att förhindra diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter vad gäller kön, etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning.

Såväl aktuell forskning som rapporter från Diskrimineringsombudsmannen (DO) visar att diskriminering förekommer inom olika samhällsområden, inte minst i arbetslivet. Forskning visar att aspekter som t.ex. ålder och etnisk tillhörighet påverkar individens möjligheter att kallas till anställningsintervju eller att få ett arbete. Diskriminering medför att kompetens inte tas till vara. Samtidigt förlängs tiden i arbetslöshet för vissa kvinnor och män, medan andra tvingas ta arbeten under sin kvalifikationsnivå.

Den direkta, individuella, diskrimineringen är ett hinder för att uppnå målet om lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för alla. Men det finns också regler, rutiner, normer, vedertagna förhållningssätt och beteenden i institutioner och andra samhällsstrukturer som utgör hinder för olika grupper att uppnå lika rättigheter och möjligheter.

Lika villkor vad gäller arbete är en grundläggande förutsättning för att alla ska ha möjlighet att delta fullt ut i samhället. Programmet främjar icke-diskriminering genom valet av prioriterade grupper inom programområde 2. Därutöver ska icke-diskriminering tillämpas som horisontell princip. Det innebär att det i projekten ska finnas en god kunskap om förekomst av och mekanismer bakom diskriminering och att denna kunskap används i utformning och genomförande av projekten. Verksamheterna bör tillämpa rutiner och metoder som främjar lika möjligheter och säkerställer att diskriminering inte förekommer.

Mål på projektnivå för icke-diskriminering som horisontell princip

Målet är att projekten främjar icke-diskrimineringsperspektivet i sin verksamhet genom att kunskap om diskriminering används i utformning och genomförande av projekten.

Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Regeringen har som mål att skapa ett samhälle utan hinder för delaktighet och jämlikhet i levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning. Insatserna ska bekämpa diskriminering och ge flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning förutsättningar för självständighet och självbestämmande.

Det konkreta tillgänglighetsarbetet behöver fokuseras på att identifiera och undanröja hinder för personer med olika funktionsnedsättningar att bli delaktiga i arbetslivet. Därigenom kan kompetensen i arbetslivet vidgas och arbetskraftsdeltagandet öka. Insatser som bidrar till att förändra och bredda arbetsmarknaden för att rymma fler är också nyckeln till en hållbar samhällsutveckling som skapar inkludering, delaktighet och tillväxt.

Tillgänglighetsarbetet kan förändra och bredda arbetsmarknaden och på så sätt stärka övergången till arbetslivet för personer med svag förankring på grund av längre tids sjukdom eller funktionsnedsättning. Ett inkluderande arbetsliv handlar i grunden om hur enskilda arbetsplatser är utformade och hur arbetet bedrivs och är organiserat. Det kan handla om såväl fysiska anpassningar av lokal och utrustning, som arbetstider, arbetsfördelning, utbildningsmöjligheter, attityder och kunskaper och arbetsledning. Arbetsgivarna har en central roll för att genom anpassningar av den fysiska och psykosociala arbetsmiljön bidra till ett arbetsliv där personer med funktionsnedsättning ges möjlighet att delta på lika villkor.

Programmet främjar tillgänglighet genom valet av prioriterade grupper i programområde 2. Tillgänglighet ska även tillämpas som horisontell princip och inriktas på att bidra till förutsättningar för en mer inkluderande arbetsmarknad som kan öppna möjligheter för fler personer med funktionsnedsättning att få arbete på lika villkor. Satsningar på tillgänglighet i föregående programperiod har haft en god inverkan på individnivå, men en begränsad strukturell påverkan. I programmet för 2014–2020 ska projekten ha kunskap om tillgänglighet som används i utformning och genomförande av projekten. Därutöver kan även nyckelpersoner på arbetsplatser som tar emot personer med funktionsnedsättning omfattas av programmets insatser vilket kan bidra till en ökad kunskap på arbetsplatsen om faktorer som främjar inkludering och tillgänglighet.

Individuellt stöd är viktigt, men det behövs också kompletterande utvecklingsarbete för att arbetslivet ska omfatta fler. Arbetslivet behöver utvecklas för att bättre kunna dra nytta av och ta till vara alla människors vilja och förmåga att arbeta. För detta behövs stödsystem och incitament, men också kunskap och metodutveckling. Här kan Socialfonden spela en viktig strategisk roll genom att initiera utvecklingsarbeten som har den enskilda arbetsplatsen som utgångspunkt.

Mål på projektnivå för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning som horisontell princip

Målet är att projekten främjar tillgänglighetsperspektivet i sin verksamhet genom att identifiera och undanröja hinder för tillgänglighet, och på så sätt möjliggör för kvinnor och män med olika funktionsnedsättningar att bli delaktiga i projektets insatser.

11.3 Främja jämställdhet mellan kvinnor och män

Den svenska jämställdhetspolitiken utgår från att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Ett av de fyra delmålen som vägleder regeringens politik på jämställdhetsområdet är att kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut. Jämställdhetsintegrering är regeringens huvudsakliga strategi för att uppnå det jämställdhetspolitiska målet. Jämställdhetsintegrering innebär att jämställdhet ska beaktas i allt beslutsfattande, på alla nivåer.

Socialfonden ska enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1304/2013 bidra till lika villkor för kvinnor och män på arbetsmarknaden. Jämställdhet ska främjas genom integrering av jämställdhetsprincipen på alla områden och genom särskilda åtgärder som inriktas på att varaktigt öka kvinnors och mäns deltagande och stärka deras ställning på arbetsmarknaden, minska könsdiskrimineringen på arbetsmarknaden, bekämpa könsstereotyper inom utbildningen och göra det lättare för män och kvinnor att kombinera arbete och privatliv. Medlemsstaterna bör enligt förordningen kombinera en kraftfull strategi för jämställdhetsintegrering, där alla delar av fondernas genomförande ska jämställdhetsintegreras, med särskilda åtgärder för att främja jämställdhet. Det innebär att jämställdhet mellan kvinnor och män ska beaktas och främjas i utformningen och genomförandet av program och enskilda projekt. Med särskilda åtgärder avses att projekt inom programmets mål, prioriteringar och avgränsningar kan innehålla, eller utformas som, särskilda satsningar på jämställdhet.

I en utvärdering av jämställdhets- och tillgänglighetsaspekter i Socialfonden 2007–2013⁷⁰ pekar utvärderarna på behov av att stärka kopplingen mellan jämställdhetskriteriet och de övergripande programmålen, och att i högre grad koncentrera insatserna.

Tillämpning av jämställdhet mellan kvinnor och män som horisontell princip under programperioden 2014–2020 ska bidra till att skapa förutsättningar för ett hållbart arbetsliv för både kvinnor och män. Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i

⁷⁰ Källa: Kontigo 2012, s.63.

programmet genom valet av prioriteringar och vägledande grunder för urval. I insatser som ska stärka individens ställning på arbetsmarknaden ska analysen lägga grund för att både kvinnors och mäns kompetens tas till vara och utvecklas i projekten. I analys, planering och genomförande av projekt ska säkerställas att såväl kvinnor som män får tillgång till insatser som utifrån deras individuella förutsättningar ökar deras jobbchanser. Socialfondens projekt ska främja jämställdhet med utgångspunkt i programmets mål, målgrupper och prioriteringar genom att:

- projektet har jämställdhetskompetens internt eller genom externt stöd,
- en jämställdhetsanalys ingår i projektets problemanalys,
- aktiviteter i projektet beaktar jämställdhetsperspektiv i enlighet med analysen, och
- jämställdhetsperspektivet finns med i utvärderingen av projektet.

Programområde 1-3 rymmer även möjligheter för sökanden att, utifrån en beskrivning av projektets målgrupp och inriktning, vidta särskilda åtgärder för att främja jämställdhet. Dessutom ger det nationella programmet möjlighet till stöd som effektiviserar programgenomförandet. Här avses exempelvis projekt som bidrar med ökade kunskaper och effektiva metoder som knyter an till den horisontella principen jämställdhet mellan kvinnor och män.

Svenska ESF-rådet ansvarar för att underlätta och effektivisera tillämpningen av jämställdhetsintegrering i program- och projektgenomförandet. Detta bör ske genom den minimistandard för jämställdhetsintegrering som utvecklats på EU-nivå under programperioden 2007–2013. Stödstrukturen för jämställdhetsintegrering ska minst omfatta insatser inom Svenska ESF-rådet som förvaltande myndighet och enskilda projekt. Stödinsatserna kan ske i form av t.ex. utbildningsinsatser och framtagande av checklistor för hur projekten bör tillämpa jämställdhetsperspektivet i analys, genomförande, uppföljning och utvärdering.

Mål på projektnivå för jämställdhet som horisontell princip

Målet är att projekten främjar jämställdhetsperspektivet i sin verksamhet genom att kunskap om kvinnors och mäns olika förutsättningar och villkor på arbetsmarknaden används i analyser och vid genomförande av projekten.

Avsnitt 12 Separata delar

12.1 Större projekt som ska genomföras under programperioden

Tabell 27. Förteckning över större projekt

Projekt	Planerat datum för ansökan /anmälan	Planerad start för genomförandet	Planerat datum för avslutande	Insatsområde/ investerings-prioriteringar
-	-	-	-	-

12.2 Resultatram för det operativa programmet

Tabell 28. Resultatram per fond och regionkategori (sammanfattning)

Tabell 28 genereras automatiskt i EU-kommissionens för ändamålet framtagna webbaserade system Shared fund management common system, SFC2014, utifrån uppgifter som framgår av avsnitt 2.

12.3 Relevanta parter som deltagit i utarbetandet av programmet

Arbetsmarknadsdepartementet har bjudit in berörda organisationer och myndigheter till arbetsgrupper för utformning av Socialfonden 2014-2020. Nedan framgår vilka organisationer som anmält intresse och deltagit i dialogen.

Grupp 1 Arbetsmarknadens parter

Arbetsgivarföreningen KFO

Arbetsgivarverket

Företagarna

Landsorganisationen i Sverige

Lantbrukarnas Riksförbund

Sveriges akademikers centralorganisation

Sveriges Kommuner och Landsting

Svenskt Näringsliv

Tjänstemännens Centralorganisation

Grupp 2 Myndigheter

Arbetsförmedlingen
 Diskrimineringsombudsmannen
 Folkbildningsrådet
 Försäkringskassan
 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering
 Migrationsverket
 Skolverket
 Statens Kulturråd
 Svenska ESF-rådet
 Sveriges Kommuner och Landsting
 Tillväxtverket
 Ungdomsstyrelsen
 Universitets- och högskolerådet

Grupp 3 Ideella organisationer

Almi företagspartner
 Coompanion
 Handikappförbunden
 Hela Sverige ska leva
 Länsstyrelsen, Stockholm, sakkunnig jämställdhet
 Riksidrottsförbundet
 Samarbetsorgan för etniska organisationer i Sverige (SIOS)
 Svensk Kvinnolobby/Winnet

Grupp 4 Företrädare för de regionala strukturfondspartnerskapen, så småningom företrädare för regionalt tillväxtansvariga

Arbetsmarknadsdepartementet har vid ett tillfälle bjudit in företrädare för de åtta regionala strukturfondspartnerskapen i syfte att informera om programförberedelserna. Sedan regeringen fattat beslut om vilka åtta regionala tillväxtansvariga aktörer som fått till uppgift att samordna framtagande av förslag till regionala program för Regionalfonden regionala analysunderlag för Socialfonden, har den fortsatta dialogen med den regionala nivån förts med företrädare för dessa åtta regionala tillväxtansvariga. Följande organisationer ingår i grupp 4:

Region Västerbotten
 Länsstyrelsen, Västernorrland
 Region Gävleborg
 Länsstyrelsen, Stockholm
 Regionförbundet i Örebro
 Västra Götalandsregionen
 Regionförbundet i Kalmar län
 Region Skåne

Bilagor

Särskild bilaga 1 Utmaningar och styrkor på arbetsmarknaden ur ett regionalt perspektiv

De regionala analysunderlag som lämnats till regeringen i samband med förberedelserna för programperioden 2014–2020 har syftat till att utgöra ett underlag i framtagandet av förslag till program för Socialfonden. De regionala analysunderlagen har sin utgångspunkt i strategier för länens utveckling och redogör för behov och förutsättningar på regional och lokal nivå.

Översiktlig beskrivning av regionernas analysunderlag för det nationella programmet för Europeiska socialfonden 2014–2020.

Nedan återges översiktligt åtta analysunderlag som beskriver den socioekonomiska utvecklingen på regional nivå. Analysunderlagen har lämnats till Arbetsmarknadsdepartementet i enlighet med ett regeringsuppdrag till ett antal aktörer med regionalt tillväxtansvar⁷¹. I den regionala analysen har Sverige delats in i åtta regioner. Regionerna kan karakteriseras som glesbygds-, storstads- eller huvudstadsregion. Det föreligger därmed skillnader i regionernas förutsättningar avseende t.ex. demografi, arbetsmarknad, näringsliv, tillgänglighet och utbildning. Det är dock värt att notera att de inomregionala skillnaderna, framför allt på kommunnivå, ofta är större än de regionala skillnaderna.

Demografiska förutsättningar

Glesbygdsregionerna kännetecknas i hög grad av en åldrande befolkning och utflyttning av delar av den unga befolkningen. Detta medför en befolkningsminskning som innebär en tydlig demografisk utmaning för länen i Övre Norrland och Mellersta Norrland och i viss utsträckning i Norra Mellansverige. I övriga delar av Sverige uppvisar regionerna en befolkningstillväxt där Stockholmsregionen utmärker sig mest, men även Skåne-Blekinge och Västsverige uppvisar en ökande befolkning. Befolkningsökningen i Östra Mellansverige och Småland och Öarna beror till stor del på ett immigrationsöverskott, och i flera av de mindre kommunerna i Östra Mellansverige betyder flyktinginvandringen ofta mycket för att hålla befolkningen konstant. Det är därför viktigt med insatser för kommuner med svag befolkningsutveckling för att de ska kunna förbättra sin förmåga att attrahera personer med utländsk bakgrund och ta tillvara kompetensen hos denna grupp.

⁷¹ N2013/571/RT, A2013/1930/A och A2013/2333/A.

Sysselsättning och rörlighet

Den ekonomiska aktiviteten i landet är ojämnt fördelad och ofta koncentrerad till större städer och regioncentra. Tillväxten är stark i Stockholmsregionen och i Göteborgsområdet där vissa kommuner dock uppvisar en svag utveckling till följd av krisen inom fordonssektorn. I Östra Mellansverige är det de större regionala centra som kan uppvisa den mest expansiva utvecklingen. Även här är utvecklingen svag i små och perifera samhällen. I Skåne-Blekinge har den ekonomiska tillväxten sedan 2000 knappt nått upp till riksgenomsnittet, vilket föranleder ett starkt behov av förnyelse inom näringslivet och att få en större andel av befolkningen i arbete. Sysselsättningsgraden i Skåne-Blekinge ligger samtidigt under riksgenomsnittet men skiljer sig kraftigt mellan den västra och östra delen.

Sysselsättningsgraden i Sverige är hög i ett europeiskt perspektiv och detta gäller samtliga regioner. Det förklaras av att kvinnor förvärvsarbetar i högre utsträckning i Sverige än genomsnittet i EU. Det finns dock gott om lokala undantag till följd av ett beroende av tillverkningsindustrin. Flera regioner rapporterar lägre aktivitet på orter med verksamhet kopplat till tillverkningsindustrin. I samhällen med låg sysselsättningsgrad ställs krav på åtgärder för en ökad omställningsförmåga hos näringslivet och arbetstagare.

Samtidigt är arbetslösheten hög i Sverige och de flesta regionerna har drabbats av en ökande arbetslöshet de senaste åren. Stockholmsregionen utgör ett undantag med en minskad arbetslöshet sedan 2010. Emellertid är det många som står utanför arbetsmarknaden i Stockholmsregionen och det råder stor variation mellan kommuner och stadsdelar. I Övre Norrland, Mellersta Norrland och Norra Mellansverige är arbetslösheten över genomsnittet i riket. Skillnader föreligger dock på länsnivå. I Gävleborg är arbetslösheten klart högre än i landet, i Värmland något över och i Dalarna något under genomsnittet. Samma mönster gäller ungdomsarbetslösheten i regionen. Även i Skåne-Blekinge är arbetslösheten över genomsnittet i landet. Utmärkande för arbetslösheten generellt är att ungdomar, utrikes födda, lågutbildade och personer med nedsatt arbetsförmåga är överrepresenterade.

Arbetskraftens rörlighet påverkas av möjligheter till arbetspendling. Bristande möjligheter till kollektivtrafik och långa avstånd för biltrafik leder till en utarmning av mindre orter i respektive län. För att motverka en geografisk segregering är det av största vikt att öka integrationen mellan välmående och utarmade orter i regionerna. Hinder för att öka sysselsättningen i drabbade län och orter förekommer i form av bristande infrastruktur gällande pendling i t.ex. Mellersta Norrland och svagt utvecklade kollektiva transportmöjligheter i Norra Mellansverige. Hinder som dessa begränsar arbetskraftens rörlighet och företagets förmåga att hitta rätt kompetenser. Även i Stockholmsregionen är infrastrukturen eftersatta. Transportnäten i Skåne-Blekinge är väl utbyggda i den västra delen men har påtagliga svagheter i den väst-östliga riktningen.

Ungdomar i utanförskap

Den regionala analysen visar att det föreligger stora problem med ungdomar i utanförskap, ungdomar som varken är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar två år efter avslutad gymnasieutbildning. Andelen ungdomar i utanförskap uppgår till över 30 procent i stora delar av landet. Men det finns kommuner i samtliga regioner som redovisar över 30 procent andel. I huvudsak är det storstäderna och Småland som har en lägre andel i utanförskap. I vissa kommuner i Småland är dock var fjärde ungdom arbetslös. Dock uppvisar Stockholm en relativt större andel unga som varken studerar eller jobbar jämfört med Sverige i övrigt. Många kommuner i Norra Mellansverige och Mellersta Norrland uppvisar höga andelar av ungdomar i utanförskap. Insatser behövs för de unga som är arbetslösa och för dem som varken studerar eller arbetar för att minska utanförskapet och öka arbetsutbudet. Här ställs stora krav på insatser för att ge ungdomar chansen att etablera sig på arbetsmarknaden.

Företag

Flera faktorer påverkar sysselsättningen och regionernas förmåga att anpassa sig till omvandlingstrycket i ekonomin. I regioner med hög tillväxt finns en väl utbyggd universitets- och högskolesektor som förmår att försörja näringslivet med högt utbildad arbetskraft. I dessa regioner investeras det också mycket i forskning och utveckling. Nyföretagande och egenföretagande är betydelsefulla för att de som blivit arbetslösa till följd av strukturomvandling och företagsnedläggning inte ska behöva flytta. I Norra Norrland är attityden till nyföretagande något mindre positiv än förhållandet i Sverige som helhet. Även i Norra Mellansverige är nyföretagandet lågt samtidigt som även forskning- utvecklingsintensiteten är låg, vilket minskar omställningsförmågan och försämrar den regionala ekonomins konkurrenskraft. Östra Mellansverige och Stockholmsregionen är väl försörjd med forskningsresurser i internationell och nationell jämförelse.

Innovationsklimatet framstår som särskilt gynnsamt för tekniska innovationer. Nyföretagande har ökat trendmässigt och i tilltagande grad jämfört med antalet verksamheter som har lagts ned. I Stockholm är företagandet högst i landet. Stockholm är en innovativ region både i ett internationellt och nationellt perspektiv. I en internationell jämförelse satsar näringslivet i regionen mycket på FoU och har god tillgång till välutbildad arbetskraft. Men FoU-investeringarna har minskat under senare år. Dessutom är graden av samverkan inom FoU svag mellan näringsliv och den akademiska världen i ett europeiskt perspektiv. Majoriteten av de snabbast växande företagen ligger i Stockholm. En central utmaning handlar om att öka innovationskraften i de små och medelstora företagen samt att stärka samverkan mellan näringsliv och universitets- och högskolesektorn. Bostadsbrist och kapacitetsbrist i infrastrukturen utgör hinder för en fortsatt stark utveckling inom området. Även i Västsverige ökar antalet nyföretagande kraftigt, men det totala antalet företagare, till följd av företagsnedläggningar, ökar inte. Västsverige karakteriseras av en FoU-intensitet som ligger över de två övriga

storstadsregionerna i Sverige. FoU-investeringarna är dock koncentrerade till ett fåtal multinationella företag i Göteborgsområdet. Nyföretagande är förhållandevis högt i Skåne-Blekinge jämfört med övriga regioner. Investeringar inom FoU är höga mätt som andel av bruttoregionalprodukt (BRP) i regionen.

I de regiondelar som har drabbats av omställningar efter finanskrisen, finns det ett behov av åtgärder som underlättar och stimulerar nyföretagande och egenföretagande inom tjänstebaserade näringar samt satsningar på fortsatt utveckling av den kvalificerade tillverkningsindustrin i form av kompetensförsörjning och god infrastruktur.

Jämställdhet

Ökad jämställdhet kan ha betydelse för in- och utflyttning i regionerna. Brist på jämställdhet och en tydlig könsuppdelning på arbetsmarknaden innebär både en risk för inlåsningsproblem och ett matchningsproblem. Detta minskar arbetsutbudet och ökar arbetslösheten i vissa delregioner samt försämrar individers möjligheter att bo kvar på orten. I flera regioner, bl.a. Övre Norrland och Mellersta Norrland, finns en tydligt könssegregerad arbetsmarknad. Även i Skåne-Blekinge är könsfördelningen inom vissa branscher påtagligt skev.

Främja social inkludering och bekämpa fattigdom

Europa 2020 har som mål att andelen i utanförskap ska understiga 14 procent 2020. I regioner med en åldrande befolkning är en allt mer snedfördelad försörjningskvot en svårighet som behövs hanteras. Regioner med befolkningsminskning är i hög utsträckning beroende av en framtida inflyttning av utrikes födda. En befolkningsminskning får konsekvenser i form av lägre skatteuttag och en ökad försörjningsbörda för den kvarstående arbetskraften. Åtgärder för att motverka effekter av en åldrande befolkning krävs i form av ökad rörlighet på arbetsmarknaden, geografiskt så väl som mellan yrken och branscher samt inkludering av personer i utanförskap. Inflyttning och pendling från omkringliggande kommuner kan förbättra matchningen på arbetsmarknaden och därmed minska utanförskapet. För att lösa problemen med stora pensionsavgångar krävs inflyttning eller från andra regioner. Det krävs insatser för dessa regioner för att attrahera nyanlända och skapa förutsättningar för att de ska stanna kvar. I Övre Norrland befann sig cirka 32 procent av befolkningen utanför arbetskraften 2012, varav andelen kvinnor var 33 procent och män 30 procent. I riket som helhet var andelen kvinnor utanför arbetskraften 32 procent och andelen män 26 procent.

Utbildning, färdigheter och livslångt lärande

Infrastrukturen för lärande synes vara väl utbyggd i regionerna med universitet och högskolor spridda över landet. I Övre Norrland kompletteras även de tre universiteten av lärcentra, vilka gör universitetsutbildningar tillgängliga i flera delar av regionen. Samtidigt finns det orter där det saknas gymnasieskolor.

Befolkningens och arbetskraftens utbildningsnivå är avgörande för näringslivets och arbetsmarknadens möjligheter att möta strukturomvandlingen i ekonomin. I takt med att en allt mer professionell arbetsmarknad växer fram blir en fullföljd gymnasieutbildning allt viktigare. Det är därmed viktigt med en högre utbildningsnivå för att öka humankapitalet som höjer produktiviteten och därmed konkurrenskraften i företagen. Det är också viktigt att förbättra utbildningens relevans för den lokala arbetsmarknaden.

Kvinnor har överlag en högre utbildningsnivå än män i Sverige. Inom regionerna är skillnaderna också stora när de gäller utbildningsnivå. I Övre Norrland finns både kommuner med högst andel högutbildade och kommuner med lägst andel högutbildade. I Mellersta Norrland är utbildningsnivån generellt låg. Norra Mellansverige tillhör de län i riket som har lägst andel högutbildade, och den regionala arbetsmarknaden förmår inte försörja företag med rätt kompetenser. Utbildningsnivån i Östra Mellansverige har ökat väsentligt inom samtliga arbetsmarknadsregioner, dock med stora skillnader inom regionen. Den eftergymnasiala utbildningen i regionen varierar mellan 21–45 procent och endast Stockholm är bättre. Stockholmsregionen, som ligger bäst till vad gäller högre utbildning, har dock svaga resultat i grund- och gymnasieskolan. Göteborgsregionen har en betydligt högre utbildningsnivå än de tre övriga delarna i Västsverige. I Smålandsregionen har befolkningen en låg utbildningsnivå. Arbetsmarknaden erbjuder en hög andel förgymnasiala yrken inom industrisektorn och många av dem som tar examen vid något av regionens lärosäten flyttar till storstadsregionerna. I regionen saknar samtidigt över 20 procent av 20-åringarna en gymnasieutbildning. Skåne-Blekinge har en högre andel lågutbildade än i genomsnittslänet, även andelen niondeklassare utan gymnasiekompetens är hög. Utbildningsnivån inom vissa branscher är låg och leder till en lägre produktivitet jämfört med riket. Insatser för att minska andelen lågutbildade är därför viktigt för att höja tillväxten i regionen.

Ett mål för att förbättra utbildningsnivån i landet är att minska antalet elever som avbryter sin skolgång i förtid till mindre än 10 procent. Andelen 18–24 åringar i Sverige som inte har avslutat gymnasiestudier och som inte studerar uppgick till 11 procent 2011. Detta är något lägre än övriga EU-länder. Männens svarar för en högre andel avhopp än kvinnorna i Sverige, 13 respektive 8,5 procent. Avbrott är vanligare bland elever som går i individuella program och på yrkesförberedande utbildningar. En annan grupp som är överrepresenterad är elever som har föräldrar med låg utbildningsnivå.

Särskild bilaga 2 Rekommendationer från förhandsutvärderingen

I arbetet med utformningen av det nationella programmet för Socialfonden 2014–2020 har programförslaget blivit föremål för en förhandsutvärdering. Syftet med förhandsutvärderingen var att förbättra kvaliteten på utformningen av förslaget till program. Statskontoret har ansvarat för förhandsutvärderingen.

Myndigheten har baserat sin slutrapport på ett utkast till programförslag daterat september 2013.

Samlad bedömning

Statskontorets samlade bedömning i slutrapporten från förhandsutvärderingen⁷² är att utformningen av det svenska förslaget till program för Europeiska socialfonden 2014–2020 avseende val av inriktning och insatser ger förutsättningar för att programmet ska kunna bidra till europeiska och nationella mål på området. Avgörande för ett effektivt genomförande framhålls dock vara att roll- och ansvarsfördelningen mellan aktörerna inom genomförandeorganisationen förtydligas och att fördelningen av programmedel anpassas till programmets mål.

Sammanfattningen nedan utgår från tretton övergripande bedömningsmoment. I rapporten lämnar Statskontoret även ett antal rekommendationer till programskrivaren inför den fortsatta programskrivningsprocessen. Bedömningsmomenten liksom rekommendationerna framgår nedan.

Förhandsutvärderingens bedömningar av enskilda moment i programförslaget

- *Bidrar programmet till Europa 2020-strategin?*

Förslagen till övergripande prioriteringar i programmet bedöms vara utformade på ett sådant sätt att de har förutsättningar att kunna bidra till Europa 2020-strategin i enlighet med unionens mål och Sveriges nationella behov.

- *Är programmet sammanhållet och konsekvent och hur förhåller det sig till andra EU-fonder?*

Programmet möjliggör ett brett urval av insatser och är riktat mot flera målgrupper, men har framför allt fokus på insatser riktade mot unga. Statskontorets bedömer att programmets inriktning och föreslagna insatser utgör en sammanhängande helhet med möjligheter till synergier mellan olika insatser inom samtliga valda investeringsprioriteringar. Hur programmet förhåller sig till andra EU-fonder och program kunde inte fullt ut bedömas, eftersom det utkast till programförslag som låg till grund för utvärderingen inte var komplett i detta avseende.

- *Stämmer fördelningen av budgetmedel överens med programmets mål?*

⁷² Statskontoret (2013). *Förhandsutvärdering av nationellt program för Europeiska socialfonden 2014–2020*. Dnr 2013/34-5.

Finansiella uppgifter för programmet saknades i det utkast till programförslag som låg till grund för utvärderingen.

- *Stämmer prioriteringarna och målen i programmet överens med de EU-gemensamma strategiska målen, partnerskapsöverenskommelsen samt relevanta landspecifika rekommendationer?*

De valda investeringsprioriteringarna bedöms svara mot de mål som finns och de nationella behov som bland annat EU-kommissionen pekat på.

- *Är de föreslagna programindikatorerna relevanta och tydliga?*

De föreslagna indikatorerna bedöms med vissa tillägg vara tillräckliga för att följa utvecklingen i programmet. Utvärderingen rekommenderar tillägg avseende bland annat att alla utpekade målgrupper bör omfattas av utfalls- och resultatindikatorerna och att indikatorer utarbetas för metodutveckling.

- *Kommer programmets förväntade utfall att bidra till önskade resultat och effekter?*

Uppgifter om fördelningen av fondmedel saknades i det utkast till programförslag som låg till grund för utvärderingen vilket har medfört att det inte varit möjligt att fullt ut bedöma vilka resultat och effekter programmet kan förväntas bidra med. Statskontoret gör bedömningen att en förutsättning för att programmet ska ge de resultat som önskas är att roll- och ansvarsfördelningen mellan Svenska ESF-rådet, strukturfondspartnerskapen och Arbetsförmedlingen förtydligas. Det gäller särskilt avseende genomförandet av metodutvecklingsprojekt.

- *Är de kvantifierade målen för indikatorerna realistiska i förhållande till de planerade stödets storlek?*

Uppgifter om fördelningen av fondmedel saknades i det utkast till programförslag som låg till grund för utvärderingen. Mot bakgrund av att programmet utökats med ett programområde och att ambitionsnivån höjts avseende metodutveckling och projektutvärdering, menar dock Statskontoret att det bör övervägas om de kvantifierade målen för antalet deltagare inom programområde 1 och 2 bör sänkas.

- *Hur motiveras de föreslagna insatserna?*

De föreslagna insatserna bedöms generellt sett vara väl motiverade utifrån tidigare erfarenheter och de behov som behovsanalysen pekar på.

- *Är den administrativa kapaciteten anpassad till förvaltningen av programmet?*

Roll- och ansvarsfördelningen mellan Svenska ESF-rådet, de regionala strukturfondspartnerskapen och aktörerna inom den ordinarie arbetsmarknadspolitiken är en avgörande fråga för genomförandet av programmet. Statskontoret bedömer att det inte tydligt framgår av utkastet till programförslag vilka beslutsbefogenheter de olika aktörerna ska ha eller hur de ska samverka avseende exempelvis urval och utvärdering av projekt.

- *Är förfarandena för övervakning av programmet och för datainsamling lämpliga?*

Alla väsentliga data som behövs för att redovisa de gemensamma och programspecifika indikatorerna bedöms kunna samlas in. Förslagen till genomförandeorganisation och system för övervakning genom indikatorer och utvärdering bedöms göra det möjligt att följa genomförandet av programmet på en övergripande nivå.

- *Är de utvalda delmålen lämpliga?*

Statskontoret bedömer att delmålen för programområde 1 och 2 är lämpliga med utgångspunkt i programmets utpekade målgrupper och övergripande målsättning. För programområde 3 saknas angivna delmål i det utkast Statskontoret kunnat ta del av.

- *Är de planerade åtgärderna för att främja jämställdhet mellan kvinnor och män och förhindra diskriminering lämpliga?*

Statskontoret bedömer att jämställdhetsperspektivet har beaktats i utkastet till programförslag. Utvärderingen framhåller samtidigt att jämställdhetsperspektivet kan stärkas ytterligare om programmet kompletteras med exempel på möjliga insatser och konkreta mål för insatserna.

De föreslagna individbaserade indikatorerna bedöms vara möjliga att presentera med kön som indelningsgrund och de individbaserade delmålen bedöms vara möjliga att följa upp ur ett jämställdhetsperspektiv.

Statskontoret gör bedömningen att programutkastets målsättning ligger i linje med kraven för den horisontella principen om lika möjligheter och icke-diskriminering.

- *Är de planerade åtgärderna för att främja en hållbar utveckling lämpliga?*

Statskontorets bedömning är att programförslaget inte fullt ut möter regelverkets krav på att programmet ska innehålla beskrivningar av konkreta åtgärder för att främja hållbar utveckling.

Rekommendationer

I det följande redovisas förhandsutvärderingens rekommendationer förslag till hur programmet kan förbättras samt på vilket sätt respektive rekommendation har beaktats i det utkast till programförslag som låg till grund för utvärderingen.

Programskrivningsprocessen:

- Programskrivningsarbetet utvärderas, bl.a. avseende externa aktörers möjligheter till insyn i processen och konsekvenser av den förskjutna tidsplanen.

Programlogik och programmets bidrag till europeiska och nationella mål:

- Tydlighet avseende hur samordningen mellan fondgenomförandet och de nationella arbetsmarknadspolitiska aktörerna, framför allt Arbetsförmedlingen, ska ske.
- Att valet av aktiviteter inom ramen för det föreslagna programmet, särskilt med avseende på metodutvecklingsinsatser, svarar mot de behov som de arbetsmarknadspolitiska aktörerna uppfattar som centrala.
- Att programskrivningsprocessen utvärderas med avseende på möjligheterna till samordning mellan utarbetandet av Socialfondens regionala planer och framtagandet av regionala planer inom Regionalfonden.
- Att skrivningarna kring programområde 3 om sysselsättningsinitiativet för unga tydliggörs och att de aktiviteter som ryms inom ramen för programområdet svarar mot den rekommendation Sverige fått om att underlätta övergången mellan utbildning och arbetsliv.
- Konkretisering av hur programmet aktivt ska kunna bidra till ökad jämställdhet mellan kvinnor och män.
- Att programmet kompletteras med skrivningar om vilka specifika aktiviteter som kan bidra till principen om hållbar utveckling.

Kvantifierade mål och indikatorer:

- Att en dialog initieras med EU-kommissionen angående möjligheterna att redovisa registerdata för de gemensamma långsiktiga resultatindikatorerna.
- Att två programspecifika indikatorer läggs till de gemensamma indikatorerna som mäter antal projektdeltagare som är eller har varit sjukskrivna respektive är nyanlända invandrare.
- Att en programspecifik indikator läggs till som gör det möjligt att i efterhand urskilja metodinriktade projekt.
- Att indikatorerna för individer som står långt från arbetsmarknaden anpassas till målgruppen för att bättre kunna fånga effekterna av deltagande i programmet.

Genomförande och utvärdering:

- Att tidigare erfarenheter i samband med utformning av medfinansieringsmodellen beaktas,

- Att programmet utförligare beskriver rollfördelningen dels mellan genomförandeorganisationen och andra aktörer inom arbetsmarknadsområdet, dels mellan nationell och regional nivå inom genomförandeorganisationen.
- Att Svenska ESF-rådet ges ett tydligare uppdrag att arbeta med kumulativ kunskapsuppbyggnad baserad på fondens resultat.
- Att programmets förstärkta inriktning på metodutveckling mer uttalat avspeglas i programmets utvärderingsansats, bland annat beträffande hur företrädare för de berörda verksamheterna ska ges möjlighet att påverka utvärderingen.

Särskild bilaga 3 Uppföljning och utvärdering

Bestämmelser om uppföljning och rapportering

Övervakningssystemet ska enligt det gemensamma ramverket för ESI-fonderna grundas på ett system med delad förvaltning. Övervakningskommittén för ett operativt program och den årliga genomföranderapporten för programmet står i centrum. Systemet kompletteras med översynsmöten mellan EU-kommissionen och medlemsstaterna.⁷³

Utöver genomföranderapporterna för varje operativt program kommer lägesrapporterna under 2017 och 2019 att inriktas på strategiska frågor i medlemsstaterna. På grundval av dessa kommer EU-kommissionen att utarbeta strategiska rapporter under 2017 och 2019.

Övervaknings- och rapporteringssystemen för det nationella programmet för Socialfonden grundas på utfalls- och resultatindikatorer, varav en del är programspecifika, medan andra är gemensamma för Socialfonden på EU-nivå. Vid viktiga tidpunkter i genomförandeperioden (2017 och 2019) ingår kompletterande krav på analys av framstegen med programmen i de årliga genomföranderapporterna. I övervaknings- och rapporteringssystemet utnyttjas möjligheterna med elektronisk överföring av uppgifter. Årsrapporten 2019 och slutrapporten ska innehålla de långsiktiga resultatindikatorerna.

Uppföljningssystemet är en utveckling av systemet från programperioden 2007-2013. Det kommer att finnas två huvudsakliga källor för uppföljningen av programmet. Den ekonomiska och projektrelaterade informationen kommer att hämtas från Svenska ESF-rådets förvaltningssystem och den individrelaterade kommer ifrån den deltagarrapportering projekten gör till Statistiska centralbyrån (SCB). Uppgifterna från deltagarrapporteringen kompletteras med registeruppgifter hos SCB samt med uppgifter från Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Inskrivnings- och utskrivningsenkäter till deltagarna kan vara en lämplig metod för att få underlag för aktivitetsindikatorer och resultatindikatorer på kort och lång sikt.

⁷³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006.

Uppföljningssystemets information på projektnivå (uppgifter om projektens inriktning, målgrupper, huvudsakliga verksamhetsinnehåll, typ av projektägare, region) kommer att göras tillgängliga för att underlätta spridning av information om programmets insatser.

Utvärdering och lärande

Erfarenheter från programperioden 2007–2013 gör gällande att utvärderingsinsatser i programgenomförandet behöver avgränsas, målinriktas och effektiviseras i syfte ge dem en tydlig inriktning och förbättra förutsättningarna för lärande genom utvärdering. En utgångspunkt är att utvärderingar ska initieras som fokuserar på programmets effekter på arbetslöshet och sysselsättning. Kunskap från sådan utvärdering lägger grunden för att identifiera och sprida de åtgärder eller metoder som är bäst ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Effekttvärderingar av programmets projekt bör samordnas för ökad likvärdighet i metod och angreppssätt. Detta ger även förutsättningar för såväl jämförelser mellan resultat i programmets olika projekt på regional och nationell nivå som jämförelser med resultat i ordinarie arbetsmarknadspolitiska insatser.

Syftet med utvärdering är därmed framför allt att ge förutsättningar för att identifiera och sprida framgångsrika metoder och arbetssätt och därmed möjliggöra en bredare tillämpning inom ramen för ordinarie insatser. Huvudfokus bör ligga på effektstudier som kan visa på vilka resultat som har uppnåtts med olika insatser. För att möjliggöra effekttvärderingar bör dokumentationen av deltagare och projektens insatser i så hög utsträckning som möjligt likna den dokumentation som finns vid Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och andra berörda myndigheter. För att skapa förutsättningar för effekttvärderingar av nya arbetssätt bör Svenska ESF-rådet i ökad utsträckning eftersträva modeller för utvärdering som tillämpar s.k. successiv implementering eller genom användning av experiment där deltagare väljs ut slumpmässigt.

Även lärande utvärdering (nedan även kallad processutvärdering) bör dock genomföras för att ge projektägare förutsättningar att utveckla processer och metoder under projektiden. För att processutvärderingar ska leda till avsedd kunskapsanvändning och lärande hos dem som berörs av utvärderingen bör dessa medvetet utformas och genomföras som en lärandeaktivitet och som en del av en strategi för lärande och kunskapsanvändning. Även kontextuella faktorer, dvs. förutsättningar som råder vid projektgenomförandet, behöver beaktas i utvärderingen. Processutvärderingar syftar till att underlätta dialog med intresserade aktörer om processen, metoder, arbetssätt och vilka förutsättningar som skapats i projektet. På så vis läggs en grund för att projektens resultat ska kunna spridas och tillämpas inom annan verksamhet. Det är viktigt att utvärderingarna signalerar behov av åtgärder som bör vidtas för att uppnå projektet, men även att

projektverksamheten är så väl beskriven att relevansen för ordinarie verksamhet är tydlig.

Utvärderingsansatsen bygger således på såväl effektstudier som på processutvärdering. Effekttvärderingar bidrar med ökad kunskap om vad som har åstadkommit, medan processutvärderingar bidrar till att utveckla arbetsformer och styrning i projekten och en förståelse för vad som lett fram till resultaten. Effekttvärderingar kan huvudsakligen bidra med kunskaper efter genomförd insats, medan processutvärderingar ger möjligheter till ett kontinuerligt lärande medan projekten pågår.

Utvärderingarna ska kopplas till programmets mål och underlätta spridning av metoder, förutsättningar och andra resultat. Insatserna, inklusive förutsättningar som skapats för att kunna pröva metodiken och målgruppens karaktäristika, ska därför dokumenteras, följas upp och systematiskt utvärderas enligt programmets utvärderingsansats. Därigenom möjliggörs att goda resultat kan tillämpas och få spridning på lokal, regional eller nationell nivå. Genom utvärdering av insatserna blir det därmed möjligt för bl.a. Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, utbildningsanordnare och kommuner att dra lärdom av vilka metoder som visat sig vara mest effektiva. På sikt ska utvärderingarna sammantaget synliggöra projektens bidrag till programmets mål och målen i EU 2020.

Vad gäller metoder har EU-kommissionen specifikt pekat på vikten av teoribaserad utvärdering som kan kopplas samman med ett ökat fokus på förändringsteori i insatserna i syfte att skapa bättre resultat. Därigenom bidrar utvärderingarna med nytta för projektägare, samverkansaktörer, politiker och beslutsfattare på nationell, regional eller lokal nivå. Såväl effekttvärderingar som lärande utvärdering syftar till att inhämta och bygga upp kunskap som kan bidra till att utveckla svensk arbetsmarknadspolitik.

Förutsättningar för utvärdering

Programmet ger möjlighet till upphandling av utvärdering i form av en ramavtalskonstruktion med finansiering inom programområde 1- 3.

Övervakningskommittén bör involveras i beställningar av utvärdering för att därigenom säkerställa att programmet utvärderas i enlighet med den beskrivna utvärderingsansatsen. Utvärdering av insatser på regional nivå bör vidare utgå från den regionala nivån i högre utsträckning än tidigare. En kontinuerlig återkoppling av resultat till de regionala strukturfondspartnerskapen bör underlättas, liksom till uppföljningen av de regionala handlingsplanerna.

En viktig uppgift för Svenska ESF-rådet är att efter samråd med Arbetsförmedlingen utforma ett samordnat, övergripande, system för

effektutvärderingar av socialfondsinsatserna. Svenska ESF-rådet bör även samråda med bl.a. Försäkringskassan och företrädare för kommuner angående utformningen av utvärderingssystemet. En referensgrupp med representanter från IFAU och andra relevanta organisationer samt forskare eller sakkunniga från olika discipliner bör knytas till uppdraget för att säkerställa att utvärderingarna blir trovärdiga och evidensbaserade.

En annan viktig uppgift för Svenska ESF-rådet blir att säkerställa en kumulativ kunskapsuppbyggnad av projektens resultat. Det är viktigt att det finns information från projekten som kan användas till utvärdering av projekten på central nivå, men även bidra till utformningen av kommande satsningar med programmedel i form av utlysningar och upphandlingar etc.

Utvärdering av regionala insatser inom socialfondsprogrammet och insatser inom de regionala regionalfondsprogrammen bör samordnas när så är motiverat i syfte att effektivisera utnyttjandet av fondmedlen i relation till programmets mål.